

L'adopció nacional a Catalunya

Context i variables sobre l'adopció de proximitat

Anna Martín García

2ⁿ Batxillerat A

INS Narcís Monturiol

Tutor: Carlos Pellejero

Departament de Ciències Socials

2016 - 2018

3 de novembre de 2017

«La adopción -como cualquier paternidad- es una aventura,
un reto lleno de incertidumbres que requiere
de una preparación previa y cuidadosa.»

Adopción y vínculo familiar, Vinyet Mirabent i Elena Ricart

«L'adopció no és una solució per a les persones
que no poden o no volen tenir un fill biològic.
L'adopció és un recurs per als infants.»

L'Adopció, Montserrat Alguacil i Mercè Pañellas

«Mai no podem entendre l'adopció
com un divertiment,
com un regal, com una sorpresa.»

Carta al meu fill adoptat, Pilar Rahola

«Els nens adoptats han de saber sempre que ho són,
ho han de saber fins i tot abans d'entendre-ho.»

Carta al meu fill adoptat, Pilar Rahola

ÍNDIX

INTRODUCCIÓ - Justificació temàtica.....	4
1. OBJECTIUS DE LA PROPOSTA DE RECERCA.....	5
1.1. Objectius generals.....	5
1.2. Objectius específics.....	5
2. METODOLOGIA.....	6
3. L'ADOPCIÓ. Concepte, context i tipologia.....	7
3.1. Què és l'adopció?.....	7
3.2. Les adopcions, breu aproximació històrica.....	7
3.3. Què és un orfenat? Els CRAE (Centres Residencials d'Acció Educativa).....	10
3.4. Tipus d'adopció.....	11
4. PRINCIPALS TEXTOS NORMATIUS del procés de l'adopció.....	12
4.1. Normativa a Espanya.....	12
4.2. Normativa a Catalunya.....	12
5. L'ADOPCIÓ A CATALUNYA.....	12
5.1. Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció (ICAA).....	12
5.2. Consentiments necessaris per adoptar.....	14
5.3. Qui pot adoptar?.....	14
5.4. Quins infants es poden adoptar?.....	15
5.5. Extinció de l'adopció.....	16
5.6. Passos del procés d'adopció a Catalunya.....	16
5.7. Informació rellevant sobre la situació actual de les adopcions nacionals a Catalunya...	17
5.8. El temps d'espera.....	17
5.9. Assignació de l'infant.....	18
5.10. Servei d'atenció postadoptiva.....	18
6. EL CERTIFICAT D'IDONEÏTAT A CATALUNYA.....	18
6.1. Què és el certificat d'idoneïtat?.....	18
6.2. Com aconseguir el certificat d'idoneïtat a Catalunya?.....	19
6.3. Criteris d'idoneïtat per adoptar.....	19
6.4. Resolució.....	20

7. L'ADOPCIÓ A LA CIUTAT DE FIGUERES. EI CRAE l'Albera.....	20
7.1. Característiques generals.....	20
7.2. Història del CRAE l'Albera.....	21
7.3. Funcions del CRAE.....	22
7.4. Entrevista amb el CRAE l'Albera: “Els menors han d'entendre que el CRAE és ara casa seva.”.....	23
8. ADOPCIONS POC HABITUALS.....	29
9. ALTRES PUNTS D'INTERÈS relacionats amb el procés adoptiu.....	31
9.1. Cognoms.....	31
9.2. Es pot escollir alguna característica de l'infant?.....	31
9.3. Baixa per maternitat/paternitat per adopció.....	31
10. ANÀLISI DE LES ADOPCIONS EN EL PERÍODE 1998 - 2017 A CATALUNYA I ESPANYA. Relació entre la situació econòmica i l'adopció.....	33
11. CASOS D'ADOPCIÓ A FIGUERES. Estudi propi.....	37
11.1. Anna Gasull.....	37
11.2. Meritxell Capallera.....	38
11.3. Martí Guàrdia i M. Rosa Bahí.....	40
11.4. Aleix i Arnau Guàrdia Bahí.....	41
12. GLOSSARI.....	43
13. AGRAÏMENTS.....	45
14. CONCLUSIONS.....	45
15. FONTS D'INFORMACIÓ.....	47
15.1. Bibliografia.....	47
15.2. Webgrafia.....	49
15.3. Suports audiovisuals.....	50

INTRODUCCIÓ - JUSTIFICACIÓ TEMÀTICA

El Treball de Recerca és un tema que ja des que comences el primer curs de l'Educació Secundària Obligatòria, també coneguda com a l'ESO, en sents a parlar vagament. Evidentment, però, amb 12 anys no hi pares massa atenció i te n'oblides fàcil i ràpidament. Tres cursos més endavant, just començar el quart i últim curs de l'ESO t'anuncien que hauràs de treballar en grup i durant tot el curs per a presentar al juny l'anomenat Projecte de Recerca. Aquest, consisteix en escollir un tema dels que hi ha en una llista que té el professorat i, conjuntament amb els teus companys/es de grup, investigar sobre el tema per a realitzar un treball amb una part pràctica i una part teòrica. La tasca a realitzar ens va servir -a mi i crec que a molts més dels meus companys- per a fer-nos una idea del que seria el que ja començava a formar part de la nostra vida acadèmica: el Treball de Recerca. Possiblement les principals diferències entre un treball i l'altre són que en el Projecte de Recerca has d'escollir un tema d'entre els que hi ha en una llista i, en canvi, en el Treball de Recerca la tria del tema és lliure; també que el primer el fas en grup i el segon de manera individual; que per a realitzar el Projecte de Recerca disposes d'un tutor que és el mateix per a tots els altres grups i que no esculls tu i, en canvi, per a la realització del Treball de Recerca pots escollir el tutor que creguis més adient i aquest només té entre 1 i 3 treballs de mitjana al seu càrrec; i, finalment, que el nivell d'exigència entre el Projecte de Recerca i el Treball de Recerca no és el mateix, sent molt més alt en el segon que en el primer. Enfrontar-me a la realització del tan famós Treball de Recerca és, segurament, el repte acadèmic més gran al qual m'he enfrontat mai.

L'adopció és un tema que des de petita m'ha tocat de ben a prop perquè el meu cosí va ser adoptat a Ucraïna ara farà gairebé 19 anys, però, quan fa uns mesos ens van fer la presentació del Treball de Recerca no se'm va ocórrer fer-lo sobre les adopcions, de fet, no tenia ni la més mínima idea del tema sobre el qual en podia fer recerca.

Tot i així, tenia clares un seguit de pautes: en primer lloc, tenia clar que volia que fos un tema «quilòmetre 0», és a dir, un tema proper i sobre el qual en pogués buscar i obtenir informació sense haver de fer grans desplaçaments i, per un altre costat, volia un tema que pogués relacionar d'alguna manera amb la meua ciutat natal, on visc i estudio actualment, la ciutat de Figueres.

La idea de l'adopció no va començar a ser una opció fins un migdia després de dinar en el que vaig llegir a la meua mare la llista que havia fet de possibles temes sobre els que podia tractar

el meu treball, però cap d'ells no m'acabava de fer el pes i va ser ella la que em va donar la idea de fer-lo sobre l'adopció. Inicialment, volia enfocar-lo cap a les adopcions internacionals però vaig veure que, d'aquesta manera, no podria apropar tant com jo volia la meva recerca a la ciutat de Figueres i que, segurament, els desplaçaments que hauria de fer serien més grans del que pretenia. I així va ser com vaig arribar al tema sobre el que parlen les següents pàgines: l'adopció nacional a Catalunya.

1. OBJECTIUS DE LA PROPOSTA DE RECERCA

1.1. Objectius generals

- a) Aprendre a realitzar un Treball de Recerca.
- b) Documentar-me per a la realització del meu treball a través de diferents mitjans.
- c) Saber planificar la meva recerca per a un període de temps d'un any.
- d) Conèixer com realitzar una bona entrevista.
- e) Aprendre a sintetitzar la informació obtinguda dins el límit de les 50 pàgines aproximades de màxima extensió establertes.

1.2. Objectius específics

- a) Conèixer les lleis que regulen el procés d'adopció nacional a Catalunya.
- b) Fer un breu recull dels passos que cal seguir si es vol adoptar un infant a Catalunya.
- c) Investigar si el nombre d'adopcions –nacionals i internacionals– s'ha mantingut igual des de finals dels anys 90 i fins a l'actualitat o si, per contra, ha experimentat canvis.
- d) Esbrinar com es viu un procés adoptiu mitjançant entrevistes a persones que hagin adoptat o hagin estat adoptades a Catalunya.
- e) Investigar si a Figueres hi ha algun centre o institució relacionada amb el món de les adopcions i parlar amb el personal que se n'ocupa.

Finalment, també m'agradaria poder relacionar l'adopció i tot allò que implica amb dues de les meves aficions: el cinema i la literatura, a través de la visualització de pel·lícules i la lectura de llibres amb els quals analitzaré com tracten l'adopció i si ho fan de manera realista, és a dir, si mostren tot el que comporta un procés adoptiu. Però una cosa implica l'altra i, perquè això sigui possible, primer m'hauré d'informar del que comporten les adopcions i tots els passos que s'han de seguir per a poder adoptar. Coneixements que, ara per ara, són molt bàsics o, fins i tot, m'atreviria a dir que inexistents perquè, de fet, no conec gaires característiques sobre

l'adopció i encara menys de la nacional. Sé o, almenys, això crec jo, que adoptar significa prendre com a fill algú que no és fill teu per naturalesa, un menor que no és de la teva mateixa sang i amb el que no comparteixes cap tipus d'informació genètica. Suposo que un procés d'adopció comporta un temps d'espera entre que aquesta se sol·licita, s'accepta la petició i es fa l'assignació d'un nen o nena, però no sé quina durada pot tenir aquest període de temps. L'adopció m'ha anat despertant moltes preguntes del tipus: Quan s'ha de dir a l'infant que és adoptat? Se'n pot escollir el sexe? I l'edat? Tothom pot adoptar? Entre d'altres. Aquest treball, a més de donar a conèixer informació rellevant sobre el procés adoptiu, m'agradaria que em pogués resoldre aquests dubtes inicials que potser són els mateixos que s'ha pogut plantejar algú que s'ha enfrontat a una adopció.

2. METODOLOGIA

La metodologia que he utilitzat per dur a terme la meua recerca s'ha dividit en tres vies d'investigació. La primera, que ha estat essencial per a reunir la informació de la part més teòrica del treball, ha estat la recerca en llibres i pàgines web relacionades amb el tema de l'adopció en general i, més concretament, amb l'adopció nacional a Catalunya. La segona, ha estat la realització d'entrevistes a persones que han adoptat o han estat adoptades a Catalunya i també a aquelles que treballen i/o dirigeixen centres o institucions relacionades amb el tema, les entrevistes han estat imprescindibles per a poder veure com es viu una adopció en primera persona i també per a poder realitzar la part pràctica d'aquest treball. Per últim, la visualització de pel·lícules i la lectura de llibres relacionats amb el tema m'ha permès analitzar com el cinema i la literatura tracten les adopcions, a més a més, he pogut comptar tant amb pel·lícules i llibres basats en fets reals com en ficticis, fet que m'ha permès fer-ne una comparació més àmplia.

3. L'ADOPCIÓ. CONCEPTE, CONTEXT I TIPOLOGIA

3.1. Què és l'adopció?

L'adopció és un procés on intervenen factors legals, psicològics i socials a través del qual un infant s'integra de forma plena i definitiva en una família en la qual no ha nascut. L'adopció vol protegir l'infant desemparat, per això proporciona una relació paternofilial amb els mateixos efectes legals (drets i deures) que la paternitat biològica i, sempre en interès de l'infant, pot fer desaparèixer els vincles jurídics que l'uneixen a la seva família d'origen. Encara que l'adopció no sigui la manera més freqüent per a construir una família, aquesta no s'ha de considerar una família alternativa, sinó una família com qualsevol altra i amb totes les implicacions que això comporta. La persona adoptada, a partir de la majoria d'edat, pot buscar i obtenir informació sobre els seus progenitors biològics, la qual cosa no afecta la seva relació amb la família adoptiva.

Imatge 1: Il·lustració d'una família adoptiva.
 Recuperada de
http://ioc.xtec.cat/materials/FP/Materials/1752_EDI/EDI_1752_M01/web/html/WebConte nt/u3/a1/continguts.html

3.2. Les adopcions, breu aproximació històrica

L'existència de l'adopció entesa com un instrument perquè un infant creixi i s'eduqui en una família en la que no ha nascut, es remunta a més de 2.000 anys abans de Crist, alguns historiadors es remunten fins l'antiga Índia des d'on creuen que va passar al poble hebreu. A l'Antic Testament hi trobem almenys tres exemples d'adopció: el cas d'Efraïm i Manassès, educats per Jacob¹, el de Moisès, adoptat per la filla del faraó², i el cas d'Ester, educada com una filla per Mardoqueu³.

El poble hebreu va transmetre el costum de l'adopció a Egipte, des d'on va passar a Grècia i, després, a Roma (Dret romà). En aquests dos imperis es va reconèixer legalment l'adopció perquè les famílies poguessin assegurar un hereu del seu patrimoni i les seves riqueses i un

1 . Gènesi 48:5

2 . Èxode 2:10

3 . Ester 2:7

successor en el culte religiós als avantpassats. El Dret romà va conèixer dues formes d'adopció: l'*arrogació* (*abrogatio*), que consistia en l'adopció d'una persona que fins aleshores no havia estat subjecta a la pàtria potestat de ningú, i l'*adopció* en sentit estricte, que comportava un contracte entre el titular anterior de la pàtria potestat i l'adoptant que rebia el fill en pàtria potestat; aquesta adopció, amb Justinià, va adquirir dues formes: la *plena* (adopció d'un descendent) i la *minus plena* (adopció d'un estrany). Qualsevol *pater familias* (pare de família) podia donar el seu fill en adopció, sovint a canvi de diners o per a poder ocupar-se de la resta dels seus fills. Exemples d'adopció els trobem en els emperadors August⁴ o Trajà⁵, que van accedir al poder mitjançant l'adopció. En canvi, els infants pobres no eren adoptats i si eren abandonats o perdien la seva família passaven a ser esclaus.

Tal i com la defineix el Dret romà, l'adopció va tenir vigència durant els anys en que els romans van dominar la Península Ibèrica. Un cop destruït l'Imperi Romà l'any 476 dC, els pobles invasors van seguir practicant l'adopció durant els primers segles de l'Edat Mitjana i s'hi va produir un canvi: els nobles no volien adoptar per no destorbar el dret de llinatge i, en canvi, l'Església va començar a patrocinar les adopcions de nens sense recursos, fundant els primers orfenats. En aquests centres, els infants passaven a la vida religiosa o esdevenien aprenents quan la comunitat els necessitava. Durant el segle XIII, es tornen a trobar indicis de l'adopció a la península, sobretot a Catalunya i Mallorca encara que, tot i que existia com a concepte, gairebé mai es portava a la pràctica.

A Anglaterra, entre els segles XIII i XVII, no existia l'adopció des del punt de vista jurídic, però els orfes i els nens abandonats pels seus pares s'integraven en una altra família per exercir-hi d'aprenents i hi establien vincles afectius. Aquesta pràctica es va estendre a les colònies americanes on s'utilitzaven els nens per a treballar. A arrel de l'ús de menors orfes i abandonats com a mà d'obra barata, l'Estat de Massachusetts, l'any 1851, va elaborar una llei per protegir els interessos i drets dels nens. L'any 1917, l'Estat de Minnèsota va aprovar un codi de menors i durant els anys 50, més de quaranta Estats ja demanaven informes socials per avaluar la idoneïtat de les famílies que volien adoptar.

A principis del segle XIX, va sorgir el concepte modern d'adopció, tant pel desig d'augmentar la família com pel d'ajudar els nens sense pares, alhora que van aparèixer institucions caritatives.

4 . Octavi, que va rebre el títol d'August l'any 27 aC al retornar a Roma després d'haver vençut Marc Antoni a la batalla d'Àccium el 31 aC, va ser adoptat pel seu oncle, Juli Cèsar, com a fill.

5 . Trajà, que fou emperador de Roma des de l'any 98 dC fins al 117, fou adoptat per l'emperador Nerva, que no tenia fills.

A França, l'adopció va desaparèixer a l'Edat Mitjana però, el restabliment del Codi Civil francès l'any 1804, va fer que es restablissin regulacions relacionades amb l'adopció com, per exemple, la limitació de l'edat de l'adoptant.

La Revolució Industrial a Europa, va causar l'abandonament de molts menors, molts dels quals van ser usats com a mà d'obra barata. Per un altre costat, la consolidació de la unitat familiar i la seva independència respecte dels valors i els costums tradicionals, juntament amb l'elevat nombre de nens abandonats, van fer revifar les adopcions. La Primera Guerra Mundial i el gran nombre d'orfes que va generar, va fer que a països com Itàlia, França i Anglaterra, entre 1914 i 1930, es dictessin noves normes legals en l'adopció que establien que els vincles entre els pares i fills adoptius havien de ser gairebé idèntics als de la relació entre pares i fills biològics.

Amb l'inici de la Segona Guerra Mundial, la legislació francesa va introduir l'any 1939, una legitimació adoptiva com a nova figura jurídica, amb la qual es beneficiava els nens desemparats menors de 5 anys. L'any 1996 es va substituir la legitimació adoptiva per l'adopció plena i es va conservar l'adopció ordinària com a adopció simple.

En l'antic dret castellà ja trobem recollida l'adopció en el *Fuero Juzgo*⁶ i en les *Partidas*⁷. Als Països Catalans fou generalment acceptada i inclosa amb el nom d'*afillament* en els *Costums de Tortosa*⁸. Però no va ser fins l'any 1958 que l'Estat espanyol va publicar una llei de modificació del Codi Civil en matèria d'adopció. Fins llavors, el codi feia prevaldre els interessos dels adults però, amb aquesta nova llei, es va començar a veure l'adopció com una mesura a favor dels nens i nenes sense família. El Codi Civil s'ha anat modificant fins a arribar a la llei que regula l'adopció a l'actualitat. Juntament amb la regulació del Codi Civil, s'ha de tenir en compte el Codi de Família de Catalunya, la llei de l'11 de novembre de 1987 relacionada amb l'adopció internacional per part de ciutadans espanyols, i el Conveni de l'Haia pel que fa a l'educació de menors a l'estranger i a la seva protecció.

6 . Codi de lleis elaborat a Castella el 1241 per Ferran III i que constitueix la traducció del *Liber Iudiciorum* de l'any 654 promulgat en l'època visigoda per tal d'unificar la legislació dels gots i dels hispans. El *Fuero Juzgo* va perviure fins que es va aprovar el Codi Civil a finals del segle XIX.

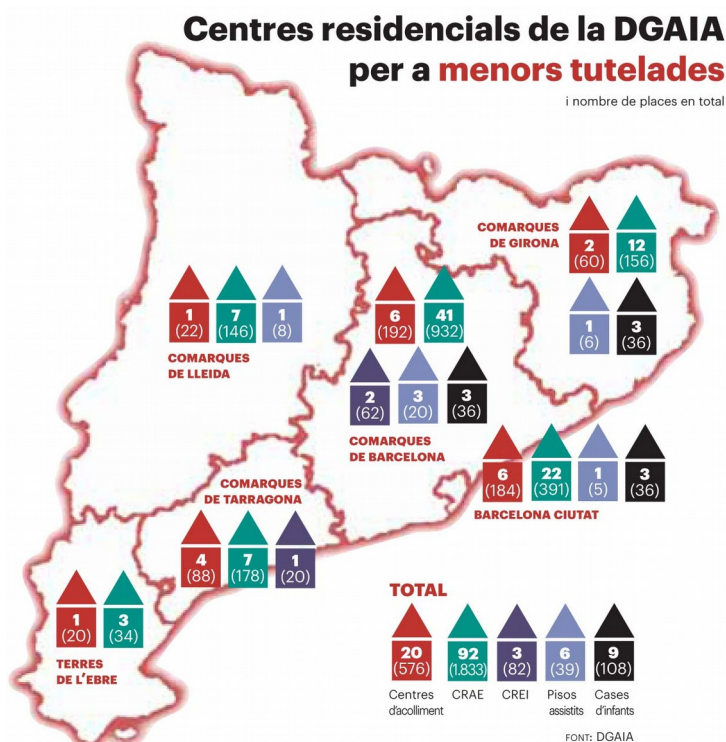
7 . Codi jurídic elaborat sota la direcció del rei de Castella Alfons X el Savi, i que comprèn set llibres o *partidas* anomenats *Libro de las Leyes* o *Fuero de las Leyes*. Es tracta d'una àmplia enciclopèdia del dret, sobre matèries jurídiques, fonaments filosòfics, morals i històrics de totes les institucions, que volien crear un codi jurídic unificat en el regne.

8 . Recopilació del dret tortosí duta a terme l'any 1272 i promulgada el 1279. Té l'origen en les cartes de poblament donades a la ciutat per Ramon Berenguer IV el 1148 i el 1149, que establien un estatut primari basat en el dret aleshores vigent a Catalunya i en les pràctiques curials del comtat de Barcelona.

3.3. Què és un orfenat? Els CRAE (Centres Residencials d'Acció Educativa)

Un orfenat és una residència per a nens desamparats, que passen a tutela del govern després d'haver depès d'ordes religiosos i de la caritat. Des dels orfenats es pot tramitar l'acolliment o adopció d'aquests nens per part d'una nova família. Aquests establiments, anomenats també *casa d'infants orfes* o *asil d'orfes*, funcionen com una escola en règim d'internat, és a dir, els menors hi viuen alhora que reben l'educació acadèmica a la qual tenen dret.

A Catalunya, els orfenats es troben dins els CRAE (Centres Residencials d'Acció Educativa), que atenen infants de zero a divuit anys, amb alguns programes puntuals per a joves majors d'edat. Els CRAE són un recurs alternatiu per a tots aquells infants i adolescents sense un medi familiar adequat, s'hi aplica la mesura d'acolliment simple en una institució i les persones poden accedir-hi per derivació de la DGAIA (Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència). Alguns d'aquests centres són de titularitat pròpia de la DGAIA i d'altres pertanyen a entitats d'iniciativa social concertats amb aquesta. Els CRAE volen assemblar-se al màxim a una família, però més gran del que és habitual, de fet, disposen de les mateixes estances que qualsevol casa, amb la diferència que a les habitacions hi ha més nens i nenes.

Imatge 2: Mapa que mostra el nombre de centres residencials que tenia la DGAIA a cada comarca de Catalunya l'any 2011. (Els CRAE són aquelles cases de color turquesa). Imatge recuperada de http://periodistaitinerant.blogspot.com/2013/08/els-criteris-per-lacollida-de-menors-en_7470.html

Els CRAE han de proporcionar una atenció completa als infants i adolescents que hi ingressen per contribuir al seu desenvolupament educatiu i personal, han de tenir cura de la seva salut física i psíquica i, a partir, del diagnòstic o avaluació inicial, els han de dissenyar un projecte educatiu individual. A més, aquests centres estan coordinats amb altres serveis i professionals que intervenen en l'atenció i protecció dels menors. Sempre i quan sigui possible, els CRAE

han de promocionar el retorn dels infants i adolescents amb les seves respectives famílies d'origen o l'acolliment simple en una família extensa o aliena.

3.4. Tipus d'adopció

La tipologia de les adopcions es pot classificar de forma bàsica d'acord amb dos criteris ben diferenciats. En primer lloc, existeixen dos grans models o formes d'adopció que es diferencien per la relació entre l'adoptat i la família adoptiva:

1. Adopció simple: la persona adoptada manté vincles amb la seva família d'origen o biològica i en manté els cognoms. Quan una família arriba a Catalunya amb aquesta forma legal de filiació és necessari que els pares demanin l'adopció plena.
2. Adopció plena: és una decisió irrevocable. La persona adoptada trenca tots els lligams legals amb la seva família biològica i es creen relacions de parentiu entre la família adoptiva i la persona adoptada, amb els mateixos drets i deures que si fossin biològics.

I, en segon lloc, segons la relació que manté l'adoptat amb la seva família biològica, es poden distingir tres tipus més d'adopció:

1. Adopció oberta: el menor pot mantenir el contacte amb la seva família biològica amb el vistiplau de la família adoptiva. La decisió la pren un jutge tenint en compte les tres parts interessades (el menor, la família adoptiva i la biològica). Aquest tipus d'adopció és molt habitual als Estats Units.
2. Adopció tancada o privada: és el tipus d'adopció més tradicional i l'única que es contempla a l'Estat espanyol. El menor no estableix cap tipus de contacte amb els seus pares biològics i aquests i els pares adoptius treballen a través d'un tercer, tenint molt de compte per a evitar que una part conegui la identitat de l'altra i viceversa. Tota la informació relacionada amb l'adopció i els pares biològics es conserva segellada i, quan el menor arriba a la majoria d'edat, pot accedir-hi.
3. Adopció semi-oberta: entre els pares biològics i els pares adoptius existeixen diferents formes de comunicació com, l'intercanvi de cartes i fotografies o conèixer-se sense revelar cap mena de nom que els identifiqui.

4. PRINCIPALS TEXTOS NORMATIUS DEL PROCÉS DE L'ADOPCIÓ

4.1. Normativa a Espanya

A Espanya, la normativa que regula el procés d'adopció i tot allò que hi està relacionat, es troba en els següents apartats:

- Codi civil (amb la darrera modificació de la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor i de modificació parcial del Codi civil i de la Llei d'enjudiciament civil).
- Llei d'enjudiciament civil

4.2. Normativa a Catalunya

A Catalunya, la normativa que regula el procés d'adopció i tot allò que hi està relacionat, es troba en els següents apartats:

- Llei 37/91, de 30 de desembre, sobre mesures de protecció dels menors desemparats i de l'adopció (modificada per la Llei 8/95, de 27 de juliol, d'atenció i protecció dels infants i adolescents i de modificació de la Llei 37/91).
- Decret 337/1995, de 28 de desembre, sobre l'acreditació i el funcionament de les institucions col·laboradores d'integració familiar i de les entitats col·laboradores d'adopció internacional.
- Reglament de protecció dels menors desemparats i de l'adopció (Decret 7/1997, de 7 de gener i decret 127/97, de 27 de maig)
- Llei 13/1997, de 19 de novembre de 1997, de creació de l'Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció.

5. L'ADOPCIÓ A CATALUNYA

5.1. Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció (ICAA)

L'Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció (ICAA), és un organisme autònom amb personalitat jurídica pròpia que es va crear per la Llei 13/1997, de 19 de novembre (modificada per la Llei 14/2010 i la Llei 11/2011).

La triple finalitat de l'Institut és:

1. Potenciar una política global d'acolliment simple en famílies alienes i d'adopció.
2. Separar la planificació de la gestió i agilitzar els processos de valoració de la idoneïtat.
3. Tramitar, quan correspongui, l'adopció internacional com a organisme competent i assumir la gestió de la tramitació dels acolliments simples en una família aliena i les adopcions nacionals que es produeixin a Catalunya.

Imatge 3: Logotip de l'Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció (ICAA). Recuperada de http://dixit.gencat.cat/ca/detalls/Noticies/icaa_celebra_20_anys

Les funcions de l'ICAA són:

- Fomentar el dret dels infants a tenir una família tot promovent l'acolliment simple en família aliena i l'acolliment preadoptiu, com a mesures per a atendre les necessitats del menor.
- Gestionar els processos de valoració psicosocial de les persones sol·licitants d'acolliment o adopció.
- Vetllar perquè la població estigui ben informada sobre els acolliments, les adopcions i els seus processos respectius, i administrar els documents de les sol·licituds.
- Fer el seguiment dels menors durant els acolliments.
- Tramitar els processos d'adopcions internacionals i fer-ne el degut seguiment o supervisar-lo quan aquest sigui delegat a altres institucions o entitats col·laboradores.
- Formalitzar els convenis de col·laboració amb altres administracions, institucions i entitats, dins del seu àmbit d'actuació, i d'acord amb les disposicions que les regulin.
- Fer el seguiment de les entitats col·laboradores en adopció internacional.
- Exercir les altres funcions que li assignin les lleis.

5.2. Consentiments necessaris per adoptar

A Catalunya, els articles 24 i 25 de la Llei 37/1991, de 30 de desembre, sobre mesures de protecció dels menors desemparats i de l'adopció, estableixen que:

Article 24

1. Han de donar el seu assentiment per a l'adopció:

- a) El cònjuge de l'adoptant o la persona amb qui l'adoptant conviu maritalment amb caràcter estable. No cal l'assentiment si hi ha separació judicial o separació de fet constatada fefaentment⁹, o si la convivència no és estable.
- b) Els pares de l'adoptat. No cal l'assentiment si aquests han estat privats legalment de la pàtria potestat o estan sotmesos a una causa de privació d'aquesta i tampoc en els supòsits determinats en l'article 19.2 (veure apartat 5.4). La mare no pot donar assentiment fins que hagin passat trenta dies després del part.

2. L'assentiment s'ha de donar sempre davant l'autoritat judicial. No caldrà l'assentiment, quan aquells que hagin de prestar-lo es trobin impossibilitats per a fer-ho.

3. L'assentiment dels pares no es pot referir a un adoptant determinat, llevat del cas excepcional en què alguna causa raonable ho justifiqui.

Article 25

El jutge ha d'escoltar en l'expedient d'adopció a:

- a) Els pares que no han estat privats de la pàtria potestat però que estan sotmesos a una causa de privació d'aquesta.
- b) El tutor, el curador o el guardador de l'adoptat.
- c) L'adoptat menor de dotze anys, si té prou coneixement i és possible.
- d) Els fills de l'adoptant o els adoptants, si n'hi ha i si tenen prou coneixement, sempre que sigui possible.

5.3. Qui pot adoptar?

La Llei 25/2010, del 29 de juliol, del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família, estableix en l'article 235 punt 30 els requisits que han de complir les persones que desitgen adoptar:

1. Per a poder adoptar hom ha de complir els requisits següents:

- a) Estar en ple exercici dels drets civils.

9 . Fefaent: que fa fe, digne de fe.

- b) Ésser major de vint-i-cinc anys, llevat que es tracti de l'adopció del fill del cònjuge o de la parella estable o de parents orfes, i tenir com a mínim catorze anys més que l'adoptat.

2. L'adopció per més d'una persona només s'admet en el cas dels cònjuges o dels membres d'una parella estable. En aquests casos, n'hi ha prou que un dels adoptants hagi complert vint-i-cinc anys.

A més a més, els adoptants no poden tenir cap malaltia que els impossibiliti exercir les funcions normals i cobrir les necessitats bàsiques de l'infant.

Per un altre costat, l'art. 18.2 de la Llei 37/1991, de 30 de desembre, sobre mesures de protecció dels menors desemparats i de l'adopció, fixa que no poden adoptar a Catalunya:

- a) Els qui hagin estat condemnats per una causa de privació de la pàtria potestat o hagin estat remoguts d'un càrrec tutelar.
- b) El tutor pupil fins que no hagi estat aprovat definitivament el compte general de la tutela.

L'adopció és un camí llarg i complicat ja que adoptar un o més fills/es no és senzill. Per això l'adopció ha de ser una decisió meditada i no precipitada, i s'han d'acceptar les conseqüències que se'n puguin derivar.

5.4. Quins infants es poden adoptar?

A Catalunya, l'article 19 de la Llei 37/1991, de 30 de desembre, estableix que:

1. Només poden ésser adoptats els menors no emancipats que es troben en situació d'acolliment preadoptiu o simple, llevat que concorrin algunes de les següents condicions:

- a) Ésser fill del cònjuge o de la persona de sexe diferent amb qui l'adoptant conviu maritalment amb caràcter estable.
- b) Ésser orfe i parent de l'adoptant en tercer grau de consanguinitat o afinitat.
- c) Haver-se constituït legalment la tutela en favor dels adoptants.

2. Pot adoptar-se un major d'edat o un menor emancipat si aquest ha estat convivint ininterrompudament amb l'adoptant des d'abans d'haver complert catorze anys.

3. No poden ésser adoptats:

- a) Els descendents
- b) Els parents en segon grau de la línia col·lateral per consanguinitat¹⁰ o per afinitat mentre dura el matrimoni que origina aquest parentiu.

10 . En el segon grau de consanguinitat s'hi troben els germans, els avis i els néts.

Els infants que poden ser adoptats a Catalunya han patit una situació d'abandó i/o de maltractaments i són tutelats per l'organisme responsable de la protecció dels infants, la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA).

Actualment són infants amb les següents característiques:

- Infants sans amb antecedents familiars de trastorns en la salut mental i/o discapacitat intel·lectual.
- Infants amb malalties cròniques i/o retards lleus del desenvolupament que poden requerir algun tractament.
- Grups de germans
- Infants amb necessitats especials

Cal tenir en compte que el procés jurídic d'adopció a Catalunya comporta l'acolliment preadoptiu abans de l'adopció, possibles visites de la família biològica amb l'infant, possibles oposicions judicials de la família d'origen de l'infant i sentències judicials.

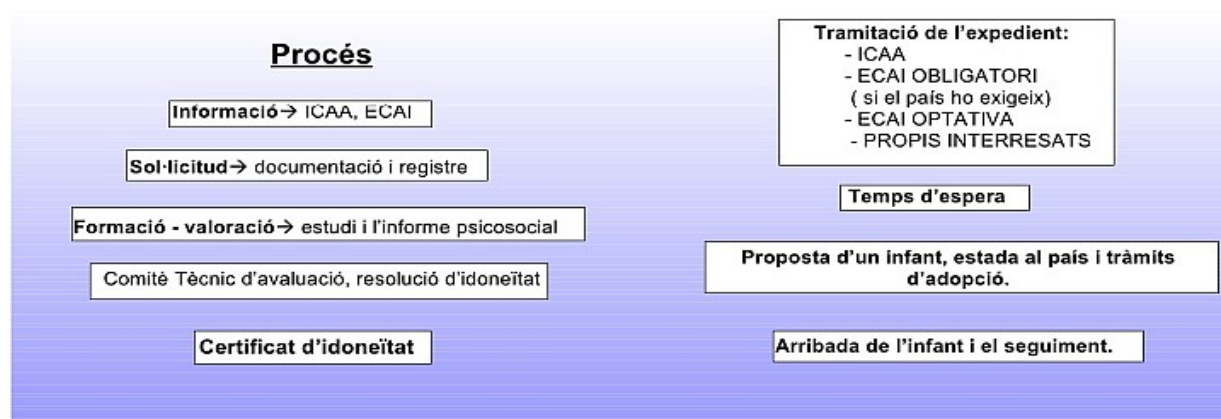
5.5. Extinció de l'adopció

L'adopció és irrevocable però, no obstant això, el jutge pot acordar l'extinció de l'adopció si el pare o la mare biològics no intervenen d'acord amb la llei i per causa que no els és imputable, en l'expedient d'adopció. Aquests poden interposar la petició fins a dos anys després de l'adopció, tenint en compte l'interès del menor. L'extinció de l'adopció no afecta els efectes patrimonials produïts abans d'aquesta.

5.6. Passos del procés d'adopció a Catalunya

A Catalunya, el primer que s'ha de fer si es decideix adoptar un menor és informar-se i, posteriorment, presentar la sol·licitud documentada i registrada a l'ICAA. Després tenen lloc la formació, l'estudi, la valoració i la redacció de l'informe psicosocial dels sol·licitants; aquests passos els duen a terme les ICIF (Institucions Col·laboradores d'Integració Familiar). Tot seguit, l'ICAA en tramita l'informe i la resolució administrativa, i emet el certificat d'idoneïtat; més tard es tramita l'expedient.

Un cop tot això s'ha fet, es dona pas al temps d'espera, que va seguit de la preassignació de l'infant i de la trobada entre aquest i els sol·licitants al país d'origen del menor. Posteriorment, el menor arriba al país d'acollida i s'integra en la nova família. A partir d'aquest moment, es fa un seguiment postadoptiu, que segueix els requisits que estableix el país d'origen del nen o nena.

Imatge 4: Esquema del procés d'adopció a Catalunya. Imatge recuperada de <https://es.slideshare.net/minfanteg/l-adopcio-2753742>

5.7. Informació rellevant sobre la situació actual de les adopcions nacionals a Catalunya

En aquests moments, a Catalunya, s'aplica la Resolució BSF/ 1871/2011, de 19 de juliol de suspensió transitòria dels processos de valoració per a l'adopció de menors de Catalunya, ja que el nombre de famílies valorades positivament i, per tant, inscrites al Registre de famílies, supera significativament el nombre d'acolliments realitzats l'any anterior. D'acord amb el decret esmentat anteriorment i per evitar que es desvirtuï el procés de valoració, s'admeten sol·licituds d'adopció d'un infant tutelat per la Generalitat de Catalunya, però aquestes romandran en situació de suspensió transitòria. L'Institut Català de l'Acolliment i l'Adopció (ICAA) no tramitarà els processos de formació i valoració d'aquestes sol·licituds, tot i que mantindran l'ordre de registre.

Aquesta suspensió no afectarà en cap cas les sol·licituds dirigides a infants amb necessitats especials, és a dir, infants a partir de 7 anys, grups de 2 germans (el gran a partir de 6 anys), grups de 3 o més germans, infants amb discapacitats físiques o sensorials, infants amb discapacitats psíquiques i infants amb malalties cròniques.

5.8. El temps d'espera

Un cop s'ha obtingut la Resolució d'idoneïtat, el temps d'espera abans no s'assigni en adopció un infant de Catalunya depèn de:

- El nombre de famílies seleccionades.

- L'oferiment de les persones sol·licitants.
- Les necessitats dels infants susceptibles d'adopció.

Aquest pot ser d'uns quants mesos o, fins i tot, d'uns quants anys. La situació que s'està vivint a Catalunya ara mateix respecte de les adopcions, fa que el temps d'espera sigui més llarg.

5.9. Assignació de l'infant

Quan és el moment, l'ICAA proposa a la família sol·licitant un infant en concret i li proporciona informació bàsica relativa a l'infant que li han assignat, és en aquest moment quan els sol·licitants han de decidir si acceptar l'infant proposat o no. Després de l'acceptació s'inicia el període d'acoblament de l'infant a la família, que finalitza quan aquest hi comença a conviure. Durant un temps, la situació és d'acolliment preadoptiu ja que l'adopció plena s'assoleix mitjançant una resolució judicial.

5.10. Servei d'atenció postadoptiva

L'ICAA disposa d'un servei públic i gratuït d'assessorament i orientació adreçat a totes les famílies adoptives o persones adoptades que ho requereixin amb el fi d'ajudar-les a fer front a les necessitats que plantegen la criança i l'educació dels fills. Aquest servei compta amb un equip de professionals en psicologia, pedagogia i treball social amb experiència en l'àmbit de l'adopció. Es posa una atenció especial en les crisis que puguin aparèixer dins el marc de l'adopció i es proporcionen eines, pautes i suport per afavorir el creixement i el benestar d'aquestes famílies.

6. EL CERTIFICAT D'IDONEÏTAT A CATALUNYA

6.1. Què és el certificat d'idoneïtat?

Les persones sol·licitants d'adopció han d'obtenir el certificat d'idoneïtat, un document que expedeix la Generalitat de Catalunya i que és imprescindible per a l'adopció d'un infant ja que acredita la persona o parella que vol adoptar com a aptes per a fer-ho. Aquest és emès per l'ICAA una vegada s'ha aconseguit la Resolució administrativa favorable i té una vigència de tres anys.

6.2. Com aconseguir el certificat d'idoneïtat a Catalunya?

A Catalunya, el procés per aconseguir aquest certificat té dues fases, una de formativa i una altra de valorativa. La formativa es realitza en grups de sis unitats familiars, on s'hi expliquen les característiques del procés d'adopció amb l'objectiu d'informar i ajudar a les famílies; i la fase de valoració i exploració es realitza per mitjà d'entrevistes individuals a cada unitat familiar amb professionals en treball social i en psicologia. També s'ha de fer una entrevista al domicili dels candidats. A partir d'aquestes sessions i entrevistes i la seva valoració, s'elabora un informe psicosocial. Tot aquest procés el realitzen les ICIF (Institucions Col·laboradores d'Integració Familiar).

En l'adopció a Catalunya, el cost de la formació i la valoració de la idoneïtat l'assumeix l'ICAA però, en l'adopció internacional, aquest cost l'han d'assumir els sol·licitants de l'adopció.

6.3. Criteris d'idoneïtat per adoptar

Les circumstàncies que es tenen en compte per a la valoració de les persones que sol·liciten l'adopció es troben descrites en l'article 71 del Reglament de protecció dels menors deseparats i de l'adopció (Decret 127 / 1997 de 27 de maig). Resumidament, aquestes són:

- Circumstàncies personals: estabilitat en la relació de parella, salut física i psíquica, flexibilitat a l'hora d'adaptar-se a tot el que comporta l'adopció, motivació per exercir les funcions parentals que requereix adoptar un infant i motivacions per a l'adopció compartida en cas d'una parella.
- Circumstàncies familiars i socials: entorn favorable i adequat a la integració del menor adoptat.
- Circumstàncies socioeconòmiques: situació econòmica que permeti atendre l'infant i cobrir les seves necessitats, i disposar d'un habitatge amb unes condicions adequades.
- Aptitud educadora: capacitat de cobrir les necessitats educatives i de desenvolupament de l'infant, i que aquest es trobi en un entorn familiar que li pugui donar suport en la tasca educativa.
- Expectatives en relació amb l'infant: no es pot escollir el sexe de l'infant de manera exclouent, els adoptants han d'acceptar l'herència biològica de l'infant i els seus orígens, i també han d'acceptar la relació de l'infant amb la seva família biològica en els casos on sigui necessari.

6.4. Resolució

En funció de la valoració de l'estudi psicosocial, l'ICAA emet la Resolució administrativa respecte de la idoneïtat per adoptar de les persones sol·licitants. El temps entre la presentació de la sol·licitud i la resolució d'idoneïtat no pot excedir de vuit mesos.

7. L'ADOPCIÓ A LA CIUTAT DE FIGUERES. EL CRAE L'ALBERA

Tot i que aquest apartat forma part del treball de camp, he considerat oportú posar-lo en aquest punt del meu Treball de Recerca ja que considero que complementa i fa més entenedors els apartats teòrics anteriors sobre les adopcions a Catalunya.

7.1. Característiques generals

El Centre Residencial d'Acció Educativa (CRAE) l'Albera és un centre concertat que ofereix un servei d'acolliment residencial i d'educació temporal pels seus usuaris i usuàries com a alternativa al medi familiar. Una altra característica del CRAE l'Albera és que és un centre vertical, això significa que acull menors en situacions personals de risc social d'ambdós sexes i amb edats d'entre 3 i 18 anys. El servei que ofereix té continuïtat els 365 dies de l'any, les 24 hores per a poder garantir la presència i l'acompanyament educatiu dels usuaris i usuàries en tot moment.

La triple finalitat de l'acolliment en el centre és:

1. Legal: exercir la guarda dels infants i adolescents que es troben atesos en el CRAE.
2. Assistencial: donar resposta a les necessitats bàsiques de la població atesa.
3. Educativa: aconseguir el desenvolupament complet del menor tot acompanyant-lo en el seu projecte de futur individual, tenint en compte la seva edat i les seves necessitats. A més, el CRAE ha de procurar canvis positius en l'aspecte personal, familiar i d'integració social dels infants i adolescents als quals acull i donar-los suport afectiu i emocional durant la seva estada al centre.

Imatge 5: Entrada del CRAE l'Albera situat al carrer Mestre Falla número 13 de Figueres.

7.2. Història del CRAE l'Albera

Tot comença a la “Llar infantil” de la ciutat de Girona, una institució en la que convivia 220 nens i nenes d'entre 0 i 18 anys. A partir de l'any 1982 es va iniciar un procés que volia oferir una atenció més individualitzada cap a l'infant acollit. Això va implicar la reestructuració de la Llar i la creació de diferents centres repartits per les diferents comarques gironines que es van passar a anomenar Comunitats Infants.

L'any 1985 va tenir lloc l'obertura de la Comunitat Infantil de Figueres al carrer Pere III, el centre tenia capacitat per a l'acolliment de 10 infants, d'ambdós sexes i amb edats que anaven des dels 4 anys fins als 18, encara que la major part dels usuaris eren adolescents. L'any 1993, el centre va passar a anomenar-se Centre Residencial Educatiu i Juvenil l'Albera i, dos anys més tard, el 1995, el Consell Comarcal de l'Alt Empordà va treure a concurs públic la gestió del CRAE l'Albera, la qual va caure en mans d'Escalier SCCL.

Gràcies a la implicació de la DGAIA, l'any 2004 es va canviar la ubicació del centre al carrer Mestre Manuel Falla, 13, de Figueres, ubicació on es troba actualment. Aquí, el centre, ara amb dues plantes i propietat del Consell Comarcal de l'Alt Empordà, va poder disposar de 16 places i va esdevenir un centre horitzontal, és a dir, acollia usuaris d'ambdós sexes i d'edats entre els 12 i els 18 anys, deixant d'acollir infants entre els 4 i els 11 anys d'edat. El mateix any el CRAE va tornar a sortir a concurs públic, Escalier SCCL s'hi va tornar a presentar i va guanyar novament la gestió del centre.

L'any 2006 però, després de dur a terme diversos estudis i reflexions sobre les necessitats del centre i dels seus usuaris i usuàries, es va decidir fer un canvi en la tipologia del centre tornant-lo a convertir, el mes de novembre de 2006, en un centre vertical. El 2010 el CRAE l'Albera torna a sortir a concurs públic i, des d'aquesta data i fins a l'actualitat, la gestió la porta a terme SUARA Cooperativa, que neix l'any 2008 com a resultat de la fusió de tres cooperatives diferents: EAS SCCL, Escalier SCCL i CTF SCCL.

Imatge 6: Logotip de Suara Cooperativa.

Recuperada de <http://www.suara.coop/es/>

Amb el pas del temps el personal que ha treballat al CRAE l'Albera també ha anat canviant, si l'any 1985 l'Equip Educatiu estava format per dos educadors/, dos monitors/becaris i una mestressa de casa; amb el pas dels anys s'ha anat augmentant el nombre d'educadors/es i s'ha reduït l'horari de la mestressa de casa, coincidint amb la professionalització de l'acció educativa.

Avui en dia, SUARA Cooperativa dins del medi residencial, presta serveis en CRAE's, centres d'acollida, pisos d'autonomia per a joves majors de 18 anys, centres d'infants i famílies, i serveis de seguiment per a joves extutelats. Actualment compta amb més de 1.000 socis i amb més de 2.000 treballadors, és la cooperativa líder en el sector d'iniciativa social i té serveis repartits per tota Catalunya, Castella - La Manxa i Xile, i vol ampliar i créixer encara més.

7.3. Funcions del CRAE

D'acord amb l'article 132 de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència:

1. L'acolliment en centre s'ha d'acordar quan es preveu que el desemparament o la necessitat de separació de la pròpia família seran transitoris i no ha estat possible o aconsellable l'acolliment per una persona o una família.
2. L'acolliment en centre consisteix a ingressar l'infant o l'adolescent en un centre públic o concertat adequat a les seves característiques, per tal que rebi l'atenció i l'educació necessàries.
3. Els centres han d'ésser oberts, integrats en un barri o una comunitat, i s'han d'organitzar sempre en unitats que permetin un tracte afectiu i una vida quotidiana personalitzats.
4. Els acolliments en centres es constitueixen per resolució de l'òrgan competent en matèria de protecció dels infants i els adolescents.
5. Els germans han d'ésser acollits en el mateix centre, llevat que no els sigui beneficiós.
6. El director o directora del centre exerceix per delegació les facultats i les obligacions inherents a la guarda.
7. L'estada durant períodes de temps curts, cap de setmana o vacances d'un infant o adolescent amb mesura d'acolliment en centre, amb una persona o família col·laboradora, ha de tenir lloc en les condicions que s'estableixin reglamentàriament, atenent de manera prioritària els casos dels infants o els adolescents amb discapacitats o altres situacions que dificulten l'establiment d'un acolliment simple o permanent.

7.4. Entrevista amb el CRAE l'Albera: “Els menors han d'entendre que el CRAE és ara casa seva.”

DADES PERSONES ENTREVISTADES	
Nom: Isabel Torrent Domènech	Nom: Miguel Sánchez Egea
Lloc i data de naixement: 21/11/1986	Lloc i data de naixement: 11/12/1986
Professió: Educadora social i directora del CRAE l'Albera	Professió: Educador social i coordinador del CRAE l'Albera

L'Isabel Torrent i en Miguel Sánchez, dirigeixen i coordinen el CRAE l'Albera de Figueres, situat al carrer Mestre Falla número 13 de la ciutat. En aquesta entrevista ens explicaran com es viu el dia a dia al CRAE, quin tipus de centre és i com hi treballen els educadors socials.

Imatge 7: En Miquel, l'Isabel i jo al CRAE. 14 d'agost de 2017.

- Què és el CRAE L'Albera de Figueres?

És un centre de 16 places, actualment hi ha 8 nens i 8 nenes de diferents edats l'ingrés al centre dels quals és degut a problemes familiars (drogodependència, possibles abusos sexuals, danys psicològics i físics, etc.) L'EAIA en fa un estudi previ i si no hi ha cap família d'acollida extensa ingressen en un CRAE, en el nostre cas els menors que rebem passen primer per un centre d'acollida de Girona. Actualment tots els nens que hi tenim són de l'Alt Empordà, així podem treballar millor amb l'EAIA que ens toca i amb la seva xarxa familiar.

- Normalment els nens a quina edat arriben?

Som un CRAE vertical, per tant acollim nens d'entre 3 i 18 anys però actualment els nens que ens han arribat es troben entre la pre-adolescència i l'adolescència.

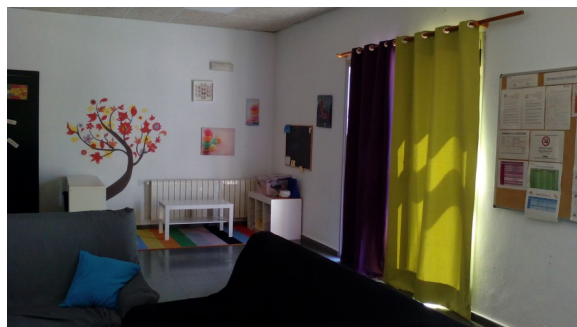
- Quan el nen o nena compleix els 18 anys es pot quedar al CRAE?

Depenent del cas, normalment no però en funció de la situació individual del jove es pot arribar a fer una pròrroga d'uns mesos. Dels 18 als 21 anys ja hi ha un altre tipus de recurs que és l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats on els nois/es tenen pisos assistits i un educador que els fa un seguiment setmanal però, si ho volen, també poden decidir desvincular-se totalment dels serveis de protecció.

Nosaltres hem tingut un cas d'un noi que va ser acollit al CRAE l'Albera i que va decidir formar-se per ser educador social i que actualment està treballant en un CRAE de Girona. I ara mateix tenim una nena que vol estudiar per ser educadora social. Aquests casos són interessants perquè ells han viscut unes situacions concretes que els poden ser molt útils a l'hora d'ajudar altres nens que es troben en les mateixes circumstàncies o en unes de similars.

Imatge 9: Menjador del CRAE l'Albera, on hi fan els àpats.

Imatge 8: Sala d'estar del CRAE l'Albera.

- Com treballen vostès?

Nosaltres treballem en xarxa amb altres institucions i això fa que puguem decidir sols però fins a un cert punt i, a més a més, tenim diversos convenis de col·laboració. Aquí al centre cada nen té un tutor personal que l'ajuda, amb qui hi pot confiar i a qui acut si té algun tipus de problema. Un dels nostres objectius és fer veure i entendre al menor el motiu pel qual està al CRAE, perquè el primer mur que ens trobem és que els menors vénen al CRAE sense voler venir-hi i és la nostra feina i la del tutor personal la d'intentar que el menor se senti bé aquí i

amb la resta de companys i s'adapti a aquesta nova vida. Els menors han d'entendre que el CRAE és ara casa seva. De fet, nosaltres funcionem com una casa però amb una sèrie de protocols, és a dir, tenim uns informes dividits en el que nosaltres anomenem àmbits, dels quals n'hi ha 5: l'àmbit familiar (expliquem al menor com està la situació familiar actual i si hi ha millores o no), l'àmbit emocional-relacional (molts dels nens que arriben aquí n'estan mancats, no saben posar nom a tot el que senten i això es treballa mitjançant tutories individuals amb el seu tutor), l'àmbit escolar (treballem perquè s'integrin al centre escolar, intentem que no vagin al mateix centre perquè no creïn grups aïllats, fem un seguiment acadèmic amb les escoles amb el qual veiem com van els menors acadèmicament, com s'integren, si segueixen el ritme i què es pot fer en cas de que no el segueixin, etc.), la vida quotidiana (treballem els àpats, la higiene personal, com i quan dormen, la manera de vestir, com gestionen els diners de la seva paga i moltes coses més que els seran indispensables per al seu futur) i l'àmbit mèdic (seguiment protocol·lari de vacunes, revisions mèdiques en els anys parells, especialistes (dentista, dermatòleg, oftalmòleg, fisioterapeuta, etc.), etc.).

Imatge 11: Habitació d'una de les usuàries del CRAE l'Albera.

Imatge 10: Zona d'esbarjo del CRAE l'Albera.

Aquests són els cinc àmbits bàsics amb els quals treballem des de zero a partir del moment en el que el menor ingressa al centre perquè en la majoria de casos no els han treballat amb les seves respectives famílies biològiques i n'estan molt mancats. Són àmbits que no poden faltar en una “casa normalitzada” (terme que als educadors no ens agrada utilitzar perquè per als nens/es això és una casa i el centre el tenen molt normalitzat, encara que els costa un temps acostumar-s'hi) i, per tant, aquí tampoc.

- Normalment els menors tornen amb les seves famílies biològiques?

Abans hi havia moltes més mesures de retorn dels menors a casa però, actualment, de les 16 places que tenim ocupades del centre només tenim 1 cas de possible retorn a casa. La major

part dels casos són estades de llarga durada. També tenim casos de fracàs d'acollida en família aliena, l'EAlA sempre busca una família d'acollida abans d'ingressar els menors en un centre i, quan no surt bé, són ingressats aquí, fet que per a ells és com un doble fracàs. El CRAE sempre és l'última opció per als nens/es i, un cop ja són aquí, en poden sortir o bé perquè el seu comportament no és l'adequat, no en segueixen la dinàmica i se'ls deriva a un altre recurs o servei; per mitjà de l'acolliment (encara que fa 4 anys que cap nen/a no ha sortit en acolliment extens) o bé quan compleixen els 18 anys i poden escollir entre marxar a l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats o marxar amb la família biològica (opció que normalment dura poc).

- Un cop els menors ja són al CRAE poden ser acollits o adoptats?

Si la seva orientació és aquesta sí, el que passa és que actualment hi ha molt poques famílies d'acollida o famílies que vulguin adoptar nens i nenes grans amb un passat complicat. I en els casos de germans encara és més complicat perquè la idoneïtat és que marxin junts, ja sigui per a un acolliment o per a una adopció. Com més grans són els nens/es més difícil és trobar una família adequada per a ells. Per això també hi ha la figura de les famílies col·laboradores. Pel que fa a l'adopció només recordem un cas d'acolliment preadoptiu que va acabar en adopció.

- Què són les famílies col·laboradores?

És un recurs que consisteix en una família que passa una petita formació, unes entrevistes i visites a domicili per part d'AD'Iniciatives Socials¹¹ i ICAA i el que fan és una col·laboració, vénen aquí, coneixen els nens/es, es fa un pla d'acoblament i, si tot congenia, els nens/es estan amb aquestes famílies durant petits períodes de temps que solen ser dies festius o cada dos caps de setmana. Aquestes famílies poden ser monoparentals, homosexuals, heterossexuals, etc. El seu objectiu és que els nens/es tinguin uns referents adults "normalitzats" que els puguin donar una estructura i unes pautes familiars que ells/es no han tingut a casa. I, l'altre objectiu a llarg plaç, és que quan els nens/es surtin del centre tinguin un referent incondicional. Una família col·laboradora pot arribar a acollir o adoptar però és difícil perquè tant els tràmits d'acolliment com els d'adopció no són els mateixos que s'han de fer per a validar una família col·laboradora i, normalment, quan es fan els tràmits de família col·laboradora és per no acollir o adoptar.

11 . Associació sense afany de lucre amb l'objectiu d'impulsar i promocionar actuacions adreçades principalment a famílies i col·lectius en risc d'exclusió social i a l'atenció a infants i joves.

- La família col·laboradora sempre col·labora amb el mateix nen/a?

Sí, sempre.

- Les famílies poden escollir alguna característica del nen/a?

Les famílies col·laboradores poden marcar una franja d'edat, és a dir, poden dir entre quines edats es veuen capaces de fer una col·laboració, per exemple: "Em veig capaç de fer una col·laboració amb un nen/a d'entre sis i dotze anys.". Pel que fa al sexe, si les entitats que se n'encarreguen veuen que la família col·laboradora ja té dos fills biològics, doncs potser estudiarà si és millor que col·laborin amb un nen o amb una nena, o evitaran de relacionar el seu informe amb el d'un grup de germans.

- I aquí al CRAE els nens/es reben informació sobre les seves respectives famílies biològiques?

Sí, se'ls informa de tot encara que generalment ells no ho demanen. Els nens/es senten que perden el dret a demanar i no ho fan, i això és culpa de l'administració. Per això nosaltres també fem diversos cops a l'any tallers on poden participar els menors, les famílies acollidores i les biològiques. Però sí, els nens reben informació sobre les seves famílies biològiques i viceversa, és a dir, les famílies biològiques també reben informació sobre els seus fills. Ens trobem casos de nens que ens demanen d'aturar els permisos i això s'accepta i es respecta i, si més tard, els volen tornar a posar en marxa ho poden fer sense cap problema. Per un altre costat, si ens posem en la pell dels pares, ha

de ser una situació difícil de portar perquè de cop un jutge els diu que no són bons pares i que, per tant, no són aptes per fer-se càrrec dels seus fills i els retira la tutela per donar-la a l'administració. Els pares biològics també triguen un temps en assimilar-ho, acceptar-ho, reaccionar i voler col·laborar.

Imatge 12: Mural realitzat pels menors i les famílies durant un dels tallers al novembre de l'any 2016.

- Els pares/mares biològics poden venir a visitar els seus fills/es?

Sí, poden venir i entrar, pujar a les habitacions i veure els seus fills. Però tot ha d'estar regulat per l'EAIA, és a dir, ara mateix no pot venir un pare i endur-se el seu fill a passejar, hi ha un règim establert que fixa uns dies i unes hores durant les quals els pares poden visitar els seus fills, i les tres parts (família, CRAE i EAIA) han d'estar-hi d'acord, sinó no es compleix ni es porta a terme el règim de visites.

- Quan no van a l'escola durant les vacances, què fan els menors al centre?

Fem una programació participativa amb ells i fem un calendari d'activitats que ells mateixos poden proposar, per exemple a l'estiu sempre anem a un parc aquàtic.

- I totes les despeses, qui les paga?

La Generalitat de Catalunya ens dona una quantitat de diners per a cada nen/a i nosaltres la gestionem, de tots els costos que tenim n'hem de passar comptes amb l'administració i per això hem de ser molt rigorosos. Aquesta quantitat de diners ha de cobrir les despeses de roba, alimentació, medicaments, teràpia (si en fan) i les despeses de la llar: llum, gas, aigua, control de legionel·la, controls d'extintors, de plagues, etc. La quantitat de diners que ens donen és justa i això fa que haguem de prioritzar casos, no tots els nens fan teràpia perquè això suposa un cost elevat i no ens ho podem permetre sempre, i el mateix passa per exemple amb el dentista, a partir dels 14 anys, els costos els hem d'assumir nosaltres perquè ja no els cobreix la seguretat social i hi ha nens/es del centre que haurien de portar ortodòncia i no en poden portar perquè s'allunya del nostre pressupost.

- I quan els nens marxen del centre, com ho porten vostès?

Quan ells marxen saben que hi som i que hi serem sempre que ho necessitin, tard o d'hora tots vénen a demanar-nos suport en alguna cosa o consells, sempre tornen i ens agraeixen tot el que hem fet per ells/es. El vincle que forgem perdura, aquesta és la nostra gran recompensa.

8. ADOPCIONS POC HABITUALS

Persones solteres. Aquestes persones tenen més complicacions a l'hora de dur a terme tot el procés d'adopció perquè es considera més idoni que els menors tinguin un pare i una mare, és per això que en el certificat d'idoneïtat es mira que tinguin familiars i amics que l'ajudin i l'acompanyin durant aquesta etapa.

Imatge 13: Exemple d'adopció monoparental. Recuperada de <http://masola.org/madres-solteras-por-eleccion-reproduccion-asistida/adoptacion/adoptacion-monoparental-cada-vez-mas-dificil/>

Pares amb fills biològics. Aquests hauran de despertar i animar el desig en els seus fills biològics perquè vulguin un altre germà o germana que no serà biològic. Més tard, caldrà preparar-los per a l'arribada del nou membre de la família i explicar-los quines característiques tindrà, sobretot si es tracta d'una adopció internacional. Per un altre costat, els pares han de tenir clar que hauran d'estimar a aquest nou fill igual que a la resta, i no mostrar preferències.

Pares que ja tenen un fill adoptiu. No es recomana adoptar un segon fill fins que no s'han establert vincles afectius forts amb el primer i aquest ja està adaptat a la seva nova vida. A més, és possible que el procés d'adopció del segon fill desperti en el primer preguntes i curiositats sobre el seu propi procés d'adopció.

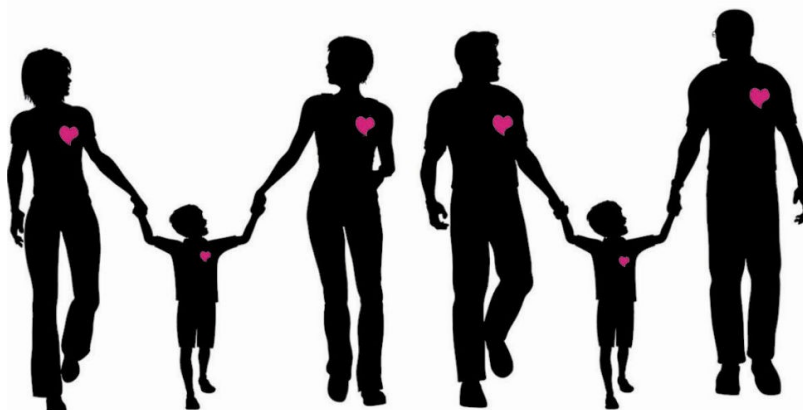

Imatge 14: Imatge d'una família amb fills adoptius i biològics. Recuperada de <http://ellatinoonline.com/news/2012/mar/22/la-adoptacion-y-su-impacto-financiero/>

Persones grans. Cal tenir present que tenir fills comporta un canvi en el ritme de vida dels pares, ja siguin biològics o adoptius i, a partir de certa edat, acostumar-se a aquests canvis no és fàcil. Per això també com més grans són els sol·licitants d'adopció, més grans són els infants que poden adoptar.

Parelles del mateix sexe.

La llei 3/2005 va modificar els preceptes del codi de família en matèria d'adopcions i la llei 10/1998, d'unions estables de parelles, en el sentit de permetre l'adopció a parelles estables constituïdes per persones del mateix sexe. La

dificultat és que molts dels països on es sol·liciten més adopcions, no admeten

Imatge 15: Imatge il·lustrativa de dues famílies adoptives amb pares del mateix sexe. Recuperada de <http://www.filosofiaenlared.com/2016/09/es-la-adopcion-homosexual-segura.html>

l'adopció per part d'una parella homosexual. Malgrat això, nombroses parelles homosexuals tenen fills adoptats, perquè abans d'esdevenir parella un dels dos membres ha adoptat un/a menor com a persona soltera i, al casar-se, els fills poden ser coadoptats per l'altre membre, passant a ser fills de totes dues persones. Aquests pares hauran de proporcionar recursos al fill adoptiu per tal de vèncer i/o minimitzar els prejudicis socials.

Infants grans. L'adopció d'infants més grans de 4 o 5 anys sol ser més complexa que la d'infants més petits, sobretot perquè han patit mancances durant més temps i també perquè tenen molts més records de la seva vida al país d'origen.

Grups de germans. A Catalunya, igual que a molts països, no és legal separar grups de germans a l'hora de l'adopció i, per tant, la família adoptant els ha d'adoptar a tots alhora. A més a més, a Catalunya, adoptar un grup germans (en el qual el major tingui més de 8 anys, o en el que un dels membres tingui alguna malaltia crònica o discapacitat) és una categoria que es troba dins el grup d'adopcions d'infants amb necessitats especials.

Infants amb necessitats educatives especials o nens malalts. Adoptar infants amb alguna discapacitat o amb malalties greus i permanents, n'incrementa la complexitat. Aquests pares, hauran d'assumir la responsabilitat que comporta adoptar infants amb aquestes característiques i proporcionar-los tota la dedicació que necessitin.

9. ALTRES PUNTS D'INTERÈS RELACIONATS AMB EL PROCÉS ADOPTIU

9.1. Cognoms

L'adoptat conjuntament pels dos cònjuges o per una parella heterosexual que convisqui maritalment amb caràcter estable porta els cognoms dels adoptants en l'ordre que estableixi la llei. L'adoptat per una sola persona porta els cognoms d'aquesta, llevat del cas que s'adopti el fill del cònjuge, que conserva el cognom del pare o de la mare, segons correspongui. L'ordre dels cognoms pot ser invertit a petició de l'adoptant en el moment de l'adopció, o de l'adoptat a partir de l'emancipació o de la majoria d'edat.

9.2. Es pot escollir alguna característica de l'infant?

A Espanya no es pot escollir el sexe de l'infant, els adoptants poden esmentar quin prefereixen però no sempre l'infant adoptat complirà aquest requisit. Això és així ja que s'intenta que l'adopció s'assembli al màxim a l'embaràs i, de la mateixa manera que en el moment de la concepció no se sap de quin sexe serà el nen, en l'adopció tampoc. El que sí que és possible és escollir l'ètnia de l'infant o marcar la casella d'indiferent. L'edat de la persona adoptada no és pot escollir, sinó que aquesta depèn de l'edat dels adoptants:

- a) Els adoptants de fins a 40 anys, podran adoptar nens de fins a 36 mesos.
- b) A partir dels 41 anys, l'edat del nen en adopció va en augment.

9.3. Baixa per maternitat/paternitat per adopció

La ben coneguda baixa per maternitat/paternitat és una prestació econòmica del 100% del salari destinada als treballadors que gaudeixin dels períodes de descans laboral establerts legalment en els casos de maternitat/paternitat biològica, gestació per substitució, adopció, acolliment familiar i tutela.

Si es tracta d'un part múltiple o de l'adopció o l'acolliment de més d'un menor alhora, es concedirà un subsidi especial per cada fill, a partir del segon. Aquest subsidi serà igual al que pertorqui rebre pel primer fill, durant sis setmanes immediatament després del part o, quan es tracti d'una adopció o acolliment, a partir de la decisió administrativa o judicial d'acolliment o de la resolució judicial per la qual es constitueixi l'adopció.

En el cas de maternitat, la durada d'aquest període de descans, que es pot gaudir en règim de jornada completa o temps parcial, és de 16 setmanes sense interrupcions, encara que es pot

ampliar si es tracta d'un part, acolliment o adopció múltiple, si el nadó té alguna discapacitat (igual o superior al 33%) o ha d'estar hospitalitzat per algun motiu. En cas d'adopció o acolliment, aquesta ampliació serà de dues setmanes addicionals. Si els dos progenitors treballen, podran escollir ells mateixos si volen gaudir de les seves respectives suspensions de manera simultània o successiva.

En el cas de paternitat, la durada d'aquest període de descans, que també es pot gaudir en règim de jornada completa o temps parcial, és de 4 setmanes sense interrupcions, encara que es poden ampliar fins a 2 dies més per cada fill a partir del segon en els casos de part, adopció o acolliment múltiples.

Si l'adopció és internacional i és necessari el desplaçament previ dels progenitors al país d'origen de l'infant, el període de suspensió es podrà iniciar fins a un màxim de quatre setmanes abans de la resolució per la qual es constitueixi l'adopció.

Si, un cop iniciat el període de descans, morís el beneficiari del subsidi abans d'haver-lo esgotat, l'altre adoptant o acollidor podrà fer ús de la part del període de descans que quedés fins arribar a la duració màxima. En cas de defunció del fill adoptat o del menor acollit, no es reduirà la duració de la prestació econòmica, tret que els adoptants o acollidors sol·licitin reincorporar-se al seu lloc de treball.

10. ANÀLISI DE LES ADOPCIONS EN EL PERÍODE 1998 - 2017 A CATALUNYA I ESPANYA. RELACIÓ ENTRE LA SITUACIÓ ECONÒMICA I L'ADOPCIÓ

Per investigar i esbrinar si el nombre d'adopcions ha patit cap tipus de canvi en relació amb el període de crisi econòmica que estem vivint, m'he centrat en la informació aportada per aquests quatre articles publicats en dates diferents en quatre diaris diferents del país.

El primer, publicat pel diari *ABC* el dia 2 de setembre de 2013, ens informa sobre la caiguda del nombre de sol·licituds i d'adopcions internacionals que ha tingut lloc a tot l'Estat espanyol i ens aporta dades de cadascuna de les comunitats autònomes. Per començar, al·lega que el «boom» de les adopcions internacionals ja és història, la crisi econòmica juntament amb el creixement de les dificultats en les condicions per adoptar imposades pels països d'origen dels menors, han provocat una caiguda progressiva de les sol·licituds de les famílies en aquests últims anys, fet que s'ha agreujat coincidint amb la disminució de l'activitat econòmica. Aquesta brusca disminució de la demanda s'ha generalitzat a tota Espanya encara que, Andalusia i Catalunya són les comunitats en les que, tant el nombre de famílies que sol·liciten una adopció a l'estranger com les que finalment acaben el procés, ha caigut més significativament.

Segons dades de l'Institut d'Estadística d'Andalusia, les demandes d'adopció internacional han caigut en picat en aquesta comunitat, cosa que ha produït també una disminució d'entre un 57% i un 67% dels processos culminats. Una altra de les comunitats que més ha notat la crisi en relació amb les adopcions és Catalunya, on les demandes per adoptar a l'estranger han disminuït un 55%. A València, les sol·licituds han baixat un 40% i les adopcions dutes a terme un 24%. Pel que fa als expedients d'adopció tancats a tota Espanya entre els anys 2007 i 2011, els processos d'adopcions internacionals acabats ha disminuït més d'un 30%.

El segon article, publicat al diari *EL PAÍS* el dia 13 d'agost de 2016, ens diu que les adopcions a Catalunya han caigut gairebé un 90% i han arribat al nivell més baix en 18 anys. Segons una estadística recollida per Assumptes Socials, l'any 1998 es van dur a terme 297 adopcions internacionals i, des de llavors, les xifres han anat disminuint, amb un declivi del 89,9% en 11 anys. Pel que fa a les adopcions nacionals a Catalunya, entre 2004 i 2012 no es va baixar mai de les 120 tramitacions anuals però, des de 2013, el nombre d'aquestes sempre ronda els 80. En els últims vuit anys el declivi ha estat del 47,5%.

La Generalitat en culpa, en bona part, la crisi econòmica, establint-ne el punt de partida l'any 2008. En els últims 5 anys les sol·licituds per adoptar han disminuït un 54,5%, en el cas de les adopcions internacionals, i un 68% pel que fa a les adopcions de menors nascuts a Catalunya.

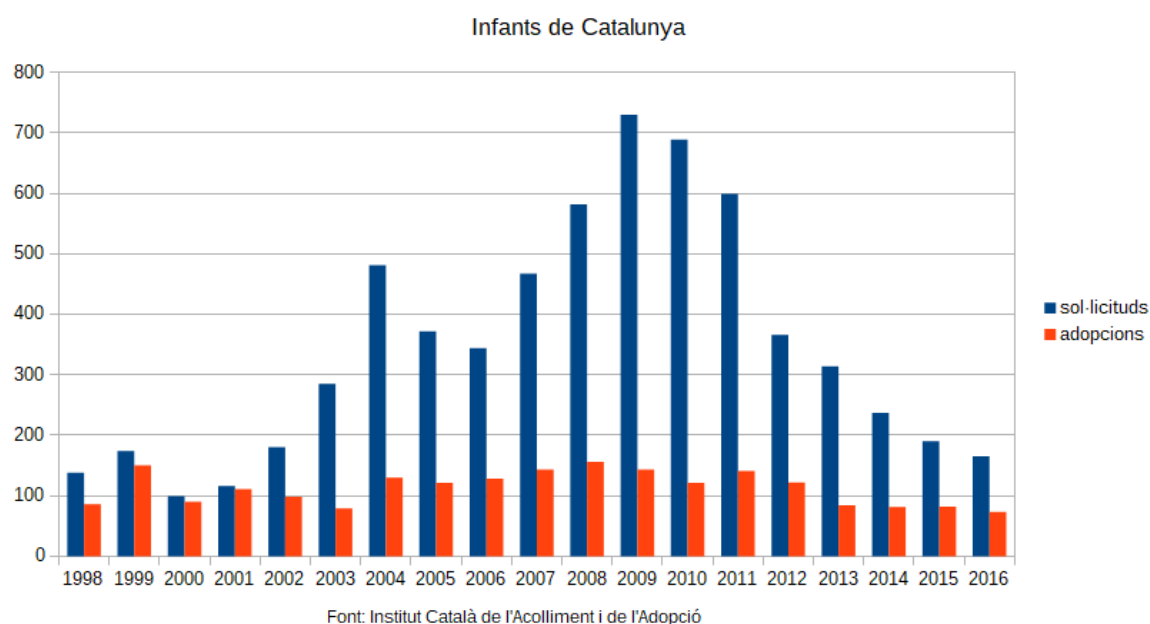
L'ICAA al·lega que a països on tradicionalment era senzill tramitar adopcions ara el procés és més complicat a causa de problemes interns. Alguns d'aquests països són Mali, Costa d'Ivori o Rússia. Oriol Suárez va estar durant molts anys esperant per a poder adoptar però, finalment, li van bloquejar el procediment. Assegura que, del llistat de 28 països que ofereix la web de l'ICAA per poder cursar peticions d'adopció, només n'hi ha set on es poden iniciar els tràmits.

El tercer article, publicat pel diari *EL PUNT AVUI* + el 9 de desembre de 2016 ens informa, igual que els altres dos articles, del declivi del nombre d'adopcions: “Les sol·licituds d'adopció internacional a Catalunya han passat de 2.588 l'any 2005 a 378 el 2015. En aquest mateix període, es van fer 1.419 adopcions el 2005, mentre que el 2015 van ser 159”. L'article ens proporciona diferents motius per a justificar aquest fet, el primer seria que si fa uns anys el procés durava aproximadament 2 anys, ara en dura 8. El segon seria que cada vegada els països posen més dificultats a l'hora de tramitar processos d'adopció (fet que també apareix en els dos articles esmentats anteriorment), obliguen a fer més tràmits i tenen menys nens en adopció. I encara hi trobem un tercer argument que proposa la directora de l'Institut Català de l'Acol·liment i de l'Adopció (ICAA), Agnès Russiñol: “Hi va haver anys que l'adopció estava molt idealitzada, era com una moda i va ser un *boom* d'adopcions internacionals.” Ara, considera Russiñol, els números són més raonables.

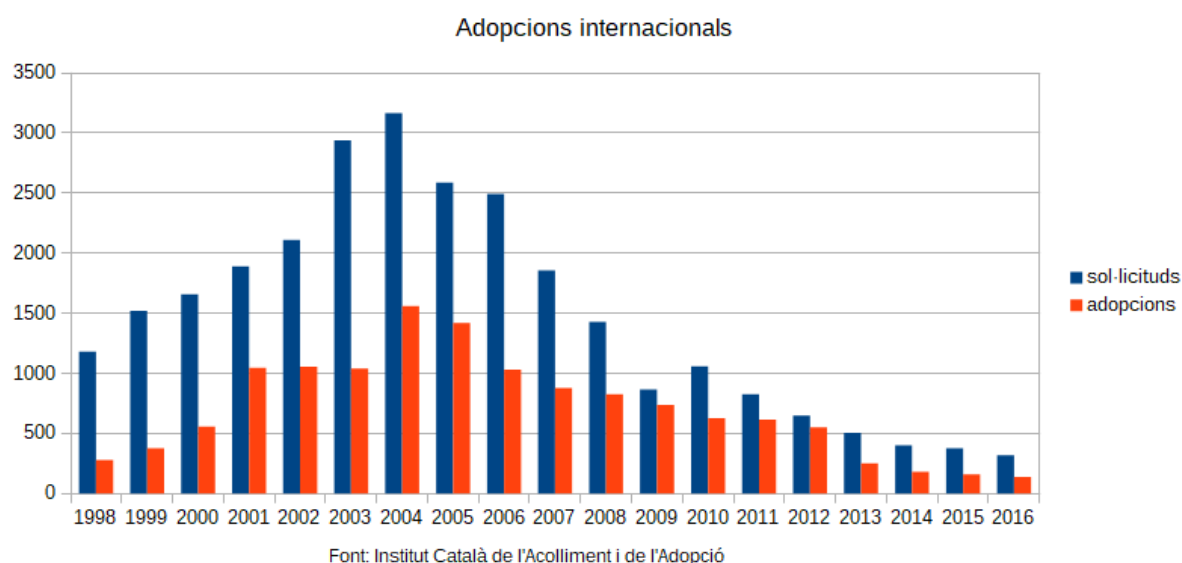
Per un altre costat, l'ICAA vol actualitzar els criteris d'idoneïtat que han de complir les persones que volen adoptar. Russiñol admet que aquestes millores han de servir per evitar adopcions que no funcionin. Segons la normativa, quan el nombre de famílies triplica el nombre d'infants aptes per a adoptar no es poden fer més valoracions, i això és el que va passar l'any 2011, es van aturar les valoracions per no augmentar la llista d'espera.

I l'últim article, publicat pel diari *Diari de Girona* el 19 de febrer de l'any 2017, ens explica que s'ha produït una caiguda de més d'un 80% de les adopcions (tant internacionals com nacionals). Segons dades de la Generalitat, entre l'any 2006 i el 2015, les adopcions internacionals a les comarques gironines van disminuir gairebé un 90% i les nacionals, un 50%. De la mateixa manera, també van disminuir les sol·licituds de les famílies per adoptar. Segons el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, les famílies que es troben en espera per a l'adopció d'un infant català han baixat de gairebé 900 l'any 2012 a 277 el 2015 al conjunt de

Catalunya. En el mateix període, han augmentat les famílies pendents d'avaluació, de les 326 a les 862 a tot Catalunya. Això és degut a que, tal i com també ens exposava l'article anterior, el Departament deixa d'obrir expedients de noves famílies quan les sol·licituds tripliquen el nombre de menors adoptables. Aquesta és una de les tres causes que explica la caiguda de les adopcions, les altres dues són l'enduriment de les condicions i la duració dels processos de les adopcions, i que el «boom» de les adopcions que es va viure abans de la crisi econòmica s'ha reduït dràsticament.

Imatge 16: Gràfic que mostra l'evolució del nombre de sol·licituds d'adopció i d'adopcions nacionals que hi ha hagut a Catalunya entre 1998 i 2016. Elaboració pròpia a partir de les dades de l'ICAA.

Imatge 17: Gràfic que mostra l'evolució del nombre de sol·licituds d'adopció i d'adopcions internacionals que hi ha hagut a Catalunya entre 1998 i 2016. Elaboració pròpia a partir de les dades de l'ICAA.

En aquests dos gràfics podem comprovar que les dades aportades pels diferents articles de diari són certes, és a dir, a partir de l'any 2008 i coincidint amb els inicis de la crisi econòmica que ha afectat l'Estat espanyol, el nombre de sol·licituds d'adopció i, per tant, el nombre d'infants donats en adopció disminueix, en les adopcions nacionals és on més podem apreciar la diferència entre el nombre de sol·licituds i d'adopcions durant els primers anys de la crisi econòmica. Tan en un gràfic com en un altre, podem veure que les xifres s'han estabilitzat una mica més en els últims 3 anys, ja que cada vegada hi ha menys diferència entre les persones que sol·liciten una adopció i els infants que finalment són adoptats, disminuint el primer i mantenint-se més o menys igual el segon encara que, en les adopcions internacionals aquesta diferència segueix sent més gran que en les nacionals.

11. CASOS D'ADOPCIÓ A FIGUERES. ESTUDI PROPI

11.1. Anna Gasull

En un principi, l'Anna Gasull volia adoptar a la Xina però els processos d'adopció internacional s'hi van col·lapsar i això la va portar a omplir els papers per a una adopció nacional, de la qual li'n va arribar l'assignació 3 anys i mig després, quan encara la de la Xina no s'havia resolt.

L'infant que li van assignar era una nena que havia nascut l'11 de maig de 2010 a Barcelona i l'Anna la va anar a buscar catorze dies més tard, el 25 de maig, va ser una renúncia hospitalària. Ella em va explicar que quan li van comunicar que la Xina estava col·lapsada pel que fa a les adopcions internacionals, es va plantejar de sotmetre's a una fecundació *in vitro* però, finalment, no li va caldre perquè un mes més tard va ser quan li va arribar l'assignació de l'adopció nacional. Em va confessar entre riures i amb tendresa que ella esperava un infant d'entre 1 i 3 anys i que trobar-se amb un nadó acabat de néixer li va suposar enfrontar-se per primera vegada amb el canvi de bolquers, els biberons, els banys, etc.

Per un altre costat, l'adopció monoparental no li va suposar cap problema, per a ella el més important era i és estar bé amb la menor, tenia molt clar que “no podia portar una situació personal al límit només per ser mare, és a dir, no pots aguantar una parella per satisfer aquest desig.” Durant l'entrevista va destacar que el fet d'adoptar sola va fer que els professionals encarregats dels estudis psicològics i socials previs a l'adopció, es fixessin molt en la xarxa familiar i donessin importància a la bona relació entre la seva família i ella. Per al certificat d'idoneïtat recorda haver passat una o dues entrevistes i una visita domiciliària, les quals em va assegurar que va afrontar amb molta tranquil·litat.

L'Anna també em va mencionar els problemes que va tenir amb el canvi de nom de la seva filla adoptiva, per al qual s'ha de passar per un procés judicial que, en el seu cas, va durar 5 anys, fet que li va suposar tota una sèrie de problemes en el seu dia a dia i en el de la seva filla perquè a totes les bases de dades hi constava el nom que li havien posat les infermeres quan la nena va néixer i no el que li volia posar l'Anna. Tot això es va complicar encara més quan li van comunicar que el seu expedient s'havia perdut i que ho havia de tornar a fer tot. Per això, l'opinió que té ella envers la gent que treballa en relació amb l'adopció és bona si ens referim a totes aquelles persones amb qui ella va tractar “de tu a tu” però dolenta si fem referència a tot el que és la part administrativa.

La filla de l'Anna, encara que mai no li n'ha demanat res al respecte, comença a descobrir

coses sobre els seus orígens perquè sap, per exemple, que l'Anna no la va portar a la seva panxa i percep les diferències físiques que hi ha entre l'una i l'altra, sobretot el color de la pell, ja que la mare biològica de la nena, a qui l'Anna no ha conegut mai, és sud-americana.

Per últim, l'Anna em va explicar que el mes de desembre de 2010 va sol·licitar una segona adopció bé, de fet, una de nacional i una d'internacional a Bulgària, aquesta última la va haver de tancar però la nacional continua oberta avui en dia. El principal problema al que s'enfronta l'Anna és que té 50 anys i, per tant, només li poden assignar un nen o una nena d'entre 5 i 7 anys perquè la seva filla en té 7 i el segon fill no pot ser mai més gran que el primer.

11.2. Meritxell Capallera

La Meritxell Capallera va obrir dues vies d'adopció, una de nacional i una altra d'internacional a Vietnam però, igual que li va passar a l'Anna, l'assignació nacional va arribar abans, concretament 3 anys, 3 mesos i 17 dies després. Va anar a buscar l'Oleguer el 28 de març de 2011 a l'hospital de Terrassa, va ser una renúncia hospitalària i el nadó tenia 15 dies. Abans de l'Oleguer, però, a la Meritxell li van assignar un primer nen al qual va renunciar perquè era magrebí, ètnia que ella anteriorment havia descartat quan va omplir la sol·licitud d'adopció, una experiència de la que no en guarda un bon record. Quan li van assignar l'Oleguer, a la Meritxell li espantava que la família biològica el reclamés durant els 2 mesos en que podia fer-ho però, per sort, això no va passar.

Pel que fa a les entrevistes, recorda que algunes de les preguntes que li va formular la psicòloga no les va trobar adients però que no va tenir cap problema destacable, de la mateixa manera que no li va suposar cap problema el fet d'adoptar monoparentalment però que, si ara iniciés els tràmits per a una segona adopció, difícilment li assignarien un segon infant.

Imatge 18: 28 de març de l'any 2011, la Meritxell va a buscar l'Oleguer a l'hospital.

La Meritxell em va explicar els problemes que va tenir amb el canvi de nom o, més concretament, de cognoms de l'Oleguer, per al qual, igual que l'Anna, va haver de passar un procés judicial que, en el seu cas, va durar 3 anys. Tot i així assegura que va tenir sort perquè com que viu en un poble on gairebé tothom es coneix, això va fer que a les llistes de la guarderia o del metge, per exemple, el seu fill hi sortís amb els seus cognoms.

Imatge 19: Primer Carnestoltes de l'Oleguer, 2012.

Fent referència a l'atenció rebuda, la Meritxell opina que les persones que estan a l'espera de l'assignació d'un infant, en general, reben poca informació i que els professionals que s'encarreguen de tots els tràmits no tenen cap tipus d'empatia amb elles. En canvi, amb el que va estar molt contenta va ser amb el tracte del personal de l'hospital de Terrassa (infermeres, metges, llevadores, etc.).

L'Oleguer sap que és adoptat des dels 2 anys, la Meritxell li ho va dir i, de tant en tant, li ensenya les fotos i els vídeos de quan el va anar a buscar a l'hospital. A vegades ell es posa trist perquè li fa pena que la seva mare biològica, a la qual la Meritxell no coneix, el deixés a l'hospital. El que a la Meritxell li fa por avui en dia és com assimilarà el seu fill esbrinar que té germans biològics, cosa que encara no li ha explicat perquè opina que és molt petit per entendre com és possible que ell fos adoptat i els altres no.

Finalment, la Meritxell em va dir que ella tornaria a adoptar encara que tingués moltes més dificultats per ser una adopció monoparental, i que el que canviaria respecte l'adopció de l'Oleguer és que ara assistiria a moltes més xerrades i cursos.

Imatge 20: Oleguer, estiu 2017.

11.3. Martí Guàrdia i M. Rosa Bahí

Després de sotmetre's a diversos tractaments de fertilitat que no donaven resultats, en Martí Guàrdia i la M. Rosa Bahí van sol·licitar una adopció nacional que va coincidir amb el moment que a Catalunya les adopcions van passar de ser portades per associacions religioses a ser portades per la Generalitat de Catalunya, fet pel qual creuen que l'assignació de l'Aleix va arribar en menys d'un any. Poc després, quan l'Aleix tenia 1 any, van sol·licitar alhora una adopció nacional i una d'internacional a Colòmbia però, igual que en els casos de l'Anna i la Meritxell, la nacional va arribar primer.

La sol·licitud per a la primera adopció, la de l'Aleix, la van fer a principis de l'any 1987 i al desembre ja tenien l'Aleix a casa amb tan sols 3 dies de vida, per tant, tornem a trobar-nos davant d'una renúncia hospitalària. Després, però, van passar 4 anys fins que no van tenir tots els papers en regla. A l'Arnau el van adoptar el 1995 i també va ser una renúncia hospitalària. Amb el canvi de nom i de cognoms, asseguren que no van tenir problemes en cap dels dos casos, pels quals no van escollir ni descartar cap ètnia concreta ni van mostrar preferències per cap sexe.

En Martí i la M. Rosa, mai van pensar a deixar córrer els processos adoptius perquè asseguren que estaven molt cansats del tracte fred que van rebre durant els tractaments de fertilitat i, un cop van decidir que volien adoptar, sempre ho van tenir molt clar i mai van pensar a fer-se enrere.

Imatge 21: Aleix, 8 mesos.

Imatge 22: Arnau, 6 mesos.

Per a l'adopció de l'Aleix, els van fer una entrevista i una visita al seu domicili, en canvi, amb la de l'Arnau van haver de passar més entrevistes i més d'una visita domiciliària. Diuen que els va

sorprendre la gran quantitat de preguntes que fan a una parella que vol adoptar i que mai no farien a uns pares biològics però que, en general, no recorden les entrevistes com una cosa aclaparadora.

Amb l'Aleix, en Martí i la M. Rosa, utilitzaven la paraula “adopció” amb naturalitat i li van explicar de manera més directa que ell era adoptat quan a P4 van treballar l'embaràs. En canvi, a l'Arnau no li van explicar així perquè, de fet, va ser l'Aleix qui li va dir que tots dos eren adoptats. Cap dels dos, però, no ha investigat mai el seu passat, l'Aleix s'hi va mostrar curiós a l'adolescència però mai va buscar res sobre la seva família biològica, i l'Arnau no n'ha demanat mai gaire res.

11.4. Aleix i Arnau Guàrdia Bahí

L'Aleix i l'Arnau Guàrdia Bahí, fills d'en Martí Guàrdia i de la M. Rosa Bahí, asseguren que la paraula “adopció” sempre ha estat present en les seves vides i això ha fet que assimilin el fet de ser adoptats més fàcilment. L'Aleix em va dir que va reaccionar amb tota la naturalitat del món quan li ho van fer saber i l'Arnau, que no recorda el moment exacte en el que li ho van comunicar ni tan sols qui li va dir, assegura que quan n'ha parlat amb la seva mare, ha tingut la sensació que parlaven d'un amic o familiar llunyà.

Imatge 24: Aleix, 4 anys.

Imatge 23: Arnau, 8 anys.

Quan l'Arnau va arribar a casa, l'Aleix i ell es van portar bé des del principi, mai es van retreure el fet de ser adoptats com tampoc mai no han notat que rebien un tracte diferent només pel fet de ser adoptats i ambdós, quan comparen la seva situació familiar amb la d'alguns dels seus

amics o coneguts que viuen amb els seus pares biològics, senten que els va tocar la loteria al ser adoptats per en Martí i la M. Rosa, a qui estan molt agraïts i amb qui han establert vincles tan o més forts que els que uneixen amics seus amb els seus respectius pares biològics.

Tots dos em van dir que a vegades han notat que la gent troba com una cosa ben estranya l'adopció i opinen que potser el cinema ha fet que la població no normalitzi les adopcions i/o que pensi que perquè una persona hagi estat adoptada la seva vida no serà com la de la resta de les persones. Per això creuen que el cinema no reflecteix la realitat de les adopcions perquè moltes vegades posa com exemple casos concrets que no són els habituals i els exagera.

L'Aleix, tal i com em van dir en Martí i la M. Rosa, durant l'adolescència alguna vegada es va preguntar quins eren els seus orígens però era un tema que li apareixia i desapareixia del pensament ràpidament i, per això, mai va anar més enllà i no va buscar resposta als seus dubtes i curiositats. Per un altre costat, l'Arnau mai no va trobar cap motiu que el tirés enrere a l'hora de buscar els seus orígens però tampoc hi va haver mai un motiu que el tirés endavant.

Imatge 26: Aleix, 2017.

Imatge 25: Arnau, 2016.

Tots dos afirmen que, arribat el cas, adoptarien sense cap inconvenient però només si poguessin assegurar que el menor tindria la mateixa qualitat de vida que han tingut ells o, fins i tot, millor. A més a més, opinen que potser seria bo que adoptessin un infant perquè el podrien ajudar millor ja que s'hi sentirien identificats. L'Arnau també em va dir que ell adoptaria un nen petit per a poder educar-lo des de 0 i que ho faria a Catalunya per tal d'evitar un possible xoc cultural.

12. GLOSSARI

- **Acolliment preadoptiu:** pas previ a l'adopció plena que consisteix en l'acolliment familiar i durant el qual es comencen a crear i desenvolupar vincles afectius entre l'infant i els adoptants. Aquest període finalitza quan una resolució judicial aprova l'adopció plena.
- **Acolliment simple:** integració temporal d'un infant en una família extensa o aliena que se'n fa càrrec mentre els seus pares biològics no el poden atendre. A Catalunya, aquest tipus d'acolliment no té finalitats adoptives i pot durar des de setmanes fins a anys.
- **Acolliment simple en família aliena:** tipus d'acolliment simple en el qual els acollidors no mantenen cap vincle de parentesc amb el menor.
- **Acolliment simple en família extensa:** tipus d'acolliment simple en el qual els acollidors formen part de l'entorn familiar més proper de l'infant (oncles, avis, etc.)
- **Adopció internacional:** adopció que es realitza fora de les fronteres del país on resideixen els adoptants. (Exemple: persona o parella que viu a Espanya i adopta un menor de la Xina.)
- **Adopció nacional:** adopció que es realitza dins de les fronteres del país on resideixen els adoptants. (Exemple: persona o parella que viu a Espanya i adopta un menor d'Espanya.)
- **DGAIA:** Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència. És l'organisme que promou, arreu de tot el territori de Catalunya, el benestar d'aquells infants i adolescents que es troben en alt risc de marginació social amb la finalitat de contribuir al seu desenvolupament personal. La DGAIA també exerceix la protecció i tutela dels infants i adolescents desemparats, i és l'organisme que declara la situació de desemparament d'un infant o adolescent.
- **EAIA:** Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència. Equips formats per professionals de la psicologia, la pedagogia, l'assistència social i l'educació social que reben els casos de situació de desemparament o de risc d'estar-hi de tot el territori de Catalunya. Les EAIA elaboren el diagnòstic, valoren els infants i del seu entorn sociofamiliar, i proposen les mesures més adequades per a cada cas i, un cop aplicades, en fan el seguiment i el tractament.
- **Guarda i custòdia:** conjunt que inclou el sistema de convivència, la cura i l'assistència dels fills.

- **ICIF:** Institucions Col·laboradores d'Integració Familiar. Són entitats acreditades per la Generalitat de Catalunya, que compten amb equips de psicòlegs i treballadors socials que s'encarreguen de la valoració dels sol·licitants d'adopció.
- **Infant o adolescent desemparat:** menor al qual les persones a les que, segons la llei, els correspon exercir les funcions de guarda, els manquen, estan impossibilitades per exercir-les o les exerceixen amb perill greu per al menor. També es consideren infants o adolescents desemparats aquells menors als quals els manquen els elements bàsics per al desenvolupament integral de la seva personalitat o s'aprecia qualsevol forma d'incompliment o d'exercici inadequat dels deures de protecció establerts legalment per a la seva guarda. Si l'infant o adolescent presenta signes de maltractaments físics o psíquics, d'abusos sexuals, d'explotació o d'altres tipus també es considera un infant o adolescent desemparat.
- **Judici:** en l'adopció, procés que vol establir la filiació legal d'un infant a uns pares.
- **Menor no emancipat:** menor que no està alliberat de la pàtria potestat.
- **Pare/mare adoptiu/va:** persona que pren legalment com a fill propi algú que ha nascut d'uns altres pares.
- **Pare/mare biològic/a:** persona que ha engendrat un o més fills i que comparteix amb aquests característiques biològiques i de genètica.
- **Pàtria potestat:** conjunt de drets i deures que la llei reconeix als pares sobre els seus fills menors d'edat no emancipats.
- **Tractat de l'Haia** (en matèria d'adopcions): conveni relatiu a la Protecció del Menor i a la Cooperació en Matèria d'Adopció Internacional signat per diferents països d'arreu del món, entre els quals es troba Espanya, a l'Haia el 29 de maig de 1993. Aquest conveni vetlla perquè l'adopció sigui sempre en benefici de l'infant, que aquest sigui declarat adoptable, que la família sol·licitant d'adopció disposi del certificat d'idoneïtat i que cap persona, excepte l'infant mateix, no es pugui beneficiar indegudament de l'adopció.
- **Tutela:** autoritat atribuïda per llei a una o més persones determinades perquè tinguin cura i protegeixin la persona i els béns de qui, per ésser menor d'edat o per alguna altra causa, no té completa capacitat civil.

13. AGRAÏMENTS

Aquest treball m'ha portat a conèixer persones que, d'una manera o altra, coneixen i/o conviuen amb les adopcions. Em refereixo a aquelles famílies adoptives i persones adoptades a les quals vaig tenir l'oportunitat d'entrevistar i al personal del CRAE l'Albera de Figueres, sense elles aquest treball no tindria massa sentit i en aquestes línies els vull agrair tota l'ajuda prestada, el seu suport, atenció, dedicació, amabilitat i paciència. De la mateixa manera que aprofito per agrair també la seva ajuda a totes les persones que han col·laborat de manera més o menys directa a que la realització d'aquest treball hagi estat possible.

14. CONCLUSIONS

Han passat 13 mesos des que a l'octubre de l'any passat (2016) ens van parlar per primera vegada del Treball de Recerca. Han estat uns mesos intensos, sobretot l'estiu durant el qual vaig dedicar bona part del meu temps lliure -perquè vaig estar treballant- a desenvolupar el treball que, en qüestió de mesos, havia d'entregar. Allò que va començar com una simple idea, l'adopció, ha acabat sent el centre d'aquestes pàgines.

Com ja vaig dir quan tot just començava a introduir un tema del que no en sabia gairebé res, en sentia molta curiositat, a més era un tema que familiarment m'és proper. Poc a poc, em vaig veure immersa en un món que abraça un munt d'aspectes, des d'una considerable quantitat de lleis -de les quals he optat per incloure al treball les que he considerat més elementals- fins a situacions que sentimentalment tenen molt de pes i que es viuen durant el procés. Conèixer tot el que caracteritza un procés adoptiu em va anar agradant cada vegada més, fins el punt que ja no ho veia com una obligació sinó més aviat com una afició, salvant les distàncies.

Ara que he acabat el treball penso que segurament mai abans havia dedicat tantes hores a realitzar una tasca d'aquest tipus, poc a poc em vaig anar exigint més a mi mateixa, cosa que va fer que les hores que hi podia dedicar es multipliquessin, podríem dir que aquest va ser el meu principal lema: "Ja que ho fem, fem-ho bé." Això m'ha portat a arribar més lluny del que pensava quan tot va començar, he après moltes coses que desconeixia totalment i que, per a sorpresa meva, també m'eren més properes del que mai hauria imaginat. Aquesta autoexigència va fer que m'hi posés des del primer dia i, com que sospitava que durant l'estiu em tocava treballar, vaig avançar tanta feina com vaig poder durant el curs passat i mai vaig deixar res per a última hora, suposo que aquest va ser el meu segon lema: "No deixis per a demà el que puguis fer avui."

Pel que fa als objectius, opino que els he assolit de manera satisfactòria. Quan vaig començar a buscar informació sobre les adopcions no pensava que els aconseguiria tots, fins i tot, hi va haver moments que veia que el tema em quedava gros i que volia fer moltes coses que no sabia com relacionar entre si però, de nou per a sorpresa meva, finalment vaig anar lligant-ho tot i les coses van començar a quadrar. No totes les idees que em van sorgir durant la realització del treball van poder anar més enllà i vaig haver de jugar amb les cartes que tenia, vaig poder analitzar com apareix l'adopció en el cinema des d'un conjunt molt variat de tipologies de pel·lícules (animació, drama, *thriller*, etc.) i adreçades per a tot tipus de públic, encara que no sempre ho fa de manera realista ja que sovint elimina parts importants dels tràmits d'adopció i moments que es viuen durant el procés adoptiu. Per un altre costat també vaig poder fer aquest anàlisi en la literatura, on sí que hi apareixen la major part dels tràmits i els passos a seguir que exigeix un procés adoptiu. Poder incloure al treball aquests dos apartats que, com ja vaig dir en el seu moment, són dues de les meves grans aficions, va fer que la recerca fos més amena. També vaig poder comprovar a partir d'articles de la premsa i de dades obtingudes a l'ICAA que, partir de l'any 2008 i coincidint amb els inicis de la crisi econòmica que ha afectat l'Estat espanyol en els darrers anys, el nombre de sol·licituds d'adopció i el nombre d'infants donats en adopció ha disminuït tant en les adopcions nacionals com en les internacionals.

Un altre punt important de la meua recerca és que vaig poder veure com és viu un procés adoptiu a la pràctica des de diferents punts de vista, per un costat el d'una persona o parella que adopta, per un altre costat el d'una persona que ha estat adoptada i, finalment, el d'un centre que s'ocupa de menors desemparats i tramita, juntament amb equips i institucions especialitzades en el tema, els seus acolliments i adopcions.

Per acabar, m'agradaria recordar que l'adopció és una mesura de protecció a la infància desemparada, i no un mitjà per satisfer el desig d'algú de ser pare o mare. Un cop adoptats, aquests infants han de rebre tota l'estima i atenció que mereixen els fills i han de ser tractats com si fossin fills biològics. Segurament, una de les coses més importants que he après durant aquests mesos és que, des del moment que un pare o una mare adopta un infant amb la intenció de cuidar-lo com es mereix, l'adjectiu "adoptiu" a nivell sentimental desapareix i l'estimació és la mateixa que en una relació paternofilial biològica.

15. FONTS D'INFORMACIÓ

15.1. Bibliografia

Alguacil, M.; Pañellas, M. (2009). *L'Adopció*. Barcelona: Editorial UOC.

Pàgines consultades: 15, 17 a 19, 25 a 28, 99 a 106.

Motiu per a la consulta: Elaboració de la part teòrica del treball.

Data de consulta: 15/01/2017

Ferrando, I. (2017). *La quietud*. Barcelona: Tusquets Editores.

Pàgines consultades: Lectura completa

Motiu per a la consulta: Elaboració de l'apartat «L'adopció a la literatura».

Data de consulta: 01/09/2017 a 10/09/2017

Giménez, S.; Luque, M. E.; Muzelle, S.; Rossell, M.; Tamayo, N. (1998) Barcelona: Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada.

Pàgines consultades: 15 a 17, 32, 35, 36, 39 a 46, 51.

Motiu per a la consulta: Elaboració de la part teòrica del treball.

Data de consulta: 15/01/2017

Grau Rebollo, J. (2016) *Nuevas formas de familia*. Barcelona: Bellaterra.

Pàgines consultades: 127 a 144

Motiu per a la consulta: Elaboració de la part teòrica del treball.

Data de consulta: 17/07/2017

Guerrero, Y. (2017) *El huracán y la mariposa*. Barcelona: Catedral.

Pàgines consultades: Lectura completa

Motiu per a la consulta: Elaboració de l'apartat «L'adopció a la literatura».

Data de consulta: 21/06/2017 a 29/06/2017

Méndez Pérez, J. (2000). *La adopción*. Barcelona: Editorial Bosch.

Pàgines consultades: 13 a 24, 33 a 36, 43 a 46, 69 a 85, 93, 207 a 212, 269 a 280, 287 a 289, 294, 295

Motiu per a la consulta: Elaboració de la part teòrica del treball.

Data de consulta: 24/07/2017

Mirabent, V. (comp.); Ricart, E. (comp.). (2005). *Adopción y vínculo familiar*. Barcelona: Paidós Ibérica.

Pàgines consultades: 17 a 21, 127, 128, 131 a 137

Motiu per a la consulta: Elaboració de la part teòrica del treball.

Data de la consulta: 10/04/2017

Montroi, M.; Barrera, M.; Cabré, T.; Fornells, Ò.; Marzoa, R.; Sans, C.; Sardans, E. (2010). *I la teva com és? Realitats familiars a Catalunya*. Barcelona: Departament d'Acció Social i Ciutadania, Generalitat de Catalunya.

Pàgines consultades: 81 a 92

Motiu per a la consulta: Elaboració de la part teòrica del treball.

Data de consulta: 17/07/2017

Pau i Vall, F. (ed.). (2006). *Llei de modificació de la Llei 9/1998, del Codi de Família, de la Llei 10/1998, d'unions estables de parella, i de la Llei 40/1991, del Codi de Successions per causa de mort en el Dret Civil de Catalunya, en matèria d'adopció i tutela*. Barcelona: Publicacions del Parlament de Catalunya, Departament d'Edicions.

Pàgines consultades: Lectura completa

Motiu per a la consulta: Elaboració de la part teòrica del treball.

Data de consulta: 24/07/2017

Rahola, P. (2012). *Carta al meu fill adoptat*. Barcelona: La Magrana («Orígens», 179).

Pàgines consultades: Lectura completa

Motiu per a la consulta: Elaboració de l'apartat «L'adopció a la literatura».

Data de consulta: 11/07/2017 a 13/07/2017

Rotger, A. (2002). *Vull adoptar: Guia per adoptar a Catalunya*. Barcelona: Ara Llibres.

Pàgines consultades: Lectura completa

Motiu per a la consulta: Elaboració de la part teòrica del treball.

Data de consulta: 16/09/2017

Spar, D. L. (2006). *The Baby Business: How Money, Science, and Politics Drive the Commerce of Conception*. [Baby Business: Cómo el dinero, la ciencia y la política condicionan el negocio de la infertilidad]. Barcelona: Ediciones Urano.

Pàgines consultades: 245 a 292

Motiu per a la consulta: Elaboració de l'apartat «El negoci de les adopcions als Estats Units».

Data de consulta: 24/07/2017

Vila Torres, E. J. (2013). *Hijos de otros dioses: Guía práctica para hijos que buscan sus orígenes biológicos*. Còrdova: Arcopress.

Pàgines consultades: 77 a 124

Motiu per a la consulta: Elaboració de l'apartat «Els nens robats del franquisme».

Data de consulta: 17/07/2017

15.2. Webgrafia

AD Girona. (30/09/2013). *AD'Iniciatives Socials*. [Consultat: 16 setembre 2017]. Recuperat de <http://www.adgirona.org/>

Armora, E. (02/09/2013). "Las peticiones para adoptar en el extranjero se desploman por la crisis" [en línia]. *ABC*. [Consultat: 13 abril 2017]. Recuperat de <http://www.abc.es/sociedad/20130902/abci-caen-picado-adopciones-espana-201309012245.html>

Autor desconegut. (11/11/2011). "Els nens robats, una maleïda herència del franquisme" [en línia]. *ARA*. [Consultat: 17 juliol 2017]. Recuperat de http://www.ara.cat/opinio/nens-robats-maleida-herencia-franquisme_0_589141142.html

Autor desconegut. (19/02/2017). "Les adopcions cauen més d'un 80% en només deu anys a la província" [en línia]. *Diari de Girona*. [Consultat: 13 abril 2017]. Recuperat de <http://www.diaridegirona.cat/comarques/2017/02/19/adopcions-cauen-mes-dun-80/830213.html>

Enciclopèdia Catalana. *Adopció*. [Consultat: 18 febrer 2017]. Recuperat de <http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0219774.xml>

García Pérez, A. (19/02/2017). "Los niños robados del franquismo" [en línia]. *Recuperando Memoria*. [Consultat: 17 juliol 2017]. Recuperat de <https://radiorecuperandomemoria.com/2017/02/19/los-ninos-robados-del-franquismo/>

Generalitat de Catalunya. (13/07/2017). *Acolliments i adopcions*. [Consultat: 22 juliol 2017]. Recuperat de http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/acolliments_i_adopcions/

Pau, S. (09/12/2016). "Caiguda en picat de les adopcions" [en línia]. *EL PUNT AVUI* +. [Consultat: 13 abril 2017]. Recuperat de http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/1029622-normal_defecte.html

Rovira, M. (13/08/2016). "Les adopcions cauen gairebé un 90% i arriben al nivell més baix en 18 anys" [en línia]. *EL PAÍS*. [Consultat: 13 abril 2017]. Recuperat de http://cat.elpais.com/cat/2016/08/13/catalunya/1471112308_914470.html

Seguretat Social. (2017). *Prestació de maternitat*. [Consultat: 21 agost 2017]. Recuperat de http://www.seg-social.es/Internet_2/Masinformacion/TramitesyGestiones/PrestaciondeMaterni43344/index.htm

Seguretat Social. (2017). *Prestació de paternitat*. [Consultat: 21 agost 2017]. Recuperat de http://www.seg-social.es/Internet_2/Masinformacion/TramitesyGestiones/PrestaciondePaterni51457/index.htm

Vallejo, O. (16/05/2015). "CRAE: menors sota tutela" [en línia]. *ARA*. [Consultat: 6 agost 2017]. Recuperat de http://criatures.ara.cat/CRAE-menors-tutela_0_1358264168.html

15.3. Suports audiovisuals

Besuiievsky, M.; Esteban, M.; Herrero, G. (productors), i Féjerman, D. (directora). (2015). *La adopción*. [DVD]. Espanya: Coproducció Espanya-Lituània; Tornasol Films / Messidor Films / Ahil / Lietuvos Kino Studija.

Campàs, J. (productor), i Rovira, J. (director). (2014). *Adopcions, 18 anys després* [en línia]. [Documental]. Espanya: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. Recuperat de: <http://www.ccma.cat/tv3/alacarta/sense-ficcio/adopcions-18-anys-despres/video/5073958/>

Canning, I.; Sherman, E.; Fielder, A. (productors), i Davis, G. (director). (2016). *Lion*. [DVD]. Austràlia: Coproducció Austràlia-Regne Unit-Estats Units; See-Saw Films / Screen Australia / Sunstar Entertainment / Weinstein Company.

Cohen, J.; Healy, J.; Meledandri, C. (productors), i Coffin, P.; Renaud, C. (directors). (2010). *Despicable Me*. [DVD]. Estats Units: Universal Pictures / Illumination Entertainment.

Costa, R. (productora), i Armengou, M.; Belis, R. (directors). (2015). *Els interns de la por* [en línia]. [Documental]. Espanya: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. Recuperat de: <http://www.ccma.cat/tv3/alacarta/sense-ficcio/els-internats-de-la-por/video/5510334/>

DeVito, D.; Dahl, L.; Shamberg, M.; Sher, S. (producers), i DeVito D. (director). (1996). *Matilda*. [VHS]. Estats Units: TriStar Pictures / Jersey Films.

DiCaprio, L.; Downey, S.; Killoran, J. D. (producers), i Collet-Serra, J. (director). (2009). *Orphan*. [DVD]. Estats Units: Coproducció Estats Units-Canadà-Alemanya-França; Appian Way / Dark Castle Entertainment / StudioCanal.

Gladstein, R. N. (producer), i Hallström, L. (director). (1999). *The cider house rules*. [DVD]. Estats Units: FilmColony / Miramax Films. Distribuïda per Alliance Atlantis.

Halfon, L.; Malkovich, J.; Novick, M.; Smith, R. (producers), i Reitman, J. (director). (2007). *Juno*. [DVD]. Estats Units: Fox Searchlight Pictures / Mandate Pictures / Mr. Mudd.

Lynn, J.; Falcone, L. M. (productores), i García, R. (director). (2009). *Mother and child*. [DVD]. Estats Units: Coproducció Estats Units-Espanya; Everest Entertainment / Mockingbird Pictures / Cha Cha Cha.

McKim, D. (producer), i Anderson, S. J. (director). (2007). *Meet the Robinsons*. [DVD]. Estats Units: Walt Disney Pictures / Walt Disney Animation Studios.

Rafestin, C.; Bonnet, T. (producers), i Przychodny, S. (directora). (2016). *États-Unis, enfants jetables* [en línia]. [Documental]. França: Babel DOC / Thomas Ellis, amb la participació de France Télévisions. Recuperat de: <https://gloria.tv/album/fGLYGw2xjosD1Fd48eiTGYHvq>

Imatge de la portada recuperada de <http://family-abc.ru/istoriya-semi/item/4-monogamnaya-semiya-istoriya-i-etapy-stanovleniya>

ANNEXOS

L'adopció nacional a Catalunya

Context i variables sobre l'adopció de proximitat

Anna Martín García

2ⁿ Batxillerat A

INS Narcís Monturiol

Tutor: Carlos Pellejero

Departament de Ciències Socials

2016 - 2018

3 de novembre de 2017

ÍNDEX ANNEXOS

1. ARTICLES DELS DIARIS.....	3
1.1. <i>ABC</i> : “Las peticiones para adoptar en el extranjero se desploman por la crisis”	3
1.2. <i>Diari de Girona</i> : “Les adopcions cauen més d'un 80% en només deu anys a la província”	5
1.3. <i>EL PAÍS</i> : “Les adopcions cauen gairebé un 90% i arriben al nivell més baix en 18 anys”	7
1.4. <i>EL PUNT AVUI +</i> : “Caiguda en picat de les adopcions”	10
2. L'ADOPCIÓ DURANT EL FRANQUISME.....	13
2.1. Els nens robats del franquisme.....	13
2.2. <i>Els internats de la por</i>	14
3. EL NEGOCI DE LES ADOPCIONS ALS ESTATS UNITS.....	17
3.1. <i>Estados Unidos niños desechables</i>	17
3.2. El negoci de les adopcions als Estats Units.....	19
4. CASOS REALS: Adopcions, 18 anys després.....	20
5. L'ADOPCIÓ AL CINEMA.....	22
5.1. <i>Matilda</i>	22
5.1.1. Resum <i>Matilda</i>	22
5.1.2. Anàlisi <i>Matilda</i>	23
5.2. <i>Les normes de la casa de la sidra</i>	24
5.2.1. Resum <i>Les normes de la casa de la sidra</i>	24
5.2.2. Anàlisi <i>Les normes de la casa de la sidra</i>	25
5.3. <i>Descobrint els Robinsons</i>	26
5.3.1. Resum <i>Descobrint els Robinsons</i>	26
5.3.2. Anàlisi <i>Descobrint els Robinsons</i>	27
5.4. <i>Juno</i>	28
5.4.1. Resum <i>Juno</i>	28
5.4.2. Anàlisi <i>Juno</i>	29
5.5. <i>Mares i filles</i>	30
5.5.1. Resum <i>Mares i filles</i>	30
5.5.2. Anàlisi <i>Mares i filles</i>	31
5.6. <i>L'òrfena</i>	33
5.6.1. Resum <i>L'òrfena</i>	33

5.6.2. Anàlisi <i>L'òrfena</i>	34
5.7. <i>Gru, el meu dolent preferit</i>	35
5.7.1. Resum <i>Gru, el meu dolent preferit</i>	35
5.7.2. Anàlisi <i>Gru, el meu dolent preferit</i>	36
5.8. <i>L'adopció</i>	37
5.8.1. Resum <i>L'adopció</i>	37
5.8.2. Anàlisi <i>L'adopció</i>	38
5.9. <i>Lleó</i>	39
5.9.1. Resum <i>Lleó</i>	39
5.9.2. Anàlisi <i>Lleó</i>	40
6. L'ADOPCIÓ A LA LITERATURA	42
6.1. Recensió de <i>Carta al meu fill adoptat</i>	47
6.2. Resum de <i>El huracán y la mariposa</i>	48
6.3. Recensió de <i>La quietud</i>	55
7. Entrevistes	56
7.1. Anna Gasull: "Vaig anar directe a l'adopció.".....	56
7.2. Meritxell Capallera: "No trobo que sigui dolent ni discriminatori el fet de donar a conèixer les teves preferències.".....	60
7.3. Martí Guàrdia i M. Rosa Bahí: "El tracte amb el tema de la fertilització era molt fred i estava molt muntat com un negoci.".....	65
7.4. Aleix i Arnau Guàrdia Bahí: "Tenim la mateixa manera de veure la vida i això no ho defineix la sang, sinó l'educació que et donen.".....	70

1. ARTICLES DELS DIARIS

1.1. ABC: “Las peticiones para adoptar en el extranjero se desploman por la crisis”

Andalucía y Cataluña lideran la caída con un 67 y un 55 por ciento menos de solicitudes

El «boom» de las adopciones internacionales ya es pasado. La **crisis y el endurecimiento de las condiciones para adoptar** impuestas por los países de origen de los menores han provocado una caída progresiva de las solicitudes de las familias en estos últimos años, tendencia que se ha acelerado coincidiendo con la recesión económica. Ese frenazo en seco en la demanda ha sido generalizado en toda España, aunque Andalucía y Cataluña son, con diferencia, las comunidades en las que, tanto la cifra de familias que quieren adoptar en el extranjero como las que finalmente culminan el proceso (algunas ya tenían el expediente en marcha), ha caído de manera más significativa.

La persistencia de la crisis económica ha llevado a que cada vez **menos familias estén en disposición de afrontar el gasto** que supone una adopción, de **entre 7.000 y 40.000 euros** en función del país, y las agencias intermediarias de estos procesos son testigos impotentes de una avalancha de procesos interrumpidos. «Llevamos años de caída en picado», afirma en declaraciones a este diario Antonio Mercadal, director de la Entidad Colaboradora de Adopción Internacional Infancia y Futuro (ECAI).

Según datos del Instituto de Estadística de Andalucía, las peticiones de adopción internacional se han desplomado en los últimos años en esta Comunidad, lo que se traduce también en **una disminución de entre un 57% y un 67% de los procesos culminados**. Especialmente significativo es el caso de Sevilla, donde desde 2007 la cifra de menores extranjeros llegados a la capital ha descendido un 67%. Comportamiento similar ha tenido Córdoba, donde se registraron durante ese mismo período un 57% menos de adopciones de menores extranjeros, caída que puede extrapolarse al conjunto de la Comunidad andaluza.

Requisitos más «duros»

Otra de las comunidades que más ha notado la crisis en cuanto a adopciones se refiere es Cataluña, donde las peticiones para adoptar fuera de España han disminuido un 55%.

Por lo que respecta a expedientes cerrados con éxito, éstos han caído un 30% entre 2008 y

2012, pasando de 826 a 551, según datos facilitados a este diario por la consejería de Bienestar Social y Familia de la Generalitat, que atribuye esa tendencia bajista, principalmente a la crisis, pero también «al endurecimiento de los requisitos adoptivos».

En Valencia, las solicitudes han bajado un 40% y las adopciones llevadas a cabo del orden de un 24%, según datos de la Comunidad. Por lo que respecta a los expedientes de adopción cerrados en el conjunto de España, según datos del Ministerio de Sanidad consultados por ABC, entre los años 2007 y 2011, la cifra de adopciones internacionales culminadas ha disminuido más de un 30%, pasando de las cerca de 3.648 registradas hace seis años a un total de 2.500 en 2011.

La caída en picado de estos procesos se ha dado, de manera general, entre los años 2011 y 2012. Expertos en adopción consultados por este diario coinciden en que es «lógico» que se circunscriba en esta última etapa. «Es comprensible que coincida con estos años porque la capacidad económica de las familias se ha ido desgastando con tanto tiempo de restricciones económicas», indicaron a ABC.

Entre 7.000 y 40.000 euros

El coste total de una adopción varía en función del país y también de las condiciones de la Comunidad en la que se impulsa el proceso. Puede oscilar entre los 7.000 y los 40.000 euros. En China, por ejemplo, la cantidad a desembolsar asciende a 10.000 euros aproximadamente. Rusia y Vietnam son algunos de los países más caros, entre 15.000 y 30.000 euros; mientras que en algunos países africanos como Etiopía el tiempo de espera es menor que la media y puede cerrarse el proceso por unos 7.000 euros.

«Esa cifra cambia, a veces, a lo largo del proceso porque el país puede variar las condiciones y eso encarecer el trámite», precisa a este diario T. H., una madre que lleva años esperando a su pequeña etíope, que, finalmente, le llegará a finales de este año. «Entiendo perfectamente que con la que está cayendo y ante la incertidumbre de lo que se avecina, muchos padres se echen atrás en espera de que amaine la crisis», dice T. H.

«El coste total de una adopción cubre los viajes y estancias al país por parte de las familias y las minutas de la tramitación (generalmente, los lleva a cabo una entidad autorizada por el Gobierno), costes legales, de traducción...», según explica Antonio Mercadal, director de la ECAI Infancia y Futuro, especializada en Rusia, uno de los países emisores estrella durante

años. Independientemente del coste total, **todas las familias que arrancan un proceso de adopción internacional deben abonar unos 1.600 euros**, coste que en algunas comunidades autónomas es más reducido porque la administración lo subvenciona en parte.

Iremos a peor

Mercadal lleva años operando en el sector de las adopciones y ha vivido en primera persona ese «pinchazo» de los últimos seis años.

«La Administración, central y autonómica, maquilla la caída de la actividad del sector», dice Mercadal. Según explica, «la caída de las adopciones es de un 70% sobre el terreno». El panorama futuro no es, a su juicio, «esperanzador». «Seguramente, iremos a peor», sentencia.

1.2. *Diari de Girona*: “Les adopcions cauen més d'un 80% en només deu anys a la província”

Segons dades de la Generalitat, en una dècada s'ha produït una disminució constant, ja que s'ha passat de les 111 adopcions internacionals anotades el 2006 a les 13 registrades el 2015, així com de les 24 adopcions nacionals del 2006 a les 12 del 2015

Les xifres de les adopcions han canviat de manera radical en només una dècada. Si el 2006 hi havia 135 adopcions a la demarcació de Girona, 10 anys més tard tan sols es tractava de 25. Per tant, una caiguda de més d'un 80% de les adopcions (tant internacionals com nacionals). Els últims anys s'ha produït una disminució constant, malgrat que el descens de les adopcions d'infants de països estrangers ha estat molt més accentuat que el de les criatures de Catalunya. Segons dades de la Generalitat, el 2006 es van anotar 111 adopcions internacionals a les comarques gironines, mentre que el 2015 se'n van registrar només 13 (gairebé un 90% menys). També el 2006 es van produir 24 adopcions internacionals a la demarcació de Girona, mentre que el 2015 en van ser 12 (la meitat, un 50% menys).

De la mateixa manera, s'ha registrat una reducció de les sol·licituds presentades per les famílies per adoptar un nen o una nena els últims cinc anys. El 2015 es van anotar 47 peticions internacionals a les comarques gironines i 378 al conjunt de Catalunya. En canvi, el 2011 es van registrar 53 sol·licituds d'adopcions internacionals a Girona i 827 a Catalunya. També el 2015 es van produir 32 peticions nacionals a les comarques gironines i 190 a tot Catalunya. En

canvi, el 2011 van ser 73 sol·licituds d'adopcions nacionals a Girona i 599 a Catalunya. Tot i això, encara persisteixen les llistes d'espera en les adopcions. Segons el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, les famílies en espera de les adopcions d'infants catalans han baixat de gairebé 900 a 277 del 2012 al 2015 al conjunt de Catalunya.

En el mateix període, han augmentat les famílies pendents d'avaluació, de les 326 a les 862 a tot Catalunya. Això es deu al fet que el Departament atura l'obertura d'expedients de noves famílies quan les sol·licituds triplicuen la disponibilitat de menors adoptables. Aquesta és una de les causes que explica la caiguda de les adopcions, que es debat entre altres factors. D'una banda, l'enduriment de les condicions i la duració dels processos de les adopcions, que es pot allargar fins als deu anys en els casos internacionals, cosa que ha propiciat una disminució. De l'altra, el boom de les adopcions que es va viure abans de la crisi econòmica s'ha reduït dràsticament, ja que es troben en una tendència negativa que de moment no s'ha frenat.

De fet, fa poc més de mig any, la Generalitat va comunicar que estudiaria quants dels 5.000 infants i adolescents adoptats provinents dels països de l'Europa de l'Est tenen síndrome d'alcoholisme fetal (SAF), davant l'augment dels casos que s'havien detectat els darrers temps. Es tracta d'una síndrome que es pot donar en fills de mares que durant l'embaràs han consumit alcohol. Aleshores, el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies va deixar clar que això no suposava el tancament de les adopcions amb Rússia. Ara bé, no es va descartar la possibilitat d'adoptar aquesta mesura, que fins ara no s'ha anunciat.

Adopcions a Rússia

En aquest sentit, cal tenir en compte que Rússia és un dels països estrangers d'on més procedeixen les adopcions a Catalunya. Segons dades de l'Institut d'Estadística (Idescat), Rússia va ser el 2015 el tercer país estranger que va registrar més adopcions a Catalunya, amb 36 casos, després de Vietnam i Haití, amb 112 i 61 casos, respectivament.

1.3. EL PAÍS: “Les adopcions cauen gairebé un 90% i arriben al nivell més baix en 18 anys”

La Generalitat diu que les causes del descens són la crisi econòmica i la inestabilitat política en els països on hi ha convenis

L'evolució de les adopcions a Catalunya pateix una caiguda en picat. Les dades aportades pel Departament de Treball i Assumptes Socials de la Generalitat i per l'Idescat posen de relleu que mai abans s'havien enregistrat xifres tan baixes. En tot el 2015 van arribar a famílies catalanes 159 nens a través dels procediments de l'adopció internacional, la xifra més baixa en 18 anys. L'estadística recollida per Assumptes Socials es remunta al 1998 (297 adopcions) i mostra un descens imparable de les afiliacions en l'última dècada.

L'Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció (ICAA), òrgan que depèn del Departament de Treball i Assumptes Socials, assegura que té com a “finalitat primordial” potenciar les adopcions de menors. És l'organisme que gestiona les sol·licituds per adoptar o acollir criatures nascudes a Catalunya i que es troben en situació de desemparament i alhora és, també, la màxima autoritat competent per tramitar les sol·licituds d'adopció internacional.

L'ICAA assenyala que l'adopció suposa, primer de tot, “una mesura de protecció a la infància” ja que proporciona una relació paternofilial amb els mateixos efectes legals que la paternitat biològica. L'any 2004 marca, amb 1.562 adopcions, el rècord de tota la sèrie històrica però des d'aleshores la caiguda és accentuada. En onze anys el declivi del nombre d'adopcions internacionals és del 89,9% i la dinàmica no canviarà enguany ja que, fins al juny, s'havien tancat únicament 60 expedients.

Baixen les tuteles

El 2011 van entrar a Catalunya 271 menors des de països d'Europa per ser adoptats. A aquests s'hi van sumar 178 més arribats de diferents països d'Àfrica, Etiòpia i Mali, bàsicament, i 105 provinents d'Àsia. D'Amèrica, fonamentalment de Colòmbia, en van arribar 60. L'any passat els nens adoptats procedents d'altres països d'Europa van ser només 48 i de l'Àfrica en van arribar 52. 36 nens més provenien d'Àsia i a Amèrica es van tancar només 23 adopcions.

En el cas dels menors nascuts a Catalunya i que, per culpa d'una situació de desemparament, són assistits mitjançant un procés d'adopció, la caiguda de les tuteles també es fa evident.

Entre 2004 i 2012 no es va baixar mai de les 120 tramitacions anuals però des de 2013 el nombre d'adopcions s'ha encallat en poc més de 80. En els últims vuit anys el declivi és del 47,5%.

La Generalitat argumenta que la crisi econòmica té bona part de culpa en el descens d'adopcions. La consellera i portaveu del Govern català Neus Munté ha arribat a situar l'inici del declivi l'any 2008, punt de partida dels problemes econòmics. En aquest sentit, s'al·lega que en l'últim lustre les sol·licituds per adoptar han minvat un 54,5%, en el cas de les adopcions internacionals, i un 68% pel que fa a l'interès per adoptar menors nascuts a Catalunya.

L'ICAA al·lega que països on tradicionalment era senzill tramitar adopcions pateixen d'un temps ençà una agitació interna que complica tramitar el procés. És el cas de Mali, Costa d'Ivori o Rússia. L'ICAA va assegurar fa un any que està treballant per trobar nous països on poder adoptar. Es tractava, segons es va dir llavors, de “donar resposta a les famílies catalanes” que estan esperant ser pares.

Oriol Suárez és un d'aquests pares expectants. Fins fa pocs dies es resistia al fet que el seu nom real aparegués en aquest reportatge. Tenia tràmits pendents amb l'ICAA per poder adoptar el seu tercer fill. Fa mesos que espera la llum verda a la seva petició d'adopció. “Del dictamen d'un tècnic depèn que tinguis al nen o no”, explica.

Ara ja no li importa sortir de l'anonimat. La tramitació del seu procediment ha estat bloquejada. “M'han estat passejant durant dos anys”, lamenta. Posa en dubte que l'ICAA hagi fet gaires gestions per obrir vies d'adopció. “No hi ha cap país dels que ofereix l'ICAA que sigui una opció vàlida”, indica. Es refereix al llistat de 28 països, actualitzat el maig passat, que ofereix la web de l'ICAA per poder cursar peticions d'adopció. Segons l'Oriol, “en aquest llistat no hi ha cap país que funcioni amb criteris racionals”. Explica que en molts casos el període d'espera s'eternitza “fins a 9 anys”, la qual cosa, segons ell, és sinònim que “el procés que ofereix l'ICAA no funciona”. Denuncia que apareguin 28 països a la llista quan, en realitat, “només n'hi ha set on es puguin iniciar els tràmits”.

Suárez alerta que la Generalitat tampoc avisa amb suficient transparència que alguns dels països són “vies verdes”, és a dir, països on l'adopció es limita a nens amb necessitats especials o que pateixen alguna malaltia. “La Generalitat no destina recursos ni mitjans perquè els ciutadans puguin adoptar”, acusa. “No és que la gent no vulgui adoptar, el problema és que l'Administració no ofereix cap solució vàlida”. Fonts oficioses xifren en almenys 1.600 les

famílies catalanes que estan esperant poder adoptar un nen.

Incertesa sanitària russa

A Catalunya hi ha 5.000 nens i adolescents adoptats provinents de països de l'Europa de l'Est, majoritàriament de Rússia. La Generalitat ha informat recentment en un comunicat que alguns d'aquests nens estan afectats per la Síndrome de l'Alcoholisme Fetal. Els menors van ser adoptats en el seu moment per famílies catalanes que tenien el convenciment d'estar acollint menors sans però la síndrome pot tenir diferents graus d'afectació i, segons la Generalitat, no es pot diagnosticar amb facilitat en els primers anys de vida. Es tracta d'una afectació que poden patir els fills de mares que durant l'embaràs han consumit alcohol. La Generalitat, que tem demandes d'alguns pares adoptius, decidirà després de l'estiu si veta les adopcions de nens nascuts a Rússia i Ucraïna.

Els terminis per tramitar una adopció es poden allargar fins a 10 anys

Problemes al Congo

Rosa Bertrán va ser directora de l'Institut Català de l'Acolliment i l'Adopció. Va presentar la seva dimissió el 2006 després d'una crisi oberta al sistema català d'adopcions internacionals arran dels problemes sorgits al Congo.

Ara dirigeix Balbalika, una entitat amb seu a Badalona i que actua com a col·laboradora en els processos d'adopció internacional. Bertrán té dècades d'experiència en aquest camp. Matisa que la Generalitat "té les mans lligades" pel que fa a les adopcions. Poca cosa es pot fer, diu, quan països en els quals les adopcions funcionaven de manera òptima s'han bloquejat. És el cas de "Rússia o l'Índia" i també de la Xina, on s'ha passat de tenir un nen adoptat en nou mesos a trigar "gairebé 10 anys". Explica que les adopcions internes, les que corresponen a nens nascuts a Catalunya, tampoc són àgils i que els tràmits es poden demorar fins una dècada: "És evident que el temps d'espera fa que la gent es faci enrere".

Rosa Bertrán lamenta, a més, que els xocs entre l'administració central i la catalana tanquin vies de possibles adopcions. "La legislació espanyola ha limitat les capacitats de les comunitats autònomes per decidir quins països obre".

1.4. EL PUNT AVUI +: “Caiguda en picat de les adopcions”

- **Catalunya ha passat de 1.419 infants adoptats el 2005 a l'estranger a 159 l'any passat**
- **L'enduriment de criteris i els llargs tràmits desanimen les famílies**
- **160 famílies fa un mínim de 5 anys que esperen per a l'adopció nacional**

Des de l'any 1997 han arribat més de 16.000 infants adoptats

Les sol·licituds d'adopció internacional a Catalunya han passat de 2.588 l'any 2005 a 378 el 2015. En aquest mateix període, es van fer 1.419 adopcions el 2005, mentre que el 2015 van ser 159. La caiguda en picat de les adopcions és evident. Una de les explicacions pot ser que el temps d'espera no ha deixat d'allargar-se –un procés que es tancava en uns dos anys ara s'arriba a allargar fins a vuit– i una altra que cada cop més països posen més traves per fer les adopcions, però la directora de l'Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció (ICAA), Agnès Russiñol, hi afegeix un altre argument: “Hi va haver anys que l'adopció estava molt idealitzada, era com una moda i va ser un *boom* d'adopcions internacionals.” Ara, considera Russiñol, els números són més raonables.

“Allò no podia ser normalitat de cap manera –insisteix la directora de l'ICAA–. Per molt desig que una família tingui d'adoptar, el centre no ha de ser aquest desig, sinó que el centre sempre és l'infant, que és qui té el dret a créixer i viure en família.” En aquesta línia, els experts indiquen que posar l'infant al centre significa que la prioritat no és trobar una criatura per a una família, sinó trobar una família per a una criatura. “Hem de ser conscients que l'infant ha patit com a mínim un abandonament i els pares adoptius han de tenir molt clar que porta una motxilla emocional important.”

Russiñol emmarca en aquests aspectes teòrics la reducció del nombre d'adopcions, mentre paral·lelament es treballa en diversos aspectes per millorar els processos. Des de l'ICAA s'està fent una feina d'anàlisi per veure les necessitats dels infants adoptats i les famílies per afinar més en el procés d'acompanyament i de formació. Per fer aquesta anàlisi una de les millors fonts d'informació és el servei d'atenció postadoptiva, el qual ha atès del 2005, quan es va posar en marxa, 1.442 demandes de famílies.

Criteri d'idoneïtat

Un altre procés que té engegat l'ICAA és l'actualització dels criteris d'idoneïtat que han de

complir les persones que aspiren a adoptar. Pràcticament són els mateixos que s'aplicaven el 1997 i és evident que ha plogut molt des de llavors. Tot i que a cap dels responsables de l'ICAA els ha agradat mai parlar d'adopcions que no funcionen i encara menys donar-ne números, Russiñol admet que aquestes millores han de servir per evitar-ho. "Volem saber si en les adopcions troncades, no parlem de fallides, el problema és la família, la criatura o tots", planteja.

El número que sí que és efectista és que des del 1997 han arribat a Catalunya almenys 16.000 infants adoptats. Segurament són més perquè hi ha casos fets per lliure. "Amb aquest històric – insisteix la directora de l'ICAA– ens hem d'aturar, analitzar-ho i veure com ho podem millorar."

Un episodi a part són les adopcions d'àmbit nacional, que es mouen al voltant de 80 infants a l'any. En aquests moments hi ha unes 160 famílies que ja tenen acreditada la idoneïtat, però esperen que se'ls adjudiqui un infant. Els que fa menys temps que esperen, fa cinc anys. L'any 2011 es van aturar les valoracions per no augmentar la llista d'espera. La normativa diu que quan el nombre de famílies és tres cops superior al nombre d'infants per adoptar no es poden fer més valoracions. Per això es van parar el 2011. "No ens volem precipitar. Ja podríem tornar a valorar, però estem analitzant la introducció de millores i veure com enfoquem el 2017", exposa Russiñol.

Hi ha unes 900 famílies pendents que els truquin per a una bona notícia: que les valoracions s'han tornat a activar.

63

**adopcions nacionals
s'han iniciat aquest any
a Catalunya. El 2001 van
ser 111.**

1.562

**adopcions
internacionals
es van produir l'any
2004. Va ser el moment
més alt.**

96

infants

han arribat aquest any

fins al setembre en

adopció internacional.

2

per cent

de les adopcions a

França es retornen als

serveis socials. Són uns

40 a l'any.

Repensant un sistema d'adopció per als nous temps

Hi va haver uns anys que en nou mesos es podia tancar una adopció a la Xina. Ara es tarden uns set anys i s'han de complir tot un seguit de requisits. Les dades fan un clar dibuix dels canvis: l'any 2001 van arribar 320 criatures adoptades a la Xina, l'any 2007 es van reduir a 242 i el 2015 van ser només 12. I no ha passat només amb la Xina. Tots els països (Rússia, Etiòpia, Ucraïna) han endurit les condicions per adoptar, obliguen a fer més tràmits i tenen menys nens en adopció.

Paral·lelament a aquesta situació internacional, l'Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció (ICAA) també posa ordre internament per millorar els processos tant per al bé dels infants com de les famílies. La directora de l'ICAA, Agnès Russiñol, explica que el servei de postadopció ha tingut 1.442 demandes des que es va crear l'any 2005. Aquestes preocupacions de les famílies adoptives s'estan analitzant per veure quines qüestions s'han de reforçar i, sens dubte, una de les més importants són els problemes de salut. Es calcula que més de 2.000 infants adoptats a l'Europa de l'est pateixen les conseqüències de l'alcoholisme fetal, com ara trastorns cognitius, d'aprenentatge i de comportament.

Fa mesos que Generalitat, associacions de famílies i equips pediàtrics treballen junts per buscar solucions. "Els més afectats seran persones dependents que necessitaran ajuda al llarg de tota la vida i ho hem de saber preveure", apunta Russiñol.

2. L'ADOPCIÓ DURANT EL FRANQUISME

Actualment, l'adopció està regulada per diverses lleis que hem pogut anar veient al llarg del treball però, anys enrere les coses no eren com ara. Espanya va viure entre 1939 i 1975 l'anomenat règim franquista, un règim totalitari imposat pel general Francisco Franco, vencedor de la Guerra Civil (1936-1939), que va introduir molts canvis a tot l'Estat espanyol, i les adopcions no en van ser una excepció. Per això, m'ha semblat interessant incloure al meu treball aquella informació que fa referència al que va passar amb les adopcions durant aquests anys.

2.1. Els nens robats del franquisme

Durant i després de la Guerra Civil espanyola, moltes dones republicanes o familiars de milicians van ser empresonades durant molts anys o condemnades a mort. Quan aquestes estaven embarassades, les deixaven viure fins a donar a llum, després eren executades i el bebè, en comptes de ser lliurat a la família, desapareixia convenientment, sent lliurat a famílies “d'ordre” i afins al règim amb l'excusa que el nadó estaria millor amb una altra família o, sinó, el venien. D'aquesta manera aquests nens serien “educats en llei de Déu i d'acord amb les idees feixistes”.

Les dones que no estaven condemnades a mort, tenien els seus fills a les presons on aquests ja no hi podien estar un cop complerts els 3 anys, fet que poques vegades tenia lloc a causa de la insalubritat de les presons i l'escassa i mala alimentació que rebien. Els que sobrevivien majoritàriament no eren lliurats a les seves famílies, sinó que se'ls enviava a una institució creada pel franquisme, anomenada Auxili Social i, en molts casos, eren donats en adopcions il·legals. Altres van acabar en convents, forçats a convertir-se en monges i religiosos.

A Auxili Social també hi anaven a parar els nens reclamats pel règim a l'estranger, és a dir, nens que havien estat enviats fora d'Espanya pels seus pares per posar-los a resguard de la guerra i que, posteriorment, al tornar a Espanya un cop acabat el conflicte bèl·lic, van ser utilitzats com a propaganda política. La majoria dels familiars d'aquests nens van ser declarats com desapareguts, per això el règim es feia càrrec d'ells.

A partir d'aquí començava un adoctrinament fidel a les seves idees amb l'únic objectiu de tallar tota vinculació d'aquests nens i nenes amb les seves famílies republicanes i evitar així futurs opositors a la seva doctrina feixista.

Mai es coneixeran les xifres exactes dels nens robats pel franquisme, però s'estima que podrien arribar als 300.000. A Espanya fins al moment s'han presentat una mica més de 2.000 denúncies, un nombre molt reduït comparat amb el dels nens robats.

A més de separar als nens i nenes de les seves famílies i les seves idees, aquesta conducta tenia una altra missió encoberta, la de castigar les dones per atrevir-se a pretendre estar al mateix nivell cultural, polític i intel·lectual dels homes i voler ser considerades ciutadanes de ple dret que no havien d'estar tutelades per un home.

2.2. *Els internats de la por*

Imatge 1: Imatge extreta del documental Els internats de la por. Recuperada de <http://www.ccma.cat/tv3/avancament-documental-els-internats-de-la-por/foto-galeria/52454/>

“Durant tot el franquisme i fins ben entrada la democràcia, centenars de milers de nens i nenes van passar anys tancats en internats.”

“Allà van patir abusos físics, psíquics, sexuals, explotació laboral o pràctiques mèdiques dubtoses.”

Amb aquestes dues frases comença un documental que ens parlarà de la precària situació en la que van viure molts infants en diferents internats del país durant el franquisme i els primers anys de la democràcia. En aquella època, ser soltera o estar separada, eren motius suficients pels quals les dones de 60 anys podien perdre la tutela dels seus fills. Aquest documental entrevistarà alguns d'aquests infants, ara ja adults, que ens explicaran la seva experiència i el que recorden d'aquesta etapa tan dura de la seva vida de la que asseguren no guardar-ne cap record de felicitat. Un passat ocult i silenciats que mai ha estat jutjat ni reparat.

El primer internat que se'ns presenta és *Llars Mundet* a Barcelona, que només obria les seves portes al públic per a fer-ne propaganda i semblar un lloc modern però, la realitat, era molt diferent: allà els infants desamparats estaven privats de tota llibertat fins la majoria d'edat, encara que hi ha casos de menors que s'hi van quedar més temps. Cada nen o nena tenia un número i aquest era el seu símbol d'identitat, els professors i la resta dels treballadors del centre no els cridaven mai pel seu nom sinó pel seu número. A més, estaven obligats a assistir a classes sobre el franquisme.

En aquests internats hi havia casos de pederàstia i els infants patien abusos sexuals. Molts dels abusadors eren els mateixos que després feien missa als nens i amb els que aquests es confessaven, moments en els que els menors es veien obligats a respondre preguntes pujades de to i amb un rerefons sexual. Degut a les experiències viscudes en aquests centres, quan els infants en sortien no tenien habilitats socials i això condicionava la seva vida posterior.

El segon internat que se'ns presenta és el *Preventori de la Savinosa* a Tarragona, un suposat lloc idíl·lic on els infants hi estaven per prevenir malalties com la tuberculosi i/o fer-hi estada quan n'estaven afectats. Però allà patien abusos i maltractaments tan físics com psicològics.

Tot seguit se'ns presenta el *Preventori de Guadarrama*, on suposadament s'enviaven nenes per aïllar-les de la malaltia de la tuberculosi i enfortir-les però, un cop més, allà no gaudien de salut i rebien maltractes i abusos sexuals durant els tres mesos de mitjana que hi passaven. Les nenes no podien dir res del que passava al preventori als pares i les amenaçaven perquè no ho fessin. Les condicions de l'internat eren precàries, al menjar les nenes hi trobaven cucs i, si vomitaven, s'havien de menjar el seu vòmit, només bevien aigua un cop al dia i si es feien pipí a sobre els cremaven el cul amb una espelma mentre les altres nenes eren obligades a insultar-les.

Els pares dels nens que eren enviats a aquests internats, segurament no sospitaven res del que els seus fills vivien realment allà dins perquè, els dies destinats a les visites familiars, els nens es vestien de gala i tothom gaudia de grans àpats. Els infants que hi van residir tenen o han tingut traumes o problemes físics com a conseqüència del que hi van viure.

Un altre internat que se'ns presenta és *San Fernando* a Madrid, un centre que, els qui hi van viure, asseguren que era un camp de concentració mal nomenat escola. Un dels fets més sorprenents d'aquest internat en concret és que els nens podien ser venuts per a treballar al camp sense cobrar per la seva feina i, moltes vegades, sense que la seva família ho sabés.

En alguns internats, els menors no podien estudiar i, per contra, patien explotació laboral. Alguns dels testimonis asseguren que treballaven per a grans firmes comercials com *El corte inglés* i que, desesperats, amagaven notes d'auxili als objectes que fabricaven com, per exemple, a les joguines. Quan algun dels menors mostrava signes de rebel·lia, era enviat a un psiquiatre on era sotmès a sessions d'electroxocs com a càstig. Els infants també podien ser sotmesos a experiments mèdics o rebre tractaments per a combatre la tuberculosi sense patir aquesta malaltia.

Imatge 2: Logotip de El Corte Inglés. Recuperada de
<http://retail-institute.org/tag/el-corte-ingles/>

Malauradament, aquests centres no van tancar fins a mitjans dels anys 80 i van ser molts els infants que van patir maltractaments i abusos que, quan s'han pogut denunciar, ja no s'hi ha pogut fer gaire res perquè els agressors ja eren morts.

3. EL NEGOCI DE LES ADOPCIONS ALS ESTATS UNITS

Mentre buscava informació, van arribar a les meves mans un documental i un llibre que parlaven de com es desenvolupa el procés de l'adopció a moltes parts dels Estats Units d'Amèrica. El que hi vaig veure i llegir em va deixar molt sorpresa i, per aquest motiu, he decidit d'incloure-ho al meu treball, encara que no estigui relacionat amb l'adopció nacional a Catalunya.

3.1. *Estados Unidos niños desechables*

Aquest documental ens mostra una cara de l'adopció molt diferent a la que estem acostumats. Ens mostren una suposada desfilada de models on van sortint els nens i les nenes que poden ser adoptats i, mentre aquests van sortint, s'anuncien les seves característiques. Les famílies poden escollir el nen o nena que més els agradi i en llegeixen detingudament la descripció en un catàleg, els menors tenen dues hores per a convèncer a les famílies perquè els adoptin.

En molts casos, els nens que les agències ofereixen són menors que ja han estat adoptats més d'un cop i que després han estat retornats per la família adoptiva. Aquest procediment s'anomena *rehoming* i el diccionari defineix aquest terme amb les següents paraules: trobar un nou amo per a un animal de companyia. Per tant, es fa servir un terme que fa referència a animals de companyia, no a persones. Això ja ens dóna una primera idea de la qualitat de les agències que coordinen aquests actes i de la mentalitat de la major part de les famílies que porten a terme un *rehoming*.

Troblem l'exemple d'en Frank, un noi que va ser adoptat per una família als vuit anys on hi va ser testimoni de violència domèstica, anys després aquesta família el va abandonar. El noi es va haver de separar de la seva germana biològica durant el procés, cosa que al nostre país està prohibida per llei, i va ser adoptada per una altra família. Més tard, un home s'interessa per en Frank i l'adopta però el retorna sis mesos després al·legant que són incompatibles.

Moltes famílies opten per aquest tipus d'adopció ja que és dues vegades més econòmica que l'adopció tradicional. Una de les coses més impactants d'aquest tipus d'adopció és que les agències i les famílies anuncien a les xarxes socials els nens que estan disponibles per a ser adoptats i tot això es fa de manera legal. Les agències no verifiquen la identitat ni les motivacions de les persones que responen als anuncis, només els envien fotos i la quantitat de diners que hauran de pagar. Les normes no permeten que els sol·licitants d'adopció es posin en

contacte amb la família que proposa el seu fill o filla, per la qual cosa les famílies no saben qui adopta el seu fill/a i no hi poden establir cap tipus de contacte. Però, segons el que se'ns explica al documental, és molt fàcil saltar-se aquestes normes.

Un segon exemple és el de la Nita, una noia que fuig de la seva família adoptiva i ara viu sola. Ella ens explica que la seva primera família adoptiva la va donar en adopció cinc vegades, cadascuna de les quals va ser una experiència traumàtica per a ella. La primera vegada que va patir un *rehoming* no va ser a través de cap agència, sinó que els seus pares adoptius van confiar la seva custòdia a una altra família a través d'una nota escrita a mà i, per tant, el procés va ser gratuït. El pare de la cinquena família adoptiva a la que va a parar la noia, abusa de les altres filles i ella ho denuncia a la policia, que condemna l'home a cadena perpetua i la mare a 18 mesos de presó per còmplice.

Una psicòloga ens explica que la readopció o *rehoming* està pensada per aquells pares que no han sabut portar a terme l'adopció i que és un procés complicat sobretot pels nens ja que, en molts casos, troben a faltar la seva família anterior. Per intentar evitar aquesta situació o per resoldre-la, és important conscienciar-los de que viuran amb uns nous pares, aquests moltes vegades opten per fer teràpia per saber com gestionar la situació.

Una conseqüència del *rehoming* és que hi ha gent que menteix a les webs de readopció i això pot ser perillós, ja que no es comprova que la informació de les persones que volen adoptar sigui verídica. Aquest és el cas de la Poppy, una nena que va ser entregada a una mare a la que se li havia retirat la custòdia dels seus fills biològics per maltracte i a un home acusat de pedofília. Quan es va descobrir la identitat real d'aquesta parella, la nena ja havia estat entregada. Per allunyar-la d'aquestes persones, una de les encarregades de la pàgina web va anar al domicili de la parella i es va endur la nena, que ara viu amb ella.

Aquest sistema de readopció ha rebut moltes denúncies i molta gent hi està en contra. Diferents congressistes volen que es prohibeixi però cap membre del govern considera aquest assumpte prioritari. La situació és tan greu que fins i tot hi ha centres on es reeduquen els nens considerats problemàtics per intentar que encaixin en la família adoptiva abans de ser readoptats quan, en realitat, hauria de ser la família adoptiva la que intentés adaptar-se al seu fill adoptiu. Tota aquesta situació ha provocat que molts països prohibeixin l'adopció a parelles dels Estats Units.

3.2. El negoci de les adopcions als Estats Units

Si bé amb el documental *EEUU niños desechables* ja hem vist que als Estats Units hi ha muntat un gran negoci amb les adopcions que es podria definir de compra i venda de nens, ara en descobrirem més aspectes que per a nosaltres serien impensables i que porten a pensar que als Estats Units l'adopció no és una mesura de protecció als infants, sinó un negoci i un mitjà per a satisfer el desig de moltes persones de ser pares i mares.

Per exemple, una pràctica que hi és molt habitual és la de publicar anuncis als diaris o a les revistes universitàries en els que les persones hi descriuen el seu desig d'adoptar, aquests anuncis són del tipus: "Parella religiosa, amb seguretat financera i feliçment casada desitja de tot cor adoptar una nena blanca acabada de néixer."

Un altre fet a destacar és el mercat negre de les adopcions, en el qual només es vetlla pels interessos dels pares que volen adoptar, segurament perquè són els qui paguen, i no es duen a terme els exàmens de la llar que requereix la llei. Els preus se solen mantenir en secret i moltes vegades es falsifiquen documents clau. En el mercat negre, els adoptants, a més de pagar a la mare biològica els costos de l'embaràs i del part, també li paguen una quantitat extra per renunciar al seu fill. Per tant, les mares no renuncien als seus fills perquè no se'n puguin fer càrrec o perquè l'Estat no les consideri capaces de criar-los i els en retiri la custòdia, sinó que aquestes dones reben una suma important de diners a canvi d'entregar el seu fill a altres persones. Totes aquestes característiques poden portar al robatori de bebès i a la seva posterior revenda.

Hi ha persones que estan a favor d'aquestes pràctiques, al·leguen que d'aquesta manera tothom pot ser pare, és a dir, que persones tant heterosexuales com homosexuals, solteres o casades poden tenir un fill.

TABLA 6.1
Honorarios de la adopción típica doméstica en 2004
en dólares

Agencia	Honorario de adopción
Children's Home and Aid Society de Illinois www.chasi.org	15% del ingreso (mínimo 10.000 y máximo de 25.000)
Beacon House Adoption Service (Florida) www.beaconhouseadoption.com	10.000 de honorarios de adopción y 2.500 de honorarios de publicidad
Adoptions from the Heart (Nueva Jersey) www.adoptionsfromtheheart.org	18.000
Christian Child Placement Services (Nuevo México) www.nmcch.org	12.000
Jewish Family Service, Inc. (Tennessee) www.jewishfamilyservicememphis.org	15.000
American Adoptions (Kansas) www.americanadoptions.com	12.000-19.000 (afroamericano o birracial) 20.000-25.000 (tradicional, blanco) 27.000-35.000 (tradicional, urgente)
Family Service Agency (Arizona) www.fsaphoenix.org	20% del ingreso bruto; mínimo de 6.500
Adoption Services (Pennsylvania) www.adoption-services.org	40.000-52.000

Fuente: Agency Web sites.

Imatge 3: Taula extreta del llibre The Baby Business: How Money, Science, and Politics Drive the Commerce of Conception. [Baby Business: Cómo el dinero, la ciencia y la política condicionan el negocio de la infertilidad].

4. CASOS REALS: ADOPCIONS, 18 ANYS DESPRÉS

Al llarg del treball he anat exposant les característiques de les adopcions nacionals a Catalunya, quins tràmits són necessaris i com es desenvolupa el procés adoptiu. Però, què passa després? Aquest documental de TV3 entrevista nois i noies que van ser adoptats fa 18 anys a diferents llocs del món, amb diferents edats i condicions. Les seves adopcions van tenir lloc durant el “boom” de les adopcions nacionals i internacionals dels anys 90.

La Danae, per exemple, va ser adoptada a Colòmbia i va buscar informació sobre els seus pares i el seu passat descobrint que la seva mare era prostituta i que la va abandonar i que el seu pare estava a la presó. Ella entén i agraeix que la seva mare la donés en adopció perquè així va fer feliç als seus pares adoptius i ella va poder tenir una vida millor.

Després trobem la Mariona, una noia que també va ser adoptada a Colòmbia però que no vol investigar sobre el seu passat o sobre qui van ser els seus pares biològics per por a descobrir alguna cosa que no li agradi o la faci sentir malament.

També coneixem l'Eulàlia, que va ser adoptada al Nepal i que va voler tornar al seu país per a conèixer-ne la cultura i els costums. Els nens del Nepal, diu la noia, valoren molt el fet d'estudiar perquè ells no poden fer-ho i, en canvi, moltes vegades la gent que pot estudiar no ho valora suficientment.

L'Elsa, que va ser adoptada a Bolívia, explica que els seus pares adoptius li parlaven de l'adopció com si fos un conte quan ella era petita.

Per tant, coneixem la història de quatre noies que van reaccionar de maneres diferents al descobrir els seus orígens: l'agraïment de la Danae cap als seus pares biològics per haver deixat que ella tingués una vida millor, la por de la Mariona al que pot descobrir si investiga el seu passat, l'actitud emprenedora de l'Eulàlia al viatjar al Nepal i voler conèixer els seus orígens en primera persona, i el conte amb el que els pares de l'Elsa van voler explicar-li que és adoptada.

Al llarg del documental també parlen del moment en que van comunicar als seus amics que són adoptats i arriben a la conclusió que, quan els ho diuen, aquests actuen de manera diferent en molts dels casos i ja no els tracten igual. També parlen d'alguns dels tòpics de l'adopció,

sobretot parlen de quan la gent els demana si els agradaria conèixer els seus pares “de veritat” i ells els responen que els seus pares “de veritat” són les persones que els han criat.

Un altre tema del que parlen és de si se senten catalans o del seu país de procedència, ells diuen que se senten catalans però que no obliden d'on provenen ni voldrien canviar cap característica física que els relacioni amb els seus respectius països de procedència ni la seva història.

Pel que fa a les situacions de racisme que hagin pogut viure, l'Elsa, per exemple, es queixa que la foto del currículum l'ha de retocar i aclarir-se el color de la pell perquè sinó l'empresa pensa “Ah, mira, una altra que és de fora.” i no la contracta. Un altre exemple és el d'en Sergi, que va ser adoptat a la República Dominicana i explica que un dia en un supermercat el guàrdia de seguretat el seguia tota l'estona i no va parar fins que es va assegurar que el noi pagava el que s'emportava.

Imatge 4: Fotografia dels nois i noies protagonistes del documental.

Recuperada de

<https://madredemarte.wordpress.com/2014/05/14/adoptados-por-el-ojo-de-la-cerradura/>

Un fet important que se'ns explica al documental és que molts dels nois/es tenen algun tipus de trauma, com ara por a la mort (en els casos en els que la mare biològica els va voler avortar), por a les alçades a causa d'experiències traumàtiques del passat, por al contacte físic amb la gent a arrel dels maltractes patits, desconfiança en els altres i en un mateix, baixa autoestima, etc.

Finalment, l'Àngela, que va ser adoptada a Catalunya, opina que si la feina de ser pare o mare ja és difícil de per si, quan es tracta d'un fill adoptiu encara ho és més perquè aquests han d'acceptar un fill que no és biològic i la motxilla que porta, és a dir, el seu passat i les seves arrels.

5. L'ADOPCIÓ AL CINEMA

5.1. Matilda

5.1.1. Resum *Matilda*

Títol original: Matilda
Any de producció: 1996
País de producció: Estats Units
Metratge: 98 minuts
Director: Danny DeVito
Actors principals: Danny DeVito, Rhea Perlman, Embeth Davidtz, Pam Ferris i Mara Wilson
Guió: Robin Swicord (Conte: Roald Dahl)

Basada en el conte de Roald Dahl, “Matilda” explica la infància d'una nena a la que els seus pares no fan mai cas ni li donen les atencions que una nena petita necessita. L'educació que rep per part dels seus progenitors i del seu germà gran, és molt diferent a la que nosaltres podem considerar idònia: deixen la nena sola a casa tot el dia, l'obliguen a mirar la televisió en comptes de deixar-li llegir un llibre, la tracten com si fos un ésser inferior a ells, etc.

Imatge 5: Portada de la pel·lícula Matilda. Recuperada de <https://www.filmaffinity.com/es/film212627.html>

Quan la Matilda té l'edat suficient com per anar a l'escola i els seus pares la deixen anar-hi, ella es troba amb una escola la directora de la qual és cruel amb els alumnes i no els tracta de manera adequada. Per sort, la tutora de la classe on va la Matilda, la senyoreta Jennifer Miel, resulta ser una dona encantadora que tracta els seus alumnes amb una gran estima i un gran aprecí. Aquesta no tarda en veure que la nena és molt més intel·ligent que la resta dels seus companys i li ho comunica a la directora i a la família de la nena, qui no li donen importància i segueixen actuant com si res.

La Matilda descobrirà que té poders telequinètics i amb aquests ajudarà a la Jennifer a resoldre conflictes del seu passat. Totes dues consolidaran una gran amistat que les unirà fins al punt en el que, quan els pares de la Matilda li comuniquen que es muden de ciutat, ella els diu que no vol marxar i els dóna uns papers que, si les dues parts els firmen, suposaran l'adopció de la

Matilda per part de la Jennifer i la renúncia de la tutela de la nena per part dels seus pares biològics. Aquests últims accepten la proposta de la nena sense repensar-s'ho gaire i amb aquestes que la Jennifer passa a ser la mare adoptiva de la Matilda i totes dues viuen més felices que mai juntes.

5.1.2. Anàlisi *Matilda*

Tipus d'adopció: Adopció nacional i plena.

Test psico-social i entrevistes: No se'n realitzen.

Tracte amb els professionals: No n'hi ha.

Temps d'espera: No n'hi ha, els pares biològics signen, davant la mare adoptiva i en presència de la menor, uns papers que la Matilda (menor adoptada) fotocopia d'un llibre de la biblioteca. Per tant, podem dir que el temps d'espera és zero.

Primera trobada entre els pares adoptius i l'infant adoptat: La Jennifer i la Matilda, es coneixen des d'abans de saber que acabaran sent mare i filla adoptives respectivament, ja que la dona és la professora de la menor.

Moment d'anar a buscar l'infant: La Jennifer no va a buscar la Matilda a cap lloc, els pares biològics i ella es troben, signen els papers ja esmentats i li fan entrega de la seva filla.

Acceptació per part de la resta de la família l'infant adoptat: Segons el que se'ns explica a la pel·lícula, la Jennifer no té cap familiar proper viu.

Adaptació de l'infant a la seva nova família: La pel·lícula acaba quan la Matilda és adoptada per la Jennifer i, per tant, no sabem res del que succeeix després.

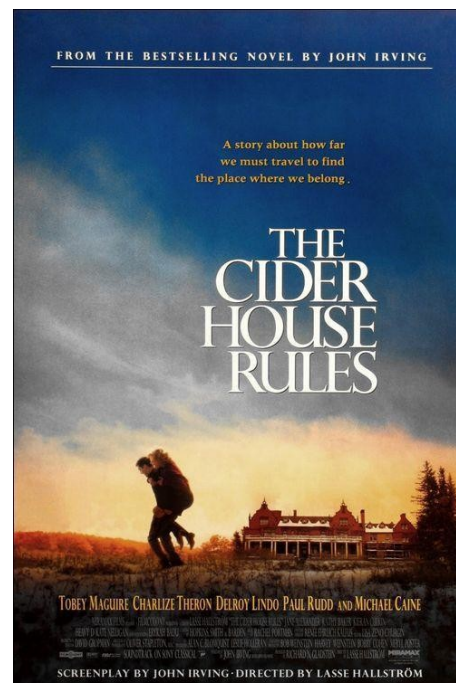
Comunicació a l'infant del seu origen: Fins al moment de l'adopció, en el que la Matilda deu tenir uns sis anys, aquesta viu amb la seva família biològica, per tant és conscient que la Jennifer no és la seva mare biològica des del primer moment.

Recerca de la família biològica per part de la persona adoptada: No apareix a la pel·lícula, tot i així i com ja he exposat en els punts anteriors, la Matilda ja coneix la seva família biològica.

5.2. Les normes de la casa de la sidra

5.2.1. Resum *Les normes de la casa de la sidra*

Títol original: The cider house rules
Any de producció: 1999
País de producció: Estats Units
Metratge: 125 minuts
Director: Lasse Hallström
Actors principals: Tobey Maguire, Charlize Theron, Michael Caine
Guió: John Irving (Novel·la <i>The cider house rules</i> de John Irving)

A l'orfenat de St. Cloud's hi viuen en Homer Wells i molts nens i nenes més. En Homer va ser adoptat dues vegades quan era petit, la primera vegada la parella que el va adoptar el va retornar perquè deien que no feia cap tipus de soroll i, la segona vegada la parella que el va adoptar el picava i el director del centre, el doctor Larch, se'l va emportar de nou a l'orfenat.

Imatge 6: Portada de la pel·lícula The cider house rules. Recuperada de <https://www.filmaffinity.com/es/film124347.html>

El doctor Larch, practica de manera il·legal l'avort ja que opina que les dones tenen dret a decidir si volen tenir el fill que esperen o no. Un altre fet curiós de la història és que a l'orfenat posen nom a tots aquells nens o nenes a qui els seus pares biològics no els el posen. A l'orfenat, els nens i les nenes dormen en dues habitacions separades, en una i ha tots els nens i a l'altra totes les nenes. Les persones que van a l'orfenat amb la intenció d'adoptar un nen o una nena, poden escollir quin menor adoptaran.

Un dia, una parella, la Candy i en Wally, van a l'orfenat per a avortar. Un cop realitzada la intervenció, en Homer decideix que ja és hora d'abandonar l'orfenat i viure la seva vida i, per això, se'n va amb la Candy i en Wally. Ells li donen feina en una granja on es cultiven pomes de sidra.

A l'orfenat, el doctor Larch està a punt de ser substituït per algú que no practiqui avortaments. El doctor, que no vol deixar l'orfenat, falsifica els títols universitaris i l'informe d'en Homer perquè l'escullin a ell i així el doctor no hagi de deixar la seva feina.

El doctor i en Homer segueixen en contacte i el doctor li diu al noi que li agradaria que ell fos el seu successor però el noi no vol. El doctor es mor i en Homer, després de patir un desengany amorós amb la Candy, torna a l'orfenat. Un cop allà, el noi descobreix que el doctor havia falsificat els informes sobre la malaltia del cor que teòricament pateix en Homer per evitar que aquest anés a la guerra. En Homer és ara el director de l'orfenat i es fa càrrec dels menors.

5.2.2. Anàlisi *Les normes de la casa de la sidra*

Tipus d'adopció: En Homer és adoptat dues vegades i retornat a l'orfenat en totes dues ocasions. No s'especifica si són adopcions nacionals o internacionals, però segurament les dues són simples perquè l'infant és retornat a l'orfenat.

Test psico-social i entrevistes: No apareixen a la pel·lícula.

Tracte amb els professionals: No apareix a la pel·lícula, només sabem que el director de l'orfenat és qui s'emporta en Homer de nou al centre quan sap que el menor no és tractat degudament.

Temps d'espera: La pel·lícula no ens en dóna informació.

Primera trobada entre els pares adoptius i l'infant adoptat: No apareix a la pel·lícula.

Moment d'anar a buscar l'infant: No apareix a la pel·lícula.

Acceptació per part de la resta de la família l'infant adoptat: La pel·lícula no ens en dóna informació.

Adaptació de l'infant a la seva nova família: Més aviat és la família adoptiva la que no s'adapta a l'infant i no li proporciona l'atenció que aquest necessita i, fins i tot, rep mals tractes per part de la segona parella que l'adopta.

Comunicació a l'infant del seu origen: Degudes les circumstàncies (viure en un orfenat), en Homer ja deu imaginar que, pels motius que fossin, els seus pares biològics no es van poder fer càrrec d'ell.

Recerca de la família biològica per part de la persona adoptada: No es porta a terme.

5.3. Descobrint els Robinsons

5.3.1. Resum *Descobrint els Robinsons*

Títol original: Meet the Robinsons Any de producció: 2007 País de producció: Estats Units Metratge: 102 minuts Director: Stephen J. Anderson Actors principals: Animació Guió: Michelle Bochner (Llibre <i>A day with Wilbur Robinson</i> de William Joyce)
--

Aquest llargmetratge ens mostra dues de les cares de l'adopció que cobren vida en les vides del seu protagonista, en Lewis, un noi de 13 anys obsessionat amb la construcció d'una màquina que li pugui llegir la memòria i li mostri la cara de la seva mare, que el va abandonar a les portes d'un orfenat quan va néixer; i del seu antagonista, en Mike, un nen que somia a convertir-se en jugador professional de beisbol, que té la mateixa edat que en Lewis i que comparteix habitació amb aquest. En Mike mai va ser adoptat i en culpa a en Lewis i als seus invents que no el van deixar dormir la nit abans d'un partit molt important i, per això, el seu equip va perdre.

En Lewis viatja al futur amb un home d'identitat desconeguda, allà hi coneix una família amb la que de seguida congenia. El pare de la família és l'inventor de la màquina del temps amb la que en Lewis ha viatjat. Més tard, el nen descobreix que l'home que el va portar al futur és en Mike i que aquest vol dominar el món. Però en Lewis i en Wilbur, el fill de l'inventor de la màquina, li paren els peus. Finalment, en Lewis coneix l'inventor i descobreix que és el seu "jo" del futur.

Abans de tornar-lo al present, en Wilbur porta en Lewis al passat a conèixer la seva mare, però quan el nen es troba davant de l'orfenat i veu la seva mare que el porta en braços, decideix no acostar-s'hi per por a que el futur que sap que tindrà canviï.

Quan en Lewis torna al present, desperta a en Mike a temps per atrapar la pilota que fa que el seu equip guanyi el partit. Tot seguit presenciem com en Lewis és adoptat per un matrimoni que no rebutja els seus invents com van fer la resta de famílies que el van voler adoptar i que, després, es van tirar enrere.

5.3.2. Anàlisi *Descobrint els Robinsons*

Tipus d'adopció: Adopció nacional i plena.

Test psico-social i entrevistes: No apareixen a la pel·lícula.

Tracte amb els professionals: No apareix a la pel·lícula.

Temps d'espera: No s'especifica.

Primera trobada entre els pares adoptius i l'infant adoptat: Quan els pares adoptius van a buscar en Lewis, tots tres es reuneixen en una sala de l'orfenat, on es veuen per primera vegada.

Moment d'anar a buscar l'infant: Els pares adoptius van a buscar en Lewis a l'orfenat.

Acceptació per part de la resta de la família l'infant adoptat: La pel·lícula ens mostra com és el futur d'en Lewis fins i tot abans de fer-nos saber que serà adoptat i, pel que podem veure, suposem que l'acceptació de l'adoptat per part de la resta de la família és bona.

Adaptació de l'infant a la seva nova família: Pels mateixos motius explicats en l'apartat anterior, suposem que la seva adaptació a la família adoptiva és bona.

Comunicació a l'infant del seu origen: En Lewis és adoptat amb 13 anys, per tant, és conscient que la parella que l'adopta no són els seus pares biològics.

Recerca de la família biològica per part de la persona adoptada: En Lewis inventa una màquina del temps per a poder viatjar al passat i conèixer la seva mare biològica abans de que l'abandoni però, quan es troba en aquest moment, s'ho repensa i decideix no dir-li res. Aquesta decisió la pren quan arriba a la conclusió que potser la vida que li hagués tocat no hagués estat tan bona com la que ha vist que viurà amb la seva família adoptiva.

5.4. *Juno*

5.4.1. Resum *Juno*

Títol original: <i>Juno</i>
Any de producció: 2007
País de producció: Estats Units
Metratge: 92 minuts
Director: Jason Reitman
Actors principals: Ellen Page, Michael Cera, Jennifer Garner, Jason Bateman
Guió: Diablo Cody

La Juno és una adolescent de 16 anys que es queda embarassada i el seu amic Bleeker és el pare biològic del nadó que la noia està esperant. La Juno, en un principi vol avortar però s'ho repensa i decideix que donarà el nadó en adopció quan aquest neixi ja que ella no vol fer-se'n càrrec. Contacta amb una parella, en Marc i la Vanessa, que no poden tenir fills i acorden una adopció tancada, és a dir, que un cop nascut el nadó la Juno no hi tindrà cap tipus de contacte. La Juno i la parella queden en diverses ocasions per parlar del desenvolupament del nadó.

En un moment donat, en Marc dubta sobre si serà un bon pare i ell i la Vanessa, després de discutir molt sobre el tema, es divorcien. La Juno ho presencia tot i deixa una nota a la dona on li diu que si ella vol continuar amb el procés, ella també.

El nadó neix i, tal i com havien acordat, la Juno no vol veure'l i li dóna a la Vanessa, que se l'emporta. La Juno i en Bleeker comencen una relació amorosa.

Imatge 8: Portada de la pel·lícula Juno.

Recuperada de

<https://www.filmaffinity.com/es/film617167.html>

5.4.2. Anàlisi *Juno*

Tipus d'adopció: Adopció nacional. Al llarg de la pel·lícula se'ns parla també d'una adopció tancada però, el fet de que la mare biològica i els pares adoptius (en Marc i la Vanessa) es coneguin i quedin en diverses ocasions per a fer un seguiment de l'embaràs, fa pensar en una adopció semi-oberta.

Test psico-social i entrevistes: No es duen a terme.

Tracte amb els professionals: No intervenen.

Temps d'espera: 9 mesos aproximadament (temps que dura l'embaràs de la Juno).

Primera trobada entre els pares adoptius i l'infant adoptat: La mare va a buscar el nadó acabat de néixer a l'hospital. Finalment, l'adopció no la realitza la parella, sinó només la Vanessa.

Moment d'anar a buscar l'infant: És una renúncia hospitalària, la mare adoptiva va a buscar el nadó a l'hospital on la Juno ha donat a llum.

Acceptació per part de la resta de la família l'infant adoptat: No apareix a la pel·lícula.

Adaptació de l'infant a la seva nova família: No apareix a la pel·lícula.

Comunicació a l'infant del seu origen: No apareix a la pel·lícula.

Recerca de la família biològica per part de la persona adoptada: No apareix a la pel·lícula.

5.5. Mares i filles

5.5.1. Resum *Mares i filles*

Títol original: Mother and child
Any de producció: 2009
País de producció: Estats Units
Metratge: 127 minuts
Director: Rodrigo García
Actors principals: Naomi Watts, Annette Bening, Kerry Washington
Guió: Rodrigo García

Imatge 9: Portada de la pel·lícula Mother and child. Recuperada de <https://www.filmaffinity.com/es/film319062.html>

En aquesta pel·lícula es narren tres històries, la de la Karen, que va donar en adopció la seva filla i se'n penedeix; la d'aquesta filla, l'Elisabeth; i la de la Lucy, una dona que no pot tenir fills i recorre a l'adopció.

La Karen es va quedar embarassada quan tenia 14 anys i va donar la seva filla en adopció quan aquesta va néixer, fet que li causarà una gran infelicitat en la seva vida. Trenta-set anys després, la seva filla és advocada i li explica al seu cap que el seu pare adoptiu es va morir i que no tenia una bona relació amb la seva mare adoptiva. També li diu que el seu nom actual, Elisabeth, el va escollir ella i que viu sola des dels 17 anys. Més tard, li explicarà que no vol saber res dels seus pares biològics i que vol oblidar el seu passat. Tot seguit, se'ns presenten la Lucy i en Joseph, una parella que no pot tenir fills i decideix adoptar, posant-se en contacte amb una noia, la Ray, que està embarassada i vol donar el nadó en adopció.

Per a poder donar-los el fill, la Ray els diu que vol anar a casa de la parella, veure com viuen, conèixer els seus amics i la seva família. Si encaixen amb el perfil de pares que ella vol pel seu fill els el donarà. També demana que la Lucy l'acompanyi a les classes de prepart i que estigui present durant el part i, finalment, que ella mateixa escollirà el nom del seu fill.

L'Elisabeth es queda embarassada accidentalment i rep la notícia com un fet xocant. Després decideix mudar-se a una altra ciutat i seguir endavant amb l'embaràs. Paral·lelament a aquests fets, la Karen es casa amb un home que es diu Paco, la filla d'aquest li aconsella de buscar la filla que va donar en adopció anys enrere. La Karen confessa a en Paco que té por de que la

seva filla la rebutgi però, finalment, en Paco aconsegueix convèncer-la i tots dos van al registre a buscar informació sobre la filla de la Karen. Les monges li proposen d'escriure una carta i deixar-la allà, així si la seva filla hi acut un dia podrà llegir-la, però la Karen prefereix no fer-ho. En canvi, l'Elisabeth, aconsellada per una noia adolescent que viu al seu mateix bloc de pisos, sí que escriu una carta a la seva mare biològica i la porta al registre. Dies més tard, la Karen també ho fa.

La Ray ha canviat de parer i decideix que el nom del seu fill el decideixi la parella adoptiva. La mare de la Ray intenta convèncer-la perquè no doni el seu fill en adopció, però la Ray no vol fer-se'n càrrec. Per un altre costat, en Joseph no està del tot convençut amb el fet d'adoptar, ell vol tenir un fill biològic, encara que sap que la Lucy no pot donar-li'n un. Per tant, la Lucy segueix amb el procés tota sola.

L'Elisabeth dona a llum una nena, però ella mor en el part. També la Ray dona a llum però finalment decideix quedar-se el seu fill i no donar-lo en adopció, cosa que fa que la Lucy es desesperi. Com que la filla de l'Elisabeth no té ningú que se'n pugui fer càrrec i la Lucy no ha pogut adoptar el fill de la Ray, l'agència li ofereix la nena a la Lucy.

Un any després, les monges que treballen a l'expedient troben la carta de l'Elisabeth i la donen a la Karen, tot comunicant-li que la noia està morta però que va tenir una filla. Finalment, la Karen coneix la Lucy i la nena, l'Ella.

5.5.2. Anàlisi *Mares i filles*

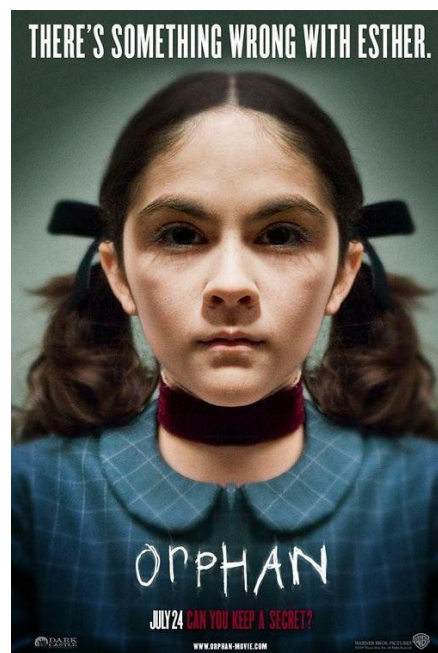
En aquesta pel·lícula trobem dos casos d'adopció, el de la Karen que, amb 14 anys dona en adopció a la seva filla per mitjà d'una renúncia hospitalària, i el de la Lucy, que adopta la filla de l'Elisabeth, qui alhora és la filla que la Karen va donar en adopció, quan aquesta mor després de donar a llum.

Karen - Elisabeth	Lucy - Ella
Tipus d'adopció: No en sabem els detalls.	Tipus d'adopció: És una adopció nacional, però no en sabem cap altre detall.
Test psico-social i entrevistes: No es duen a terme.	Test psico-social i entrevistes: No es duen a terme.
Tracte amb els professionals: No apareix a la pel·lícula.	Tracte amb els professionals: No apareix a la pel·lícula.
Temps d'espera: No s'especifica.	Temps d'espera: No s'especifica.
Primera trobada entre els pares adoptius i l'infant adoptat: No apareix a la pel·lícula.	Primera trobada entre els pares adoptius i l'infant adoptat: No apareix a la pel·lícula.
Moment d'anar a buscar l'infant: No apareix a la pel·lícula.	Moment d'anar a buscar l'infant: No apareix a la pel·lícula. Sabem que la Lucy adopta l'Ella quan la seva mare biològica, l'Elisabeth, mor després de donar a llum.
Acceptació per part de la resta de la família l'infant adoptat: La pel·lícula no ens en dona informació.	Acceptació per part de la resta de la família l'infant adoptat: La pel·lícula no ens en dona detalls.
Adaptació de l'infant a la seva nova família: Sabem que el pare adoptiu de l'Elisabeth va morir i que aquesta mai ha tingut una bona relació amb la seva mare adoptiva.	Adaptació de l'infant a la seva nova família: No apareix a la pel·lícula.
Comunicació a l'infant del seu origen: No apareix a la pel·lícula.	Comunicació a l'infant del seu origen: No apareix a la pel·lícula.
Recerca de la família biològica per part de la persona adoptada: Trenta-set anys després, la Karen i l'Elisabeth intenten posar-se en contacte escrivint-se una carta, però per diferents circumstàncies i problemes administratius (una de les cartes es perd i és trobada un any després), mare i filla mai s'arriben a retrobar.	Recerca de la família biològica per part de la persona adoptada: La Karen visita la Lucy i l'Ella amb el consentiment d'aquesta primera, fet que ens porta a pensar si es podria tractar d'una adopció oberta.

5.6. L'òrfena

5.6.1. Resum L'òrfena

Títol original: Orphan
Any de producció: 2009
País de producció: Estats Units
Metratge: 123 minuts
Director: Jaume Collet-Serra
Actors principals: Isabelle Fuhrman, Vera Farmiga, Peter Sarsgaard, Jimmy Bennett, Aryana Engineer
Guió: David Johnson, Alex Mace

La Kate i en John tenen dos fills, en Daniel i la Max, que és sordmuda. La parella espera el seu tercer fill però aquest mor abans de néixer i la Kate cau en depressió. Per intentar animar-la, en John li proposa de recórrer a l'adopció i ella accepta.

Imatge 10: Portada de la pel·lícula Orphan. Recuperada de <https://www.filmaffinity.com/es/film342995.html>

La parella acut a un orfenat on queden meravellats amb les habilitats d'una de les nenes, l'Esther, i decideixen adoptar-la. Un dia, una nena es riu d'ella perquè sempre porta una Bíblia i vesteix amb roba antiquada. I l'Esther l'empeny des de dalt d'un tobogan. L'Esther tem que la germana Abigail la retorni a l'orfenat després del que ha passat, així que decideix matar-la usant d'esquer la Max.

En Daniel i la Kate comencen a desconfiar de l'Esther i la dona investiga sobre el passat de la nena, la qual comença a notar la tensió que hi ha entre ella i la seva mare adoptiva, sobretot després que la nena faci malbé les flors que la Kate tenia en honor a la filla que va perdre. L'Esther vol guanyar-se la confiança d'en John i es trenca un braç ella mateixa i en culpa la Kate, cosa que fa que el matrimoni discuteixi. La Max li diu a en Daniel que l'arma que prova l'assassinat de la germana Abigail està amagada a la caseta de l'arbre però, quan el nen hi puja, l'Esther la crema i el noi no té més remei que saltar daltabaix, cosa que fa que hagi de ser ingressat a l'hospital. Un cop allà, l'Esther l'ofega i en Daniel entra en coma.

La nena intenta seduir en John però al ser rebutjada s'enfada i el mata. La Kate descobreix que

L'Esther és en realitat una dona de trenta-tres anys amb problemes mentals i amb unes condicions físiques que la fan semblar molt més petita del que és. També descobreix que ja va ser adoptada per una altra família en el passat i que, al no poder seduir al pare, en va matar tots els membres. Després d'esbrinar tot això, la Kate va a casa seva on hi troba el seu marit mort i l'Esther intenta matar-la a ella també però, finalment, és precisament la Kate qui mata la nena.

5.6.2. Anàlisi *L'òrfena*

Tipus d'adopció: Adopció nacional i plena. La Kate i en John ja tenen dos fills biològics, en Daniel i la Max.

Test psico-social i entrevistes: No apareixen a la pel·lícula, no sabem si es duen a terme o no.

Tracte amb els professionals: La relació entre els pares adoptius i les monges de l'orfenat és bona.

Temps d'espera: No s'especifica.

Primera trobada entre els pares adoptius i l'infant adoptat: La Kate i en John van a un orfenat on les monges els presenten infants de diferents edats. En una de les sales, la parella hi troba una nena que pinta un quadre, queden meravellats amb les habilitats que té la menor amb la pintura i hi estableixen una bona relació de seguida. La nena es diu Esther i la parella decideix adoptar-la.

Moment d'anar a buscar l'infant: La primera trobada entre la parella i l'infant i el moment en que la van a buscar, és el mateix.

Acceptació per part de la resta de la família l'infant adoptat: No s'especifica.

Adaptació de l'infant a la seva nova família: Al principi tot transcorre amb normalitat i de manera satisfactòria tant per a la menor com per a la família adoptiva. Però, poc a poc, l'Esther es va mostrant més freda i distant amb la Kate, en Daniel i la Max, té conductes poc adequades i problemes a l'escola.

Comunicació a l'infant del seu origen: L'Esther sempre ha sabut quin és el seu origen.

Recerca de la família biològica per part de la persona adoptada: No es realitza.

5.7. Gru, el meu dolent preferit

5.7.1. Resum Gru, el meu dolent preferit

Títol original: Despicable Me
Any de producció: 2010
País de producció: Estats Units
Metratge: 92 minuts
Director: Pierre Coffin, Chris Renaud
Actors principals: Animació
Guió: Ken Daurio, Cinco Paul (Història: Sergio Pablos)

Imatge 11: Portada de la pel·lícula Despicable Me. Recuperada de <https://www.filmaffinity.com/es/film203645.html>

En Gru és un home malvat que està obsessionat en fer la malifeta més gran de la història: robar la Lluna. Però, per fer-ho, necessita un raig reductor que està en mans de Vector, un altre dolent. Llavors en Gru veu com 3 nenes: la Margo, l'Edith i l'Agnès, entren a casa d'aquest home a vendre-hi galetes, i decideix adoptar-les per a poder aconseguir el raig que tant necessita. Quan l'aconsegueix porta les nenes a un parc d'atraccions per desfer-se d'elles però acaba estimant-les i tenint-los molt afecte. El cap d'en Gru, el doctor Nefario, truca la mestressa de l'orfenat on van ser adoptades les tres nenes perquè se les endugui, ja que considera que són una distracció per a en Gru. Després de tot un seguit de fets i sense les nenes, en Gru aconsegueix robar la Lluna tot reduint-ne la mida amb el raig reductor. Més tard, en Vector segresta les nenes i li demana a en Gru la Lluna a canvi, aquest accepta el tracte però, un cop li entrega el satèl·lit, no rep la part del tracte que li correspon.

Els efectes del raig s'acaben i la Lluna comença a créixer a la nau d'en Vector amb aquest a l'interior i torna a l'espai. En Gru i les nenes s'estableixen com una família i la mare de l'home, que mai havia valorat res del que feia el seu fill, li diu que està orgullosa d'ell i que és un bon pare.

5.7.2. Anàlisi *Gru, el meu dolent preferit*

Tipus d'adopció: Adopció nacional d'un grup de tres germanes. També podem suposar que és una adopció simple, ja que en Gru adopta les tres germanes per interès propi i ell mateix diu que, un cop compleixi el seu objectiu, les abandonarà de nou.

Test psico-social i entrevistes: No apareixen a la pel·lícula.

Tracte amb els professionals: Al principi de la pel·lícula veiem l'orfenat i, quan en Gru va a buscar les nenes, la persona que l'atén es mostra atenta i l'ajuda en tot el que pot.

Temps d'espera: No s'especifica.

Primera trobada entre els pares adoptius i l'infant adoptat: Les nenes es mostren molt il·lusionades davant el fet de ser adoptades i entre elles elaboren hipòtesis sobre com seran els seus pares (elles imaginem una parella formada per un home i una dona atractius) i, quan veuen en Gru, un home sol i no gaire atractiu, es desil·lusionen una mica.

Moment d'anar a buscar l'infant: La primera trobada entre en Gru i les tres nenes i el moment en que aquest les va a buscar és el mateix.

Acceptació per part de la resta de la família l'infant adoptat: La mare d'en Gru per primer cop se sent orgullosa del seu fill quan veu que finalment realitza de manera satisfactòria la funció de pare.

Adaptació de l'infant a la seva nova família: Les nenes s'adapten de manera ràpida a l'extrafòl·la vida d'en Gru qui, finalment, no les abandona.

Comunicació a l'infant del seu origen: El fet de viure en un orfenat fa que les nenes sàpiguen des del primer moment que en Gru no és el seu pare biològic.

Recerca de la família biològica per part de la persona adoptada: No apareix a la pel·lícula.

5.8. L'adopció

5.8.1. Resum L'adopció

Títol original: La adopción
Any de producció: 2015
País de producció: Espanya
Metratge: 96 minuts
Director: Daniela Féjerman
Actors principals: Nora Navas, Francesc Garrido, Larisa Kalpokaité
Guió: Alejo Flah, Daniela Féjerman

Un matrimoni que viu a Espanya viatja a Europa de l'Est per adoptar un infant. En el centre d'adopcions del país on viatgen, els donen tota una sèrie de fitxes de nens amb problemes greus de salut. Els diuen que no donen en adopció internacional a nens sans menors de 3 anys.

Imatge 12: Portada de la pel·lícula La adopción. Recuperada de <https://www.filmaffinity.com/es/film339458.html>

La parella contacta amb un metge que els diu que parlarà amb altres metges per intentar de trobar un nen sa que puguin adoptar, però el metge els demana una quantitat de diners a canvi de la seva ajuda. La parella té 3 entrevistes amb el centre d'adopcions i, després de molt insistir, a la tercera entrevista els diuen que hi ha disponible un nen sa que poden adoptar, l'únic que té és un angioma a la galta. (Angioma: tumor benigne, generalment congènit, que apareix sota la pell en forma de taca plana o sobrelevada; està format per l'acumulació de petits vasos sanguinis)

Mentre esperen el dia del judici, la parella acut en diverses ocasions a l'orfenat per conèixer al nen i estar amb ell. Però un fet canvia el transcurs dels esdeveniments, apareix l'avi del menor que ha de firmar uns papers per autoritzar l'adopció. L'home però, no vol que en Daniel i la Natàlia adoptin l'infant perquè aquest té un germà gran i no vol separar-los. Passats un dies, la parella paga a l'avi 6.000 euros i aquest, el dia del judici, renuncia al nen i en Daniel i la Natàlia l'adopten i se l'emporten a Espanya.

5.8.2. Anàlisi *L'adopció*

Tipus d'adopció: Adopció internacional, plena i tancada.

Test psico-social i entrevistes: La parella té tres entrevistes amb els professionals del centre d'adopcions i, després de molt insistir, aquests els diuen que hi ha disponible un nen sa menor de 3 anys que poden adoptar, l'únic que té és un petit tumor benigne a la galta.

Tracte amb els professionals: La diferència cultural i d'idiomes fa que la relació entre la parella que vol adoptar (en Daniel i la Natàlia) i els professionals que s'encarreguen dels tràmits i els processos d'adopció a Europa de l'Est, sigui complicada.

Temps d'espera: No sabem el temps exacte però, abans de viatjar al país on volen adoptar, viuen diversos anys immersos en tràmits de diferents tipus i, un cop allà, encara passen setmanes o mesos fins que un jutge no aprova l'adopció del menor.

Primera trobada entre els pares adoptius i l'infant adoptat: Els pares i el menor es troben per primera vegada en una sala de l'orfenat on aquest viu. Després d'aquesta primera trobada i mentre esperen el dia del judici, la parella visitarà el nen en diverses ocasions més.

Moment d'anar a buscar l'infant: No apareix a la pel·lícula, aquesta només ens mostra el moment en que marxen tots tres cap a Espanya.

Acceptació per part de la resta de la família l'infant adoptat: No s'especifica.

Adaptació de l'infant a la seva nova família: No apareix a la pel·lícula.

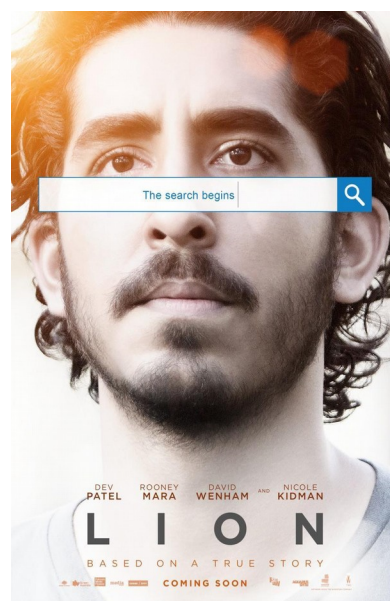
Comunicació a l'infant del seu origen: No apareix a la pel·lícula.

Recerca de la família biològica per part de la persona adoptada: No apareix a la pel·lícula.

5.9. Lleó

5.9.1. Resum Lleó

Títol original: Lion
Any de producció: 2016
País de producció: Austràlia
Metratge: 120 minuts
Director: Garth Davis
Actors principals: Dev Patel, Sunny Pawar, Rooney Mara, David Wenham i Nicole Kidman
Guió: Luke Davies (Novel·la: Saroo Brierley)

Basada en una història real, “Lion” ens explica la història d'en Saroo, un nen indi que es perd accidentalment en una estació de tren separant-se així del seu germà gran Guddu i pujant per error a un tren que el porta fins a Calcuta, per on deambula sol durant dos mesos fins que és portat a un orfenat on hi passa un temps fins que, després de publicar un anunci amb la seva foto on s'hi anuncia que en Saroo s'ha perdut i al qual ningú respon, li comuniquen que una família que viu a Tasmània (Austràlia) vol cuidar-lo i fer-se càrrec d'ell.

Imatge 13: Portada de la pel·lícula Lion. Recuperada de <https://www.filmaffinity.com/es/film812212.html>

En Saroo i uns quants nens i nenes més que també han de ser adoptats, reben classes especials de bon comportament i de l'idioma que parlen al país adoptiu dels infants. Dies més tard, en Saroo agafa un vol que el porta a Austràlia, on coneix els seus pares adoptius: en John i la Sue. Un any després, aquests decideixen adoptar un altre nen: en Mantosh, però aquest té problemes de conducta i s'autolesiona.

Un cop la pel·lícula ens presenta la nova vida d'en Saroo, la història fa un salt temporal en el temps que ens porta 20 anys endavant, ens trobem ara al 2008, en Saroo està a punt de marxar a Melbourne per estudiar Hostaleria i direcció hotelera i els seus pares organitzen un àpat en un restaurant amb els seus dos fills per acomiadar-se d'ell, però en Mantosh no s'hi presenta, fet que no estranya a cap dels altres tres.

Un cop a Melbourne, en Saroo hi fa amics indis que el conviden a menjar a casa seva, allà el noi s'hi retroba amb el seu passat al provar un menjar que li recorda a la seva infància a l'Índia.

Apartir d'aquest moment, en Saroo busca durant dos anys l'estació de tren on es va perdre quan tenia cinc anys mitjançant Google Earth.

Juntament amb la seva xicota, la Lucy, en Saroo torna a Tasmània per visitar la seva família. En un sopar familiar veurem que els lligams tan forts que uneixen el noi amb en John i la Sue no són tan forts com els que uneixen aquests amb el seu segon fill adoptat, qui segueix autolesionant-se i manté una relació distant amb els seus pares adoptius i el seu germà.

En Saroo es turmenta a ell mateix pensant en la seva família biològica, cada vegada recorda més coses i moments del seu passat a l'Índia i tot això fa que el seu desig de tornar al seu país natal per buscar la seva mare i els seus germans biològics creix cada cop més. Finalment, el noi troba l'estació de tren a Google Earth i també el poble on va néixer i viure fins als cinc anys: Ganesh Talai. En Saroo ho diu a la Sue i a en John, als quals no havia dit res sobre allò que havia estat buscant durant tants anys per no semblar desagraït amb aquells que l'havien acollit i cuidat com un fill de manera incondicional durant tant de temps, però, contràriament al que ell pensa, en John i la Sue el recolzen i l'animen a viatjar a l'Índia, ens trobem a l'any 2012.

Un cop allà, en Saroo busca la seva mare i els seus germans, en Guddu i la Sheikila, amb qui es retroba en un moment ple de joia i felicitat. Però en Guddu no hi és, en Saroo el busca amb la mirada però no el veu i la seva mare li comunica que el seu germà gran, amb qui en Saroo estava el dia que es va perdre, ara és mort i que es va morir el mateix dia que ell va desaparèixer atropellat per un tren.

En Saroo es posa en contacte des de l'Índia amb en John i la Sue i els explica tot el que ha viscut des de que hi ha arribat. Els explica, per exemple, que la seva mare biològica, la Kamla, entén que ells dos són ara els seus pares, també els diu que el viatge a l'Índia no canvia res entre ells, és a dir, que per a en Saroo en John i la Sue sempre seran els seus pares. A més a més, el noi descobreix que durant tota la seva vida ha pronunciat malament el seu nom, el qual significa lleó.

5.9.2. Anàlisi *Lleó*

Tipus d'adopció: Adopció internacional, plena i tancada.

Test psico-social i entrevistes: No apareixen a la pel·lícula.

Tracte amb els professionals: No apareix a la pel·lícula, l'única persona del país de procedència del menor amb qui la pel·lícula ens mostra que els pares adoptius parlen és amb la noia que acompanya el menor durant el vol amb avió.

Temps d'espera: No s'especifica.

Primera trobada entre els pares adoptius i l'infant adoptat: Segons com ens ho presenta la pel·lícula, podem suposar que la primera trobada entre els adoptants (en John i la Sue) i el menor (Saroo) és el mateix moment en que el menor arriba al país on viu la parella.

Moment d'anar a buscar l'infant: En John i la Sue no van a buscar en Saroo, sinó que aquest arriba a Tasmània amb avió.

Acceptació per part de la resta de la família l'infant adoptat: No apareix a la pel·lícula.

Adaptació de l'infant a la seva nova família: En Saroo s'adapta a la seva nova vida de manera ràpida i satisfactòria.

Comunicació a l'infant del seu origen: No apareix a la pel·lícula però en Saroo recorda la seva família biològica i moments de la seva infància a l'Índia.

Recerca de la família biològica per part de la persona adoptada: En Saroo se'n va a estudiar a Melbourne on hi fa amics indis que el conviden a menjar a casa seva, allà el noi es retroba amb el seu passat al provar un menjar que li recorda la seva infància a l'Índia. A partir d'aquest moment, en Saroo busca durant anys l'estació de tren on es va perdre quan tenia cinc anys mitjançant *Google Earth*. Un cop la troba, viatja a l'Índia per retrobar-se amb la seva família biològica però sempre tenint molt clar que, per a ell, en John i la Sue són els seus pares.

Un any després d'adoptar en Saroo, en John i la Sue adopten un altre nen també a l'Índia, en Mantosh, que no s'adapta bé a la seva nova vida i té problemes de conducta. Les característiques d'aquesta segona adopció són pràcticament les mateixes que les de la primera excepte pel que fa als tres últims punts, ja que l'adaptació de l'infant a la família adoptiva no és bona, no apareix el moment en que li comuniquen quin és el seu origen ni tampoc sabem si en Mantosh arriba mai a interessar-se per la seva família biològica.

6. L'ADOPCIÓ A LA LITERATURA

Carta al meu fill adoptat, *El huracán y la mariposa* i *La quietud*, són els tres llibres que m'han servit per analitzar com la literatura tracta el tema de l'adopció i tot el que aquesta comporta. He escollit aquests tres llibres perquè tracten diferents casos d'adopció, en diferents parts del món i estan escrits des de diferents punts de vista.

Mentre que *Carta al meu fill adoptat* narra un cas real d'adopció nacional a Catalunya explicat en primera persona per qui va viure el procés, *El huracán y la mariposa*, que narra un cas d'adopció internacional i monoparental a Mèxic, està basat en l'experiència personal de diferents testimonis i en la pròpia de l'autora, tot i que la història que ens explica és fictícia i, per últim, *La quietud* ens narra un cas d'adopció internacional a Rússia totalment fictici.

A *Carta al meu fill adoptat*, la Pilar Rahola ens explica com van viure ella i la seva família l'adopció nacional a Catalunya d'en Noè. El llibre ens fa testimonis de les il·lusions i les incerteses que suposa enfrontar-se a una adopció tenint en compte que la Pilar i el seu marit ja tenen una filla biològica. Al llarg del llibre comprovarem com en Noè va entrar a les vides de la Pilar i de la resta de la seva família de manera satisfactòria per a tothom, com va ser l'adaptació del menor a la seva nova vida i com es va guanyar l'estima de tots i cadascun dels membres de la seva família adoptiva. Més tard, l'escriptora ens parlarà d'una segona adopció, la de l'Ada, que serà internacional, i de com els seus tres fills, tot i tenir orígens diferents, s'estimen i es respecten com ho farien els germans biològics.

Una situació molt diferent és la que ens la trobem a *El huracán y la mariposa*, una novel·la que ens parla de com l'Àngela i la Sofia, que són mare i filla, s'enfronten a l'adopció de la Camil·la, una nena mexicana de gairebé 7 anys que ha viscut amb una mare biològica que no l'estima i que no feia res al respecte quan la seva filla patia abusos sexuals i maltractaments, fets que s'eliminen de l'expedient de la menor i que, per obtenir-los, la Sofia ha de recórrer a amenaces. Com a conseqüència de la cruel infància que ha viscut la Camil·la, aquesta desenvolupa un trastorn psicològic que fa que mostri amor a persones desconegudes que no han fet res per merèixer-se'l i és incapaç de

Pilar Rahola

CARTA AL MEU FILL ADOPTAT

La Magrana

Imatge 14: Portada del llibre *Carta al meu fill adoptat* amb en Noè i la Pilar Rahola a la imatge. Recuperada de <https://www.casadellibro.com/ebook-carta-al-meu-fill-adoptat-ebook/9788482645384/2168402>

mostrar-lo a qui la cuida, en aquest cas, la Sofia. A més a més, la Camil·la veu en la seva mare adoptiva a la Rosita, la seva mare biològica i la persona que més odia en el món, és per aquest motiu que la nena té conductes agressives contra la Sofia. Aquesta, cansada de la situació que està vivint i aconsellada per la Conselleria d'Assumptes Socials, decideix que, si la nena ho vol, ella renunciarà a la seva tutela. La Camil·la, que ja té gairebé 12 anys, accedeix a separar-se de la Sofia i marxar de casa sense dubtar-ho ni un segon i és acollida en un centre d'acollida on gaudeix de total llibertat ja que en té atemorit tot el personal, inclosa la directora. L'Àngela, que visita setmanalment la Camil·la, denuncia aquests fets a la Fiscalia de Menors però tot resulta en va.

La vida de la seva néta adoptiva encara es veurà més truncada quan coneix en Yosmàn, un noi dos anys més gran que ella que l'engrescarà a escapar-se amb ell del centre per després maltractar-la i que la involucrarà amb el tràfic de drogues, motiu pel qual la Camil·la retornarà a Mèxic i es retrobarà amb la Rosita, encontre que farà que desaparegui tot l'odi que la noia tenia guardat. L'Àngela rebrà una trucada que la informarà que la Camil·la està a la presó perquè se la relaciona amb un cas de tràfic de drogues. Dos anys més tard aproximadament, la Sofia rep una carta de la seva mare on aquesta li diu que ha marxat a

Imatge 16: Yolanda Guerrero, autora de la novel·la El huracán y la mariposa. Recuperada de <https://eltinteroeditorial.com/yolanda-guerrero-huracan-la-mariposa-primera-novela>

Brussel·les perquè li practiquin la mort assistida ja que se li ha diagnosticat càncer de colon i li demana que pagui les despeses del trasllat de la Camil·la a una presó espanyola. Poc després, en Yosmàn assassinarà la Sofia perquè la culpa de tots els mals que hi ha hagut a la vida de la Camil·la i a la seva pròpia. La novel·la finalitza amb la descripció del funeral de la Sofia, al qual la Camil·la assisteix i on plora de debò per primer cop en 30 anys.

El huracán y la mariposa

Yolanda Guerrero

Prólogo de Jesús Ruiz Manilla

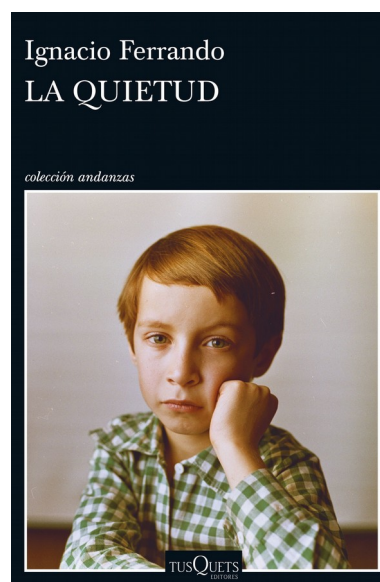

Imatge 15: Portada de la novel·la El huracán y la mariposa. Recuperada de <https://www.casadellibro.com/ebook-el-huracan-y-la-mariposa-ebook/9788416673452/5409892>

Finalment, *La quietud* ens narra l'adopció d'en Dimitri a Rússia per part de l'Hèctor i la Júlia, dues persones que des de fa un temps ja no són parella però que, quan ho eren, van iniciar els tràmits d'adopció d'un infant a Rússia perquè ell és estèril i no podien tenir fills biològics. Ara que els han assignat un nen, hauran de fingir que tornen a estar junts per a poder adoptar-lo més fàcilment. Això comportarà viatjar junts a Rússia on, a més de combatre el fred del país, hauran d'aconseguir que una de les germanes del menor firmi la seva renúncia perquè ells dos el puguin adoptar i emportar-se'l a Espanya. Després de molts intents i mitjançant suborns econòmics, la Vera renunciarà al seu germà i la parella podrà adoptar-lo. Les setmanes viscudes a Rússia faran que l'Hèctor i la Júlia es replantegin la seva vida i decideixin tornar a viure junts però, aquest cop, formant una família juntament amb en Dimitri.

Imatge 18: Ignacio Ferrando, autor de la novel·la *La quietud*. Recuperada de <https://www.planetadelibros.com/autor/ignacio-ferrando/000047069>

Imatge 17: Portada de la novel·la *La quietud*. Recuperada de <https://www.casadellibro.com/libro-la-quietud/9788490663912/4819350>

Podem veure, per tant, que *Carta al meu fill adoptat* ens explica l'abans i el després del cas d'adopció d'en Noè, una adopció que resulta satisfactòria tant pel menor adoptat com per a la família adoptiva. Per contra, *El huracán y la mariposa* ens explica l'abans i el després d'un cas fallit d'adopció que ens mostra que en països estrangers es cometien moltes il·legalitats en els tràmits d'adopció, s'oculta informació important a les persones que volen adoptar i es desentenien dels menors adoptats si hi ha problemes greus. També ens ensenya que no sempre les adopcions surten bé perquè, igual que també pot passar amb la maternitat biològica, les personalitats i els caràcters de mare i filla poden no ser compatibles i que, a

vegades, encara que una de les dues parts doni tot el seu amor i estima a l'altra, aquests poden ser rebutjat. Tot això pot representar un gran inconvenient per ambdues parts provocant, fins i tot, que aquestes accedeixin a l'extinció de la pàtria potestat i a la posterior separació entre elles, encara que això suposi no veure's mai més.

Per un altre costat, veiem com a *La quietud* els protagonistes recorren a la mentida per a poder adoptar en Dimitri i com han de superar molts entrebancs per a poder-ho fer, entre ells el d'aconseguir la renúncia de la Vera al seu germà petit.

Per a poder veure de manera més esquemàtica les semblances i diferències que hi ha entre els casos d'adopció que ens narra cadascun dels tres llibres, he fet servir la mateixa taula que m'ha servit per analitzar les diferents pel·lícules de l'apartat anterior:

<i>Carta al meu fill adoptat</i>	<i>El huracán y la mariposa</i>	<i>La quietud</i>
Tipus d'adopció: Adopció nacional, plena i tancada.	Tipus d'adopció: Adopció internacional, monoparental, plena i tancada.	Tipus d'adopció: Adopció internacional, plena i tancada.
Test psico-social i entrevistes: El llibre els menciona i, per tant, es realitzen, però no ens en dona detalls.	Test psico-social i entrevistes: No se'n parla.	Test psico-social i entrevistes: Es realitzen entrevistes a casa dels adoptants i fora d'ella i també es fan tests psicològics. Per a l'entrevista a casa, la parella la decora amb fotos i objectes personals perquè sembli que encara viuen junts.
Tracte amb els professionals: La psicòloga que va ajudar a la Pilar i al que en aquells moments era el seu marit durant tot el procés se'ns descriu com una persona dolça, agradable i rigorosa. En canvi, la directora del centre	Tracte amb els professionals: Amaguen informació rellevant de l'expedient de la Camil·la a la Sofia i, més tard, la Conselleria d'Assumptes Socials i el centre d'acollida no es fan càrrec de la menor tal i com havien promès quan la	Tracte amb els professionals: Els psicòlegs i la resta de professionals amb qui els adoptants fan les entrevistes tenen un tracte molt amable amb ells. Un cop al país del menor (Rússia) els professionals amb qui tracten

on va viure en Noè durant el seu primer any i mig de vida, obligava tothom a parlar amb els nens en castellà i, amb això, la Pilar no hi estava d'acord.	Sofia va renunciar a la seva tutela.	es mostren distants i, a vegades, insensibles a la situació.
Temps d'espera: 3 anys i mig.	Temps d'espera: No s'especifica.	Temps d'espera: Uns quants mesos, no s'especifica quants exactament.
Primera trobada entre els pares adoptius i l'infant adoptat: Amb la primera mirada que en Noè dedica a la Pilar, aquesta ja sent una gran estima pel menor.	Primera trobada entre els pares adoptius i l'infant adoptat: Té lloc a l'aeroport del municipi on viu la menor.	Primera trobada entre els pares adoptius i l'infant adoptat: Es produeix a l'orfenat on resideix en Dimitri. L'Hèctor i la Júlia li porten joguines.
Moment d'anar a buscar l'infant: En Noè plora i crida.	Moment d'anar a buscar l'infant: La primera trobada entre la Sofia i la Camil·la i el moment en que la primera va a buscar a la segona, és el mateix.	Moment d'anar a buscar l'infant: No apareix al llibre.
Acceptació per part de la resta de la família l'infant adoptat: La germana gran d'en Noè, la Sira (filla biològica de la parella) es va negar a tenir un germà, el marit de la Pilar tampoc ho tenia molt clar i l'avi adoptiu d'en Noè va assegurar, quan la Pilar li va comunicar que volia adoptar un infant, que no el podria estimar tant com a un nét "sang de la seva sang".	Acceptació per part de la resta de la família l'infant adoptat: La mare de la Sofia accepta la Camil·la com si fos la seva néta biològica.	Acceptació per part de la resta de la família l'infant adoptat: No apareix al llibre.

Adaptació de l'infant a la seva nova família: Adaptació ràpida i satisfactòria.	Adaptació de l'infant a la seva nova família: La Camil·la es mostra agressiva amb la Sofia i no l'estima perquè l'associa a la seva mare biològica, una dona a qui ella odia. Amb l'Àngela la Camil·la es mostra més amigable ja que l'associa a la seva àvia biològica, l'única persona que es preocupava d'ella a Mèxic.	Adaptació de l'infant a la seva nova família: A l'orfenat, durant les visites que la parella fa a en Dimitri, aquest juga amb ells i poc a poc els té més confiança. Però un cop a Espanya, el llibre no ens dóna detalls sobre l'adaptació del menor a la seva nova vida.
Comunicació a l'infant del seu origen: Aconsellats per la psicòloga, la Pilar i el seu marit els hi van fer saber des del principi.	Comunicació a l'infant del seu origen: Quan la Camil·la és adoptada té gairebé 7 anys, per tant, ja és conscient de quin és el seu origen.	Comunicació a l'infant del seu origen: No apareix al llibre.
Recerca de la família biològica per part de la persona adoptada: En Noè mai no va demanar per la seva família biològica.	Recerca de la família biològica per part de la persona adoptada: Quan la Camil·la té l'ocasió viatja a Mèxic, visita la que un dia fou la seva llar i es retroba amb la Rosita, moment en que tot l'odi que tenia desapareix.	Recerca de la família biològica per part de la persona adoptada: No apareix al llibre.

6.1. Recensió de *Carta al meu fill adoptat*

Rahola, Pilar: *Carta al meu fill adoptat*. La Magrana, col·lecció Orígens (núm. 179), Barcelona, 2012. 146 pàgines, 213 x 140.

L'autora del llibre, Pilar Rahola, va néixer a Barcelona (Espanya) l'any 1958. És una periodista, escriptora i política catalana llicenciada en Filologia Hispànica i Filologia Catalana per la Universitat de Barcelona. Ha estat diputada al Congrés dels Diputats i regidora a l'Ajuntament

de Barcelona. Actualment escriu al diari *La Vanguardia* i col·labora en programes televisius i radiofònics del país.

A *Carta al meu fill adoptat*, l'escriptora ens explica l'experiència pròpia que va suposar l'adopció en aquest cas nacional, del seu fill Noè. En forma de carta dirigida a aquest, Rahola ens farà testimonis de les seves pors i els seus dubtes, de les sensacions i emocions viscudes i del gran amor que ja va sentir pel seu fill amb la primera mirada que tots dos es van dirigir.

Lluny de voler ser un llibre de consells per a persones que es puguin trobar en la mateixa situació en la que es va trobar ella ara ja fa uns anys, *Carta al meu fill adoptat* ens mostra tot el que suposa l'adopció a nivell sentimental i com afecta en la vida quotidiana d'una família que, a més, ja té una filla biològica. També ens relata com la família va superar petits entrebancs que es va anar trobant pel camí, alguns referents a l'adopció i d'altres que no, i, més tard, com va afrontar una segona adopció, en aquest cas internacional.

Finalment, Rahola ens farà saltar en el temps per mirar enrere i veure com han canviat i evolucionat les coses i presentar-nos les incerteses de cares al futur que arriba.

6.2. Resum de *El huracán y la mariposa*

Guerrero, Yolanda: *El huracán y la mariposa*. Catedral, Barcelona, 2017. 384 pàgines, 215 x 137.

El huracán y la mariposa és el títol que dóna nom a la primera novel·la de la periodista Yolanda Guerrero (Toulouse, 1962), una novel·la que ens mostra una de les cares més negatives i amargues de l'adopció a través de la història de la Sofia, l'Àngela i la Camil·la. La història que ens explica la novel·la és fictícia, tot i així està basada en l'experiència personal de diferents testimonis i en l'experiència de la pròpia periodista.

La novel·la es divideix en capítols explicats per les tres protagonistes des dels seus respectius punts de vista. La Sofia ens explica el seu des del record, l'Àngela ho fa a través d'un diari que ella mateixa va escriure i, la Camil·la, ho fa declarant en uns jutjats.

Tot i que el cas d'adopció que ens presenta aquesta novel·la és el d'una adopció internacional, l'he volgut incloure en aquest treball perquè he considerat pertinent dedicar aquest apartat a

totes aquelles adopcions que no acaben de resultar satisfactòries pels adoptants, pels adoptats o per totes dues parts.

La Camil·la és una nena mexicana que viu amb la seva família a Cerro Colorado, una localitat que es troba al municipi de Saltillo a l'Estat de Coahuila de Zaragoza, Mèxic. Allà la nena treballa al bar de la seva família, on els clients abusen sexualment d'ella. La Camil·la té quatre germans als quals no torna a veure mai més quan els seus pares en perden la tutela. La seva mare, la Rosita, no protegeix la seva filla dels mals tractes que sap que rep la menor, l'única persona que es preocupa per la Camil·la és la seva àvia, la Rosenda, que es fa passar per la mare de la Camil·la perquè els dels serveis socials no se l'emportin amb els seus quatre germans. Tot això se'ns explica des del punt de vista de la innocència d'una nena d'entre sis i set anys que, finalment, també és allunyada de la seva família pels serveis socials del Govern.

Paral·lelament a la història de la Camil·la, se'ns presenten també les de l'Àngela i la Sofia, mare i filla que sempre han viscut juntes sense la figura del pare de la Sofia que, malauradament, va morir. La Sofia estudia periodisme i, per qüestions de feina, viatja a l'Índia, un viatge que li resultarà revelador i la conduirà a l'adopció, ens trobem a principis dels anys 90.

En Robert, un amic de la Sofia que viu a Mèxic, es posa en contacte amb els serveis socials del país i li comunica que hi ha una nena de gairebé set anys que pot ser adoptada. La Sofia no està gaire convençuda de si adoptar una nena d'aquesta edat és bo per a cap de les dues, perquè la nena ja ha viscut molt i, a més, hauria de viure sense la figura paterna, ja que la Sofia seria mare soltera i, potser, ella no tindria eines suficients per ajudar la nena. La noia comunica la seva intenció d'adoptar una nena de sis anys a l'Àngela i a les seves dues millors amigues, aquestes tres tot i no estar gaire convençudes de que el que vol fer la Sofia sigui una bona idea, la recolzen.

La Sofia, un cop els tràmits d'adopció estan llestos, viatja a Mèxic on es troba amb la Camil·la, la seva filla adoptiva. Aquestes dues hauran de viure els primers dies de la seva nova vida juntes en un apartament a les afores de Saltillo, ja que la Sofia ha de buscar un jutge que signi el document que aprovi l'adopció definitiva de la menor i permeti així tramitar el passaport de la Camil·la.

La primera nit que les dues passen a l'apartament, la Sofia versiona el mite del rapte de Persèfone per explicar-lo a la Camil·la. El mite original explica que mentre Persèfone, filla de Demèter (deessa de l'agricultura), collia flors, fou raptada per Hades, déu de l'inframón i els

morts. Demèter destrossada pel dolor, va deixar de fer la seva feina, cosa que va provocar que els camps s'assequessin, les fulles dels arbres caiguessin, els jardins es quedessin sense flors i la llum del sol no arribés a la Terra. Ningú tenia aliments per menjar i la gent passava gana. Zeus decideix finalment parlar amb Hades, aquest cedeix a retornar Persèfone a la seva mare amb la condició de que no mengi res durant el camí de tornada, però la noia menja alguns grans de magrana i Hades se l'emporta de nou. Finalment Zeus convenç Hades perquè Persèfone passi sis mesos de l'any amb Demèter i els altres sis amb ell. El principal canvi que fa la Sofia al mite és canviar el nom de Persèfone pel de Marina, canvi que serà important perquè a partir de llavors la Camil·la voldrà ser dita Marina.

Durant els primers dies que passen juntes, la Sofia li concedeix a la Marina tots els capritxos que ella vol però un dia la noia decideix posar-hi fi. Les dues estan en un supermercat i la Marina vol que la seva mare li compri una nina, però la Sofia s'hi nega. Llavors, tot de sobte, la nena canvia l'expressió del seu rostre i la seva mirada s'omple d'odi, tot seguit es llança al terra i comença a cridar i a colpejar tot el que es troba al seu abast. Aquest comportament apareixerà en la Marina en diverses ocasions durant els 5 anys, 4 mesos i 23 dies que mare i filla passaran juntes, i la Sofia el batejarà amb el nom d'**huracà**.

La Sofia, espantada per la presència cada vegada més gran d'huracans, acut a en Robert i la Joana, la directora d'Assistència Social a Coahuila, i els demana informació sobre la seva família biològica de la menor i el seu estat de salut física i mental. En Robert i la Joana li diuen que està tot bé i que la menor ha passat per tots els anàlisis i estudis psicològics que dicta la llei. A l'expedient de la Camil·la hi consta que aquesta és filla de la Rosenda i no de la Rosita. La Sofia sospita que la vertadera mare de la Camil·la sigui en realitat la Rosita i qüestiona l'eficàcia del Sistema Nacional per al Desenvolupament Integral de la Família (DIF) a l'endur-se els quatre fills de la Rosita i deixar allà la Camil·la.

Un dia, mentre mare i filla passegen, troben una papallona monarca, la reina de les papallones. Dies més tard la Sofia pregunta a la Camil·la què vol ser de gran i la nena respon que vol ser una reina **papallona**.

Quan arriben a Espanya la Camil·la comença a mostrar-se molt distant amb la Sofia i descobrirem que el motiu d'aquesta actitud és que en la seva mare adoptiva, la nena hi veu la Rosita, la seva mare biològica i la persona que més odia en el món. La Sofia, desesperada perquè els huracans no cessin, decideix obrir la caixa que conté l'expedient de la Camil·la, però descobreix que aquest no està complet, hi falten 13 folis. Mitjançant amenaces,

aconsegueix que en Robert li envii els folis restants, on s'hi explica la vertadera història de la Camil·la, qui és la seva mare, en quines condicions vivia a Mèxic, els abusos sexuals patits, etc.

A mesura que la Camil·la creix, els huracans s'agreugen, a més començarà a mostrar-se simpàtica i amable amb tothom, mostrarà el seu amor a tots els qui passin per davant seu, a tothom menys a la Sofia. A qui a pesar de tot la nena mostra més respecte i simpatia és a l'Àngela, degut a que la Camil·la veu en la seva àvia adoptiva la figura de la Rosenda, la seva àvia biològica i l'única persona que l'estimava i es preocupava d'ella a Mèxic.

La Sofia acut a tots els psicòlegs i psiquiatres de la zona i decideix seguir el consell que un d'aquests li dona: portar la nena a un internat perquè hi passi un curs sencer i així pugui valorar el que la seva família adoptiva li dona. La noia, amb l'esperança de que d'aquesta manera la nena la trobi a faltar i la comenci a estimar, escull un internat de Sigüenza però les coses no surten com estava previst perquè la Camil·la no vol que la Sofia la visiti si no va acompanyada de l'Àngela ni tampoc vol parlar amb ella per telèfon. Un dia, de sobte, l'Àngela truca la Sofia i li comunica que la directora de l'internat li ha dit que vagi a buscar la nena, però que ho faci ella i no la Sofia. A l'internat, explica la directora d'aquest a l'Àngela, la nena hi té comportaments poc adequats per a la seva edat, sobretot amb els professors. Una nit, al ser rebutjada per un d'ells i obligada a tornar a casa seva per la seva conducta, deixa anar un dels seus huracans i comença a dir que odia la Sofia i que la matarà. De tot això, l'Àngela mai n'explica res a la seva filla.

La Sofia truca a una amiga seva que és psicòloga, la Victòria, aquesta descobreix que la Camil·la pateix trastorn de la inclinació, trauma complex i dissociació. El cas de la nena, explica la Victòria, és un cas complet que es dona en nens que tenen molt malmesa la capacitat de relacionar-se amb la gent del seu entorn perquè durant la infància van ser víctimes de maltractaments, abandonament, abusos i desatenció. Són nens que han estat rebutjats per la seva mare biològica i han concebut el món com un lloc on res ni ningú és suficientment fiable com per entregar-se de ple. És la Victòria la que diu a la Sofia que potser la Camil·la l'odia perquè la relaciona amb la seva mare biològica, que les fugides de casa són per a la nena un mecanisme de defensa i que, segurament, ni ella mateixa sap els motius dels seus atacs de fúria però que són una reacció habitual en casos com el de la Camil·la. El trastorn de la inclinació que pateix és de tipus desinhibit, aquest fa que la nena mostri amor a persones desconegudes i que no han fet res per merèixer-s'ho i és incapaç de demostrar-lo a qui la cuida, en aquest cas, la Sofia. Aquests nens pensen que és més fàcil donar amor a qui no li'n

demana que a aquells a qui, si acaben estimant, els trairan i els faran mal, com ja va fer algú altre abans amb ells.

La Sofia acut a la Conselleria d'Assumptes Socials per demanar ajuda, allà li diuen que l'Administració té recursos per ajudar nens com la Camil·la: centres especialitzats, professionals al servei dels ciutadans, etc. Però que, perquè la nena pugui ser ajudada, la Sofia ha de renunciar a la seva tutela i no tornar-la a veure més, condicions a les quals la dona es nega.

Entremig de tot això, a la Sofia se li diagnostica un càncer d'úter que supera després de ser operada. Un dia que ella i la Camil·la es queden soles a casa, la nena té un dels seus atacs de fúria i li propina una puntada de peu a la Sofia just on té la cicatriu encara fresca, aquest fet fa que la Sofia decideixi que, si la nena ho vol, ella renunciarà a la seva tutela. La Camil·la, que ja té gairebé 12 anys, accedeix a separar-se de la Sofia i marxar de casa sense dubtar-ho ni un segon. La nena és acollida en un centre especialitzat on ningú l'obliga a anar a l'escola i on molts membres del personal li tenen por, per tant, la nena fa el que vol a totes hores. L'única persona que aconsegueix calmar-la és l'Àngela, que la visita cada dimecres però sense mencionar el nom de la Sofia, que no sap que la seva mare i la Camil·la es veuen un cop per setmana.

Un dels motius que mouen l'Àngela a visitar la Camil·la setmanalment és comprovar que els benefactors dels serveis socials estan ajudant la nena tal i com li van prometre, que el sacrifici que ha suposat renunciar a la tutela de la menor ha servit per alguna cosa, però no: la Camil·la segueix inscrita a la mateixa escola en la que la va inscriure la Sofia, s'escapa del centre sempre que vol, en té atemorida la directora, roba diners i fa el que vol, com i quan vol. El més vergonyós, assegura l'Àngela, és que de tot això no se n'assabenta perquè la directora li ho comunica, sinó que és la pròpia Camil·la la que l'informa de tot el que fa al centre d'acollida. La Sofia no visita la nena perquè legalment no pot i perquè aquesta tampoc la vol veure.

La revista on treballa la Sofia, *Idea Libre*, publica un article on s'hi reproduïxen unes declaracions de la consellera regional d'Assumptes Socials sobre la frivolitat de la moda d'adoptar nens a l'estranger sota el titular: «Fre a les adopcions sense control», seguit del subtítol: «L'abandó d'una nena mexicana per la seva mare adoptiva obre el debat sobre la necessitat d'endurir les lleis espanyoles». I en aquest article la Sofia hi llegeix la seva història, amb dades, dates i senyals precises i recognoscibles, però allunyades de la realitat, sense opinions contrastades ni documentació en profunditat. Fet que fa que la Sofia entri en una fase

de fúria i còlera en la que culpa a tothom del que ha passat a la seva vida.

L'Àngela, cansada de la situació que viu la Camil·la, es planta a les oficines de la Fiscalia de Menors a denunciar el fet de que aquesta segueixi inscrita a l'escola on la va inscriure la Sofia en comptes d'estar-ho en una d'especialitzada en el tractament de nens problemàtics tal i com els van prometre. Així que posa una denúncia contra la Conselleria d'Assumptes Socials pel desemparament d'una menor i per desatendre les tasques fonamentals que li van ser encomanades en l'assignació de la seva tutela però, tot això, no li serveix de res perquè la nena segueix inscrita a la mateixa escola el curs següent.

La vida de la Camil·la es veurà més desencaminada encara quan, pels volts de l'any 2004, coneix en Yosmàn, un noi dos anys més gran que ella que ingressa al centre d'acollida, que l'enamora i amb el qual s'escapa del centre. Un cop fora, en Yosmàn la tracta com si fos una joguina amb la que pot fer tot allò que ell vulgui, fins i tot colpejar-la. L'Àngela, al saber com tracta aquest noi a la Camil·la, intenta convèncer-la de que se n'allunyi i, enfadada i preocupada, se li escapa el nom de la Sofia, un nom que no havien mencionat mai durant les seves trobades. Aquest fet fa que la Camil·la s'allunyi també de l'Àngela i que no es tornin a veure més, ens trobem a l'any 2008.

Quatre anys després la dona rep una trucada de la Procuradoria de Justícia de Mèxic que la informa de que la Camil·la està a la presó però que hi ha la possibilitat de que compleixi condemna a Espanya això sí, els tràmits comportaran unes despeses econòmiques per a la dona.

Entremig d'aquests fets la Sofia troba l'amor en en Ryô i a l'Àngela se li diagnostica càncer de colon l'any 2013, fet pel qual la dona decideix marxar d'Espanya sola. Pels volts del 2014 a la Sofia li arriba una carta de part de la seva mare que la informa de que quan llegeixi la carta ella ja serà morta. Al llarg de la carta l'Àngela li confessa a la seva filla que li van diagnosticar càncer de colon i que per això va marxar del país, ja que no volia ser operada i volia viure el temps que li quedava en llibertat; també li diu que el seu viatge ha acabat a Brussel·les, on la Sofia fou concebuda i on ella mateixa ha sol·licitat la mort assistida; també li confessa que durant anys va estar trobant-se amb la Camil·la un cop aquesta ja no vivia amb elles però que ara està presa perquè en Yosmàn la va enganyar per a poder enviar-la a Mèxic a traficar amb droga, però que ha reunit la quantitat suficient de diners perquè sigui enviada a Espanya, el problema és que no ha pogut fer la transferència i li suplica a la Sofia que la faci ella.

Seguidament la Camil·la ens explica que la condició que posa a en Yosmàn per acceptar de

viatjar a Mèxic i traficar amb droga és que un xòfer la porti fins a Saltillo i el noi accedeix. Allà la Camil·la torna a la que un dia fou casa seva i es retroba amb una Rosita que la reconeix per una taca de naixement al front. I és en aquest moment, després de retrobar-se amb la persona que més odia del món, que a la Camil·la se li esvaeix tot sentiment de venjança i marxa. La noia obté la droga que li ha encarregat en Yosmàn però la policia la descobreix en l'últim moment i l'empresona.

La Sofia compleix els desitjos de la seva mare i fa la transferència que portarà la Camil·la a una presó espanyola, l'assistent social de Soto del Real, l'Elena, després de conèixer la història de l'adopció de la noia, li demana a la Sofia si vol veure-la i, encara que ella s'ho repensa, finalment no accedeix perquè assegura no estar preparada, però li demana a la noia que li faci entrega a la Camil·la de dos regals: un exemplar d'*El petit príncep* d'Antoine de Saint-Exupéry i d'una cadena de la qual penja una lletra M de Marina. Dos mesos després, l'Elena truca a la Sofia i li diu que la Camil·la serà posada en llibertat perquè ha declarat contra en Yosmàn, però que vagi en compte perquè aquest noi la culpa de totes les coses dolentes que li han passat a la Camil·la i a ell mateix.

Amb aquestes que, quan un dia la Sofia va caminant pel carrer, se li apropa un noi que ella desconeix però que sap el seu nom, ella no el reconeix perquè mai abans l'ha vist en persona, però el noi que l'ha cridada pel seu nom és en Yosmàn i aquest la mata.

Seguidament la Camil·la ens explica com fou el funeral de la Sofia. En Ryô, l'amor de la seva vida, col·loca entre els braços del cadàver el quadern de l'Àngela, el qual la seva filla mai va llegir però tampoc va destruir, tal i com l'Àngela li va demanar. També ens explica que ella, amb el collar que la Sofia li va regalar, el de la M, i embarassada, acut al funeral i plora, per primer cop en 30 anys plora de veritat. I ens diu que si el bebè que espera és una nena li posarà Marina de primer nom i Àngela de segon i que no serà per a la seva filla com una Rosita sinó com una Sofia.

La novel·la ens mostra com en països estrangers es cometien moltes il·legalitats en els tràmits d'adopció, com s'oculta informació important a les persones que volen adoptar i com es desentenien dels menors adoptats si hi ha problemes greus. També ens ensenya que no sempre les adopcions surten bé perquè, igual que també pot passar amb la maternitat biològica, les personalitats i els caràcters de mare i filla poden no ser compatibles i que, a vegades, encara que una de les dues parts doni tot el seu amor i estima a l'altra, aquest pot ser rebutjat. Tot això pot representar un gran inconvenient per ambdues parts provocant, fins i tot,

que aquestes accedeixin a l'extinció de la pàtria potestat i a la posterior separació entre elles, encara que això suposi no veure's mai més. Però, finalment, també podem veure que, tot i les dificultats viscudes en un passat, sempre queden restes de l'amor que hi hauria d'haver hagut i que mai hi va ser del tot i que, encara que les coses no sempre surten com estaven planejades, al final sempre hi pot haver una mostra d'amor encara que sigui petita.

També veiem com el passat traumàtic viscut per la Camil·la, un passat que inclou mals tractes, abusos sexuals i cap mostra d'estima per part dels seus progenitors, pot influir en el futur d'aquesta persona fins a tal punt que, quan algú es disposa a estimar-la amb tot el seu cor, aquesta la rebutja i li fa la vida impossible. I és que les situacions viscudes durant els primers anys de la vida de la nena, l'afecten tant psicològicament que això fa que desenvolupi el trastorn que li diagnostica la psicòloga Victòria.

6.3. Recensió de *La quietud*

Ferrando, Ignacio: *La quietud*. Tusquets Editores, colección Andanzas (volum independent), Barcelona, 2017. 400 pàgines, 226 x 149.

L'autor del llibre, Ignacio Ferrando, va néixer a Astúries (Espanya) l'any 1972. És escriptor i enginyer i, actualment, és el cap d'estudis del Màster de Narrativa de l'Escola d'Escriptors de Madrid, on imparteix tallers de novel·la, relat i lectura crítica. És autor de les novel·les *Nosotros H*, *La oscuridad* i *Un centímetro de mar*, que va obtenir el Premio Ojo Crítico de RNE i el Premio Ciudad de Irún. També ha publicat els llibres de relats *La piel de los extraños*, *Sicilia*, *invierno* i *Ceremonias de interior*.

A *La quietud*, Ignacio Ferrando recorre a la ficció per explicar-nos des d'un narrador en primera persona masculí com es viu el procés d'adopció internacional i les pors i els conflictes que pot suposar la paternitat. L'Hèctor, el nostre protagonista, està vivint amb l'Ann, la seva amant i ja no recorda els tràmits que va iniciar amb la Júlia, la seva exmuller, per adoptar un infant a Rússia. Una trucada inesperada d'aquesta última però, li farà recordar tot allò que van iniciar junts en el passat perquè no podien tenir fills biològics ja que ell és estèril.

Junts fingiran ser un matrimoni feliç durant les entrevistes i els tests psicològics i viatjaran a Rússia on coneixeran en Dimitri, el nen que els han assignat. Seran uns mesos difícils per a tots dos perquè, a més de combatre el clima gèlid de Rússia i acostumar-se a les seves

costums, hauran d'aconseguir que una de les germanes biològiques del nen, la Vera, firmi la seva renúncia i així ells el puguin adoptar i emportar-se'l a Espanya. Finalment i amb l'ajuda de suborns econòmics, la Vera renunciarà a en Dimitri i la Júlia i l'Hèctor es convertiran en els seus pares adoptius. Les setmanes que la parella passa a Rússia faran que tots dos tornin a enamorar-se l'un de l'altre i l'Hèctor deixarà l'Ann per iniciar una nova vida amb la Júlia i en Dimitri.

7. ENTREVISTES

7.1. Anna Gasull: “Vaig anar directe a l'adopció.”

DADES PERSONA ENTREVISTADA
Nom: Anna Gasull Puig
Lloc i data de naixement: 10/01/1967
Professió: Professora de secundària

L'Anna Gasull, professora de secundària, va adoptar una nena a Catalunya l'any 2010. Ara ens explicarà com va viure el procés, quins entrebancs es va trobar pel camí i com, poc a poc, la seva filla va descobrint el seus orígens.

- Per quin(s) motiu(s) va decidir a adoptar?

Jo estic en contra d'aquesta primera pregunta, perquè tu a una parella mai li demanes per què té un fill en canvi a una altra que adopta sempre li demanen, i la resposta és que simplement arriba un punt de la seva vida en el que desitgen ser pares, i el mateix passa amb una persona que adopta. Volem adoptar perquè volem ser pares i mares.

- Què va fer que decidís adoptar en l'àmbit nacional en comptes de fer-ho en l'internacional?

Jo en el seu moment vaig escollir la Xina perquè en menys d'un any et feien l'assignació d'un infant, el que em va passar és que la Xina es va col·lapsar i hi va haver un tap, hi van haver molts problemes de nens venuts i d'adopcions mal fetes i a mi em va enganxar just a l'inici del procés. Quan ja hi portava tres anys i veia que allò no anava enlloc, a tots els que teníem una sol·licitud d'adopció internacional se'ns permetia obrir-ne una de nacional i jo ho vaig fer, vaig

omplir els papers i vaig entregar-ho tot al cap de pocs dies. Tres anys i un mes després va arribar la meva assignació nacional quan encara la de la Xina no s'havia resolt. El que vaig haver de fer va ser escollir entre un expedient o l'altre, i quan vaig acceptar la nacional vaig haver de congelar la de la Xina, si després més tard jo hagués volgut tornar a arrencar el procés a la Xina, moltes coses ja les tindria fetes però hagués perdut el meu número a la llista d'espera i m'haguessin posat un altre cop al final de tot. Llavors jo crec que no vaig escollir nacional o internacional, en el meu cas les coses van venir com van venir.

- Quin any va adoptar? Quina edat tenia l'infant que va adoptar?

Va ser una renúncia hospitalària, la nena tenia 14 dies, la vaig anar a buscar a Barcelona l'any 2010. Ella havia nascut l'11 de maig i jo la vaig anar a buscar el 25 de maig.

- Quines eren les pors més grans que tenia a l'hora d'enfrontar-vos i endinsar-vos en aquest món?

Pors no gaires perquè em van trucar un divendres i vaig anar a buscar la nena un dimarts, així que pors cap perquè no em va donar temps. Més que por va ser la sorpresa i per damunt de tot la il·lusió. Jo esperava un infant d'entre 1 i 3 anys i, de sobte, em trobo un nadó de pocs dies, jo no sabia canviar un bolquer, fer un biberó o banyar-la, però de tot se n'aprèn, tampoc es necessita un manual per fer aquesta part, per les rebequeries sí que en necessites un però, per aquestes petites coses, no.

- En algun moment va pensar en deixar-ho córrer? Quan?

Quan em van dir que tot el tema de la Xina estava col·lapsat, em vaig plantejar sotmetre'm a una fecundació in vitro, perquè portava ja sis anys esperant i veia que allò no avançava cap enlloc, a més a més jo ja tenia 43 anys, aquesta no era una opció per a mi al principi però vaig pensar que si m'ho repensava durant molt més temps després biològicament per qüestions d'edat tampoc no podria ser mare. Però al final no ho vaig fer perquè 1 mes després em va arribar l'assignació nacional.

- El fet de ser una adopció monoparental li va suposar algun problema?

El que tenia molt clar és que no podia portar una situació personal al límit només per ser mare, és a dir, no pots aguantar una parella per satisfer aquest desig. Val més que estigui jo bé amb

el nen o la nena que m'assignin que no pas portar la relació de parella a un punt mort. El procés d'adopció en parella també té els seus punts negatius perquè cadascú el porta a la seva manera i quan aquest s'allarga molt en el temps la situació també és complicada, jo no havia passat per tota una sèrie de processos de fertilització fracassats, jo vaig anar directe a l'adopció.

- Com va ser el seu certificat d'idoneïtat? (test psicosocial, el tracte amb els professionals, etc.)

Al ser monoparental la gent que s'encarrega de fer tots els estudis psicològics i socials, es fixa molt en la xarxa familiar, perquè dona per suposat que si no tens parella has de tenir una bona relació amb la família. Per fer aquest certificat em van fer una o dues entrevistes i van venir un cop a casa, jo estava molt tranquil·la, tampoc no tenia res a amagar. Aquest informe el vaig haver de fer dues vegades, un per la Xina i un altre per la nacional, perquè les coses que et demanen no són les mateixes.

- Va tenir algun problema amb en canvi de nom?

Quan hi ha una renúncia hospitalària la mare biològica no té mai el nadó als seus braços i són les infermeres les que, en la majoria de casos, li posen el nom. Després vaig arribar jo i li vaig posar el nom que jo volia i els meus cognoms, però no és tot tan fàcil, s'ha de passar per un procés judicial que en el meu cas van ser 5 anys, a més els papers van caducant i s'han de tornar a presentar una vegada i una altra, jo no sé quantes vegades els vaig presentar, però van ser moltes. Al principi no li dones importància però, per exemple, anava al metge amb la nena i la cridaven amb un nom i uns cognoms que no eren els seus, i a mesura que ella creixia se n'anava adonant de tot això. Un altre problema que jo em vaig trobar va ser que, entre tot aquest procés judicial durant el qual cada dos per tres et truquen, et demanen coses o reps cartes certificades, de sobte vaig estar un any sense rebre cap notícia i va resultar que l'expedient s'havia perdut, ningú sabia on era i la meva filla ja tenia 3 anys, i vaig haver de tornar-ho a fer tot una altra vegada. Durant els anys que va durar tot això, si jo volia apuntar la meva filla a la piscina per exemple, hi havia d'anar amb tot un feix de papers i documents que asseguraven que ella era la meva filla, que l'havia adoptat, que tenia un nom concret, etc.

- Quins records guarda del procés?

Jo no vaig dir a ningú que havia obert una sol·licitud nacional, m'havien dit que era molt difícil i

vaig decidir no dir res a ningú per no crear falses expectatives que potser no anaven enlloc. També és curiós que quan vaig omplir els papers de la nacional em van oferir la possibilitat de marcar la casella de renúncia hospitalària i jo vaig dir que sí però sense realment saber el que significava. I finalment va resultar que l'infant que em va arribar va venir de tot això que jo només vaig obrir com una segona opció. A més a més tothom a casa estava preparat perquè l'infant vingués amb temps, que hi hagués un viatge, etc. I jo em presento a casa dels meus pares un dilluns per dir-los que l'endemà serien avis i, evidentment, ells van quedar molt sorpresos.

- Està contenta amb els serveis prestats i amb l'atenció que va rebre?

Tot el que és la part que tu veus i les persones amb les que tu parles tot molt bé. Ara bé la part administrativa de papers amunt i avall i papers perduts no hi estic gens contenta. Jo vaig haver de contractar un advocat per mirar de recuperar els papers que s'havien perduts.

- Va tenir algun contacte amb la mare biològica de l'infant?

No, cap ni un. Jo tinc l'informe del part, en sé el seu nom i els seus cognoms, la seva edat i com va ser una mica el seguiment del part. També sé que va signar la renúncia hospitalària abans de donar a llum. Quan la meua filla tingui 18 anys podrà accedir a un expedient dels serveis socials de la Generalitat on podrà obtenir tota la informació que hi ha de la seva mare biològica. I ella si vol pot decidir posar-s'hi en contacte, però al revès no, és a dir, la persona adoptada pot posar-se en contacte amb la mare biològica però aquesta no pot posar-se en contacte amb el fill al qual va renunciar. Hi ha un termini perquè la mare biològica reclami el seu fill, però quan aquest s'ha acabat ella hi perd tots els drets.

- Ha pensat en com donarà a conèixer a la seva filla els seus orígens?

Encara que jo no li he dit directament, crec que ella ja comença a descobrir coses tota sola. El primer que va veure és que els seus amics i amigues tenien un pare i ella no, també sap que jo no l'he portat a la panxa, a més a més ella és molt morena perquè la seva mare biològica és sud-americana i jo tinc la pell molt clara. Ella encara no ha demanat d'on era la seva mare biològica ni n'ha volgut saber els detalls, però jo crec que ja és conscient de que jo no sóc la seva mare biològica. A casa el verb "abandonar" és un verb que sempre he evitat.

- Ara, quin és el seu major temor?

Que ella assimili el millor possible tot el que li toca poc a poc.

- Tornaria a adoptar?

Sis mesos després de l'assignació de la meva filla, és a dir, al desembre del 2010 i amb els seus papers sense estar acabats d'arreglar del tot, vaig decidir que volia una segona criatura. Vaig obrir una adopció nacional i una d'internacional, en aquells temps el país on tot anava més ràpid era Bulgària i jo vaig obrir un expedient a Bulgària i un aquí a Catalunya. A Bulgària també hi va haver un problema i és que els papers no van arribar quan havien d'arribar i es va bloquejar i el vaig tancar, i el nacional encara continua obert, però clar jo ja tinc 50 anys i el nen o nena que em poden assignar té entre 5 i 7 anys, perquè la meva filla en té 7 i el segon no pot ser mai més gran que el primer. La lògica diu que l'hauré de tancar perquè és un perfil molt ajustat, és pràcticament impossible i no em puc allargar molt més en el temps.

7.2. Meritxell Capallera: “No trobo que sigui dolent ni discriminatori el fet de donar a conèixer les teves preferències.”

DADES PERSONA ENTREVISTADA
Nom: Meritxell Capallera Gibert
Data de naixement: 07/04/1969
Professió: Propietària d'una botiga de roba a Figueres.

La Meritxell Capallera, propietària d'una botiga de roba a Figueres, va adoptar l'Oleguer l'any 2011 a Catalunya. Ens explicarà com va viure tot el procés, els punts a favor i en contra que ella troba a l'adopció i com el seu fill enfronta el saber que és adoptat.

Imatge 19: La Meritxell Capallera i jo a la seva botiga de roba. 14 de juliol de 2017.

- Per quin(s) motiu(s) va decidir a adoptar?

Tenia clar que volia ser mare i, com que no tenia parella, la meva primera opció va ser sempre l'adopció, mai vaig pensar en cap més opció, vull dir, mai em vaig plantejar de fer inseminació artificial o d'altres mètodes.

- Què va fer que decidís adoptar en l'àmbit nacional en comptes de fer-ho en l'internacional?

Com que era una adopció monoparental i sempre et posen més problemes, vaig obrir dues vies, una d'internacional que, en aquest cas, va ser Vietnam i una de nacional a Catalunya, que va ser la que va arribar primer.

- Quin any va adoptar? Quina edat tenia l'infant que va adoptar?

Vaig adoptar l'any 2011. El meu fill tenia 10 dies el dia que em van trucar dient-me que tenia una proposta d'assignació, encara que l'edat no me la van dir per telèfon sinó l'endemà quan vaig anar a Girona a la Generalitat. I tenia 15 dies quan el vaig anar a buscar a l'hospital de Terrassa. Vaig anar a la primera sessió informativa el dia 27 de novembre del 2007, vaig fer la sol·licitud el 9 de gener del 2008, em van fer la proposta d'assignació el dia 23 de març del 2011 i el vaig anar a buscar el dia 28 de març del mateix any.

Pel que fa a l'edat del menor, aquesta va per franges d'edat depenent de l'edat que tinguis tu, en el meu cas jo podia adoptar infants d'entre 0-3 anys. Tampoc es pot escollir el sexe del menor, quan et fan el certificat d'idoneïtat pots manifestar alguna preferència però no és recomanable perquè als qui ho porten no els agrada que els ho diguis, però jo els ho vaig dir de totes maneres. Això del sexe m'imagino que és igual que quan estàs embarassada, sempre prefereixes un sexe o l'altre i, quan el saps, encara que no sigui el que tu volies sempre es diu "Mentre vagi tot bé..."

- I va demanar una ètnia concreta?

No, el que vaig fer va ser descartar la magrebina perquè pels meus principis vaig decidir que no volia adoptar un infant magrebí. El que em va passar va ser que abans del meu fill em van trucar per a una possible assignació d'un altre nen d'un any i mig, jo ho vaig dir als meus familiars i ells em van preguntar de quina ètnia era el menor, vaig tornar a trucar perquè no ho havia demanat i em van dir que era magrebí i a més amb moltes faccions. Em vaig trobar una mica entre l'espasa i la paret i em van donar uns dies per decidir-ho, finalment la meva decisió va ser que no, perquè vaig arribar a la conclusió de que aquella assignació no em tocava a mi, perquè jo havia posat una prohibició per dir-ho d'alguna manera, i l'infant tenia unes característiques que es contraposaven a aquesta. La meva sorpresa va ser quan vaig anar-hi

dilluns i em van dir que no calia que em preocupés perquè aquest nen ja estava assignat a una altra família, això a mi em va desorientar per complet perquè vaig pensar: "I si jo hi hagués anat amb la idea d'acceptar aquesta assignació?", hagués sigut un cop molt baix per a mi. Per això crec que hi ha moltes coses en el món de l'adopció que no estan ben fetes ni ben organitzades.

- Quines eren les pors més grans que tenia a l'hora d'enfrontar-se i endinsar-se en aquest món?

Realment no tenia por, encara que més tard sí que me n'ha vingut. Quan vas a les xerrades i/o si fas algun curs els trobes molt light, no t'expliquen res del que et pots trobar a l'hora de la veritat, és després, quan ja estàs dins d'aquest món, que veus tots els problemes que podrà tenir el teu fill només pel fet de ser adoptat. Al principi també m'espantava una mica el fet de que la família biològica el reclamés, perquè quan és una renúncia hospitalària, la mare el pot reclamar durant els primers dos mesos i, si el nen és més gran, la família el pot anar reclamant fins que surt el judici.

- En algun moment va pensar en deixar-ho córrer? Quan?

No, mai.

- El fet de ser una adopció monoparental li va suposar algun problema?

En el meu cas no, jo no vaig tenir cap problema que pugui relacionar amb el fet d'adoptar sola. Sí que és veritat que conec casos d'homes que sol·liciten una adopció monoparental i tenen més problemes que les dones, però jo no vaig tenir cap problema. El conflicte el tindria ara, perquè al tenir un primer fill adoptat, si sol·licités una segona adopció monoparental no me la donarien, sobretot a Barcelona, potser a Girona encara tindria alguna possibilitat.

- Com va ser el seu certificat d'idoneïtat? (test psicosocial, el tracte amb els professionals, etc.)

El certificat d'idoneïtat jo el vaig trobar senzill, almenys no vaig tenir cap problema. Amb els professionals la cosa va ser diferent, la psicòloga que em va tocar era una mica aturada, no em va agradar gaire però, a l'hora de la veritat, com que vaig veure i sentir el que volia, no vaig tenir cap problema. A aquesta dona fins i tot li vaig qüestionar algunes de les seves preguntes perquè, com ja he dit abans, a ells no els agrada que els diguis quin sexe prefereixes i jo li ho

vaig dir igualment perquè fins i tot les embarassades en prefereixen un o altre, i li vaig dir que creia que nosaltres també ens hauríem de poder expressar. A l'hora de la veritat, et toca el que et toca, però no trobo que sigui dolent ni discriminatori el fet de donar a conèixer les teves preferències, encara que després potser no les tinguin en compte.

- Va tenir algun problema amb el canvi de nom?

Cap ni un, a l'hospital les infermeres li van posar el nom de "Carlos" que, si m'ho haguessin dit, jo li hagués deixat el mateix nom però en català, Carles. Com que no m'ho van dir, fet amb el que jo no estic d'acord, li vaig posar el nom que jo volia, Oleguer. Amb els cognoms sí que vaig tenir problemes perquè, fins 3 anys després, no el vaig poder inscriure amb els meus cognoms, és a dir, ell estava inscrit amb el nom que jo li havia posat però amb els cognoms biològics. Tot i així, vaig tenir sort perquè al viure en un poble on tothom et coneix, a les llistes de la guarderia o del metge per exemple, sempre sortia amb els meus cognoms. Aquest fet de cares als nens és molt xocant perquè, quan ja els pots inscriure amb els teus cognoms, passen a tenir cognoms diferents d'un dia per l'altre.

- Quins records guarda del procés?

En guardo moments bons i també de dolents, l'espera es fa llarga, però reconec que jo vaig ensopegar una bona època i vaig tardar relativament poc, concretament 3 anys, 3 mesos i 17 dies.

- Està contenta amb els serveis prestats i amb l'atenció que va rebre?

De l'atenció rebuda te'n podria dir moltes coses que no em van semblar bé, amb la directora no vaig tenir cap problema i sempre que necessitava alguna cosa podia acudir a ella, però amb els treballadors bastant malament, no t'informen, no tenen empatia ni saben per tot el que passem durant el procés, sobretot a nivell sentimental, i no ho tenen en compte. Crec que al departament d'adopció no hi hauria d'haver ningú que no hagi adoptat, perquè no es poden posar a la nostra pell. Al principi, estàs molt il·lusionada i potser no truques al departament fins al cap d'un any i, quan ho fas, no et saben dir res, ni tan sols el temps que més o menys has de seguir esperant, només es limiten a dir-te: "Ui, encara falta molt.". Tot i així, almenys aquí a Girona et solen dir la quantitat de famílies que hi ha davant teu a la llista però, per exemple, a Barcelona no et diuen res i ho passes molt malament.

El personal amb el que vaig estar molt satisfeta va ser amb el de l'hospital, les noies que van cuidar el meu fill durant els primers quinze dies de la seva vida ho van fer molt bé, ho vaig notar en la manera en la que es van acomiadar d'ell. Actualment, intento anar-les a veure amb ell una vegada a l'any.

- Va tenir algun contacte amb la família biològica de l'infant?

No, en sé alguna informació que em van explicar al moment però no ens hi deixen tenir cap tipus de contacte, tampoc sé si la mare biològica es troba aquí al país o ja ha marxat.

- Ha pensat en com donarà a conèixer al seu fill els seus orígens?

Ell des dels 2 anys sap que és adoptat, jo li vaig dir que no havia nascut de la meua panxa sinó de la d'una altra dona que no el va poder cuidar, i que jo el vaig anar a buscar a l'hospital. A més li vaig ensenyar un vídeo que tinc i fotos, fa poc temps els hi vaig tornar a ensenyar i es va posar a plorar i em va dir que no volia veure-ho perquè li feia molta pena que la seva mare l'hagués deixat a l'hospital.

- Ara, quin és el seu major temor?

La reacció del meu fill quan li expliqui que té més germans. Ara ja ho anem treballant, però en aquests moments no li puc explicar que en té perquè no ho entendria. A més moltes vegades em diu que li agradaria tenir un germà. Crec que se li farà difícil assimilar-ho i li costarà entendre el motiu pel qual ell va ser donat en adopció i els altres no. No sé on són els seus germans ni si la seva mare biològica va seguir tenint més fills.

- Tornaria a adoptar?

Sí, però aniria a més cursos i xerrades perquè amb el que et diuen ells no en fas prou i crec que a mi encara em queda molt camí per descobrir. Encara que ell sap ja moltes coses, hi ha moments que es posa a plorar i li has d'anar traient el que penses que pot tenir, tot i així és un nen que normalment expressa el que sent, que n'hi ha que es tanquen en ells mateixos i no expliquen res, suposo que per por.

7.3. Martí Guàrdia i M. Rosa Bahí: “El tracte amb el tema de la fertilització era molt fred i estava molt muntat com un negoci.”

DADES PERSONES ENTREVISTADES	
Nom: Martí Guàrdia Muntada	Nom: M. Rosa Bahí Macau
Lloc i data de naixement: 20/10/1955	Lloc i data de naixement: 26/03/1960
Professió: Jubilat	Professió: Mestra d'escola primària

En Martí Guàrdia i la M. Rosa Bahí, habitants de la ciutat de Figueres, van adoptar dos nens a Catalunya, l'Aleix l'any 1987 i l'Arnau el 1995. Ara recorden com van ser els dos processos d'adopció, quines diferències hi van haver entre l'un i l'altre, i com els van viure abans, durant i després.

Imatge 20: En Martí Guàrdia, la M. Rosa i jo al seu domicili. 27 de juliol de 2017.

- Per quin(s) motiu(s) van decidir adoptar?

Teníem problemes de fertilitat, els tractaments no donaven cap resultat i ens en vam cansar. A més en aquella època no era com ara que una seguretat social et cobreix tots els costos o una part, ni tampoc hi havia tantes clíniques com avui en dia, abans anaves a una clínica privada o a la clínica Dexeus, que és a la que vam anar nosaltres i el tracte no ens va agradar gens. I després de que els tractaments sortissin malament 3 o 4 vegades vam dir prou.

- Què va fer que decidissin adoptar en l'àmbit nacional en comptes de fer-ho en l'internacional?

Nosaltres vam decidir adoptar aquí des d'un principi, vam fer la sol·licitud directament nacional, no ens vam plantejar l'opció de fer-la internacional. I va ser tot rapidíssim perquè va coincidir que a Catalunya, fa 30 o 32 anys, les adopcions van passar de ser portades per unes associacions religioses a ser portades per la Generalitat. I en el moment en que va passar això, moltes de les famílies que estaven esperant un nen per a adoptar a la part religiosa no es van assabentar que hi havia hagut aquest canvi i a nosaltres, que tot just començàvem a preguntar per tot arreu, ens van guiar directament a la Generalitat i vam ser dels primers, vam estar-hi com a molt 1 any. I no sabem per quina raó, si perquè érem molt joves o perquè era la primera adopció que tramitaven des de la Generalitat, va anar tot molt ràpid.

Més tard, quan encara no teníem ni els papers de l'Aleix arreglats, que tan sols tenia 1 any, ja vam decidir que en volíem un altre. Vam tornar a anar a Girona i vam tornar a iniciar un nou procés. En aquella època l'adopció a Catalunya era molt complicada i vam començar una sol·licitud per a una adopció internacional a Colòmbia, que era la zona que en aquell moment era més senzilla. En aquells temps hi havia Colòmbia, algun país africà i Mèxic, però en aquest últim tot era molt irregular i estrany i no ens va acabar de fer el pes. Vam recórrer totes les ambaixades de Barcelona per informar-nos del que havíem de fer però, tot i així, seguíem tenint la sol·licitud feta d'adopció nacional, és a dir, pel segon nen vam mantenir la nacional i vam iniciar la internacional perquè nosaltres volíem un infant acabat de néixer i, quan un dels dos fes els 40 anys, sortíem de llistes per la nacional. Quan ens van donar l'Arnau, a mi (referit-se a en Martí) em faltaven 4 mesos per complir els 40 anys i llavors va ser quan vam anul·lar la sol·licitud internacional però, durant un temps, vam estar amb les dues alhora. La internacional representava molts costos perquè havies d'estar-te un mes al país d'origen de l'infant mentre es feien tots els tràmits, podies anar-lo a veure 2 o 3 cops per setmana a l'hospital, hospici, orfenat o allà on fos i fins que no estava tot resolt no te'l podies endur a casa.

- I aquestes associacions religioses com eren?

Aquestes associacions eren, per exemple, convents on les dones hi parien i hi deixaven els nens perquè no els volien o no se'n podien fer càrrec i tampoc no hi havia cap entitat, institució o departament que se'n cuidés. I suposem que després del franquisme es van començar a organitzar les coses, era l'any 1987, i van obrir aquest departament de la Generalitat dedicat a la infància.

- Quin any van adoptar? Quina edat tenia l'infant que van adoptar?

La sol·licitud del primer la vam fer a principis de l'any 1987, van venir a casa a fer-nos entrevistes i tots els controls a la primavera i al desembre ja teníem l'Aleix a casa, que tenia 3 dies i va ser una renúncia hospitalària.

El segon, que el vam adoptar el 1995, també va ser una renúncia hospitalària. Tenia 4 dies quan ens el van donar però no podia sortir de l'hospital perquè havia nascut abans d'hora i es va haver d'estar 15 dies a la incubadora, pesava 2'1kg i a més la mare havia tingut complicacions durant l'embaràs. I no en va sortir fins que va pesar 2'5kg.

- Van tenir algun problema a l'hora de fer el canvi de nom?

Amb el petit gens però amb el gran sí. Amb l'Aleix, com que ells (referint-se als de la Generalitat) tampoc sabien molt bé com anava el tema, ens el van deixar inscriure amb el nom que li vam posar nosaltres i els nostres cognoms però, en canvi, el procés d'adopció va durar gairebé 4 anys, és a dir, ens van donar el nen i passats quatre anys ens van donar l'adopció. No va ser un acolliment, perquè nosaltres ja anàvem directes a l'adopció, però no sabem si perquè era dels primers que feia la Generalitat i anaven molt perduts o per quin motiu, però el procés va durar 4 anys i fins el 1991 no vam tenir tots els papers en regla.

El segon el van inscriure com a "Carlos Bebé Bebé" (Carlos perquè era el nom del metge i "Bebé Bebé" perquè eren els cognoms que posaven a tots els nens). I en menys d'un any ja el teníem adoptat i li vam poder canviar el nom i els cognoms, però vam haver d'anar a Barcelona per poder-ho canviar.

- I amb cap dels dos van tenir primer un període d'acolliment preadoptiu?

No, va ser directament adopció. En aquella època, tant amb el primer com amb el segon, que es porten gairebé 8 anys, podies acollir o adoptar però no hi havia el període d'acolliment preadoptiu que hi ha ara. Actualment això de l'acolliment preadoptiu sol passar amb nens més grans que necessiten un temps d'adaptació a la nova família o també hi ha famílies que acullen durant un temps un nen perquè a casa seva hi ha problemes i no és un entorn favorable per a ell, això sí, quan els problemes ja s'han solucionat, el nen torna a casa seva. A nosaltres aquesta situació no ens interessava, sempre vam anar directes a l'adopció i volíem un nadó.

- I van demanar una ètnia concreta?

La veritat és que no, no vam escollir ni descartar cap ètnia ni tampoc cap sexe, ens era igual, i això que en aquella època, 30 anys enrere, la cosa era més complicada perquè es mirava molt la imatge de la família, la mentalitat de la societat no era tan oberta com ara.

- Quines eren les pors més grans que tenien a l'hora d'enfrontar-vos i endinsar-vos en aquest món?

Sincerament no vam tenir cap por, estàvem força cremats de proves mèdiques i metges i d'anar a Barcelona sovint. El tracte amb el tema de la fertilització era molt fred i estava molt muntat com un negoci, no era com ara, l'únic que volien era guanyar diners, si sortia bé, doncs perfecte i, sinó, el mes que ve ja hi tornareu. I ens en vam cansar, vam decidir directament adoptar i ho vam tenir molt clar, no teníem dubtes.

- En algun moment van pensar en deixar-ho córrer? Quan?

No, i això que amb el petit va ser llarg el procés, però nosaltres ho teníem molt clar i no ens vam plantejar mai de deixar-ho córrer.

- Com va ser el seu certificat d'idoneïtat? (test psicosocial, el tracte amb els professionals, etc.)

Nosaltres vam anar a l'hospici a Girona per informar-nos i allà va ser on ens van dir que feia molt poc que aquest tema havia passat a la Generalitat. Després vam anar als serveis socials de la Generalitat i aquí va ser on vam començar tots els tràmits per a l'adopció (entrevistes, visites a casa, tests psicològics, etc.).

Amb el nostre fill gran, com que acabaven d'obrir el departament de la Generalitat a Girona, anaven una mica perduts, vam anar a buscar el nen a un lloc determinat de la ciutat a prop de Fontajau que era una mena d'orfenat o centre d'acollida. I pel que fa a les entrevistes, en vam anar a fer una a Girona i després ells van venir un cop a casa, això va ser tot. En canvi, amb el segon, que va ser un procés molt més llarg, van venir més vegades a casa i ens van fer moltes més entrevistes. Ens va sorprendre el fet que ens demanaven moltes coses que a uns pares biològics no els demanarien, coses que si les tens, bé i sinó també, però tampoc era una cosa molt aclaparadora, et demanaven la teva situació personal, la teva situació econòmica, la teva

professió, el lloc on vivíem i en quines condicions estava (que això ho comprovaven venint a casa), si la família hi estava a favor o en contra, si ho havíem parlat amb tots els familiars i amb els amics més propers, etc. Amb el segon també ens van demanar si a l'entrevista hi podien ser els avis, que hi volien parlar directament.

- Van tenir algun contacte amb la mare biològica de l'infant?

No, en cap dels dos casos, ni tan sols ens en van donar gaire informació: l'edat i un mínim d'informació mèdica. I dels pares biològics absolutament res, ni en un cas ni en l'altre.

- Quina reacció van tenir la seva família i els amics quan els van comunicar que volien adoptar per primer cop?

Hi van estar d'acord, la família ens va preguntar quin tipus d'adopció seria però no hi va posar cap pega, i els amics hi van estar encantats. Qui va ser més reticent va ser el meu pare (el de la M. Rosa).

- Quan van comunicar als nens que eren adoptats?

Amb el gran la paraula la utilitzàvem amb naturalitat, de manera que, quan la poguéss entendre, ja n'hagués sentit a parlar. Però explicar-li-ho bé ho vam fer quan ell cursava P4 perquè a l'escola van treballar l'embaràs i va ser quan nosaltres vam decidir que havia arribat l'hora de fer-li-ho saber. I al petit li va explicar el gran. El que ens passava amb el petit és que quan li venien les típiques rabietes i s'enfadava començava a dir que marxaria de casa i el gran li deia "I on estaràs més bé que aquí?". O també la típica situació de quan et trobes algú al carrer i et diu: "Quins nens més bufons, ostres no s'assemblen en res!" I el gran respondre-li amb tota la naturalitat del món: "És que som adoptats, les nostres mares són diferents."

Respecte investigar l'origen, el petit no n'ha volgut saber mai res ni tan sols s'ho ha plantejat, i el gran entre els 15 i els 18 anys va tenir una època en la que semblava que volia saber els seus orígens però no va anar més enllà, nosaltres li vam dir que si ell volia i en tenia ganes l'acompanyaríem a Girona, allà on nosaltres creïem que li podien donar alguna informació però al final no va voler, la idea de buscar els orígens li va desaparèixer i ara pràcticament ni en parla.

7.4. Aleix i Arnau Guàrdia Bahí: “Tenim la mateixa manera de veure la vida i això no ho defineix la sang, sinó l'educació que et donen.”

DADES PERSONES ENTREVISTADES	
Nom: Aleix Guàrdia Bahí	Nom: Arnau Guàrdia Bahí
Lloc i data de naixement: 05/12/1987	Lloc i data de naixement: 04/07/1995
Professió: Historiador	Professió: Cuiner

L'Aleix i l'Arnau Guàrdia Bahí, habitants de la ciutat de Figueres, van ser adoptats a Catalunya, l'Aleix l'any 1987 i l'Arnau el 1995. Ara recorden com va ser la seva infància i com van acceptar el fet de ser adoptats en un ambient familiar que els va ajudar molt a assimilar-ho de la millor manera possible.

Imatge 21: L'Aleix i l'Arnau Guàrdia Bahí i jo al seu domicili. 21 d'agost de 2017.

- La paraula adopció sempre ha estat present en les seves vides? A casa l'escoltaven sovint? Sabien el que significava?

Aleix: És una paraula que hem escoltat des de petits, amb el pas dels anys vam anar coneixent-ne el significat i això segurament va fer que acceptéssim la idea de ser adoptats més fàcilment.

Arnau: Sí, potser no en parlàvem directament però era una paraula que estava present a casa, els nostres pares la van incloure en la nostra vida quotidiana perquè, arribat el moment, ho

poguéssim assimilar com més aviat millor.

- Com van reaccionar quan els van dir que eren adoptats? Com els ho van dir?

Aleix: Amb tota la naturalitat del món, la pressió potser va ser més gran des de fora que des de casa, és a dir, la pressió va ser més gran per part de gent que et fa preguntes sense cap mala intenció del tipus: "Però els teus pares de veritat qui són?", que no pas pels nostres familiars. Realment no recordo el moment exacte en el que em van dir que era adoptat, només sé que tant a mi com a l'Arnau ens ho van dir aviat i no vam tenir la sorpresa, per dir-ho d'alguna manera, de descobrir d'un dia per l'altre que érem adoptats i possiblement per aquest mateix motiu ho vam acceptar amb molta naturalitat.

Arnau: Jo no me'n recordo de quan me'n vaig adonar o de quan m'ho van explicar, no sé si van ser els meus pares, si va ser el meu germà o algú altre de la meva família adoptiva o si va ser algú de fora, sincerament no ho recordo. Amb el meu pare crec que no n'he parlat gairebé mai del tema i amb la meva mare recordo comentar-ho un dia a la cuina que ella em va explicar tot el que ella en sabia, i d'això crec que fa més o menys un any. Quan m'ho va explicar la veritat és que la meva reacció va ser gairebé d'indiferència, recordo que la sensació va ser la mateixa de quan et parlen d'un amic o d'un familiar llunyà. Jo sempre he tingut molt present i molt clar que els meus pares són en Martí i la M. Rosa, mai he pensat en la meva família biològica, és a dir, la he tingut en compte però mai he portat el tema molt a pit.

- Aleix, quan va arribar l'Arnau com va reaccionar? Era conscient de que ell també era adoptat?

Aleix: Probablement sí que ho sabia, perquè amb gairebé 8 anys les persones ja som conscients de moltes coses però per sort a casa hi havia un molt bon ambient familiar i simplement em van dir que tindria un germà petit i ho vaig acceptar amb tota la normalitat del món. I ens vam portar bé des del principi, mai ens vam tirar en cara el fet de ser adoptats i les discussions que teníem eren les que hi pot haver en qualsevol relació entre germans.

- Alguna vegada s'han sentit discriminats o han notat que rebien un tracte diferent pel fet de ser adoptats?

Arnau: No m'he sentit tractat diferent, però és veritat que quan ets petit no veus la part més negativa de l'adopció, és a dir, per nosaltres no és dolent ser adoptat, sinó tot al contrari, però

des de fora la gent no ho veu així, hi ha persones que en tenen un concepte negatiu. A més, fa uns anys enrere potser l'adopció era una situació difícil d'entendre per a la gent que no n'havia viscuda cap. I potser sí que trobaves gent que et deia comentaris dolents pel fet de ser adoptat, però jo no ho entenia. Per mi era com si a una persona que és del nord li dius que és del nord, a mi em deien que era adoptat i jo els responia que sí, és a dir, no hi veia cap problema, al contrari, jo sempre he pensat que a mi em va tocar la loteria amb la meva família adoptiva. Jo no he experimentat mai cap tipus de frustració o de malestar pel fet de ser adoptat o pels comentaris de la gent.

Aleix: Jo tampoc em vaig sentir tractat diferent. Més que res és que veus i te n'adones que hi ha gent que no acaba de comprendre del tot el que significa l'adopció i viure en una família adoptiva, és a dir, no ho veu com una cosa normal. Però en el meu cas no vaig rebre mai cap comentari ofensiu relacionat amb l'adopció.

- Creuen que hi ha algun motiu concret pel qual la població en general no normalitza l'adopció i/o el fet de que una persona sigui adoptada?

Aleix i Arnau: Doncs creiem que el cinema hi fa molt, potser hi ha gent que ens mira diferent o sent pena per nosaltres perquè pensa que psicològicament ho passem molt malament o tenim problemes d'adaptació, tampoc estem dient que no hi hagi casos així, perquè segurament n'hi ha, però el cinema només es centra en aquests casos concrets, ho exagera molt i això fa que el públic ho generalitzi i pensi que totes les persones que adopten o que són adoptades viuen aquest tipus de situacions. Estem parlant de personatges que la major part de les vegades són nens tancats, que viuen malament o són conflictius perquè no comparteixen la seva vida amb els seus pares biològics, etc. A vegades mirem a la televisió sèries o pel·lícules que tracten el tema i ens sorprenem perquè no són ni de bon tros situacions que nosaltres hàgim viscut, i segurament molts nens i nenes adoptats tampoc les hagin viscudes, per tant creiem que el cinema no reflecteix la realitat de les adopcions.

- Van interessar-se pels seus orígens? Alguna vegada n'han volgut saber alguna cosa? Han buscat informació sobre les seves respectives famílies biològiques?

Arnau: Jo mai n'he volgut saber res, potser hi ha influït el fet que a un amic que va buscar els seus orígens no li va agradar el que va trobar, encara que no va ser aquest el motiu que em va tirar enrere, però és que tampoc hi ha hagut mai cap motiu que em tirés cap endavant, és a dir, mai he trobat cap motiu per no buscar els meus orígens, però tampoc he tingut mai cap motiu

per fer-ho. Amb la informació que m'han pogut donar els meus pares sobre la meua família biològica he comparat molts cops el que tinc amb el que m'hagués tocat i l'únic que puc dir és gràcies. A més jo vaig tenir una adolescència molt complicada, no pel fet de ser adoptat sinó per altres motius i això fa que ara valori molt més el que van fer en Martí i la M. Rosa per mi, els estic molt agraït perquè em van cuidar com si fos el seu fill i veig altres famílies de sang que no viuen tant bé com nosaltres o que els pares no cuiden als seus fills ni la meitat de bé del que ens han cuidat a nosaltres.

Aleix: Jo a l'adolescència em vaig fer moltes preguntes del tipus: "Qui sóc?" o "D'on vinc?" però no va ser res més enllà del que tot adolescent es pot preguntar en aquesta etapa de la vida. Potser sí que en algun moment em vaig plantejar de buscar la resposta a aquestes preguntes però al cap de dues setmanes me'n vaig oblidar, buscar els orígens en el meu cas era un tema que em passava pel cap sovint però em desapareixia ràpid per donar pas a altres temes que segurament no tenien res a veure amb l'adopció, per tant era un tema que anava i venia, i com que mai em va rondar pel cap el temps suficient, doncs suposo que per això tampoc em vaig plantejar seriosament de buscar respostes. I amb els meus pares adoptius em sorprèn que encara que no tenim la mateixa sang, pensem i actuem igual en moltes situacions, tenim la mateixa manera de veure la vida i això no ho defineix la sang, sinó l'educació que et donen.

Arnau: Sí, això és veritat, jo recordo una situació que em feia molta gràcia i era que quan jo era petit tenia els cabells llargs i era prim i la gent em deia: "Ostres t'assembles molt a la teua mare.", i situacions així n'hem viscut moltes. I potser no ens assemblem físicament, però nosaltres dos hem adoptat la manera de pensar, de fer i moltes expressions de membres de la nostra família. A vegades jo estic a casa i dic expressions que deia el meu pare i de les quals jo me'n reia quan ell les deia, i això no té res a veure amb la genètica, això ve de la manera en la que et crieu. A vegades jo veig famílies de sang que tenen una connexió especial, que fan una pinya i són un sol bloc, i ho comparo amb la meua i veig que és el mateix. A vegades amics o companys meus em demanen que com és el meu àmbit familiar actualment perquè pensen que el fet de ser adoptat fa que quan ets adult te'n separis i això no és sempre així, perquè al viure des de petits en un bon ambient familiar ha fet que nosaltres estem tan units als nostres pares i a la resta de la nostra família com quan érem petits.

Aleix i Arnau: Potser si ens haguessin adoptat de més grans i haguéssim passat per diferents famílies d'acollida abans de ser adoptats, no tindríem aquest punt de vista, però al haver estat adoptats des de tan petits no tenim coneixement de cap altra vida fora de la que tenim amb tots els membres de la nostra família. Fins i tot, quan els nostres cosins petits van saber que érem

adoptats es van quedar indiferents, també ho van acceptar amb naturalitat, potser van pensar: "Ah d'acord, i?", és a dir, tampoc li van donar gaire importància.

- Vostès adoptarien? Ho farien a Catalunya o a l'estranger?

Arnau: Jo sí, és veritat que a mi m'agradaria tenir un fill que tingués la meva sang, però no m'importaria que el segon fos adoptat sempre i quan ho veiés clar, és a dir, jo adoptaria només amb la seguretat de que jo pogués criar el nen o la nena bé i li pogués donar tot el que necessita, que pogués tenir la vida que he tingut jo, perquè sinó perjudiques la vida d'un menor sabent que potser una altra família li pot donar una vida millor.

Aleix: Jo també, no hi tindria res en contra. Encara no m'he plantejat de tenir mai fills però quan ho faci segurament no tindrè cap problema en adoptar-lo, de fet si el tingués seria una mica contradictori, perquè si sent adoptat he tingut una molt bona vida seria contradictori dir que no vull adoptar. A més, crec que un nen pot viure millor si qui l'adoptava també va ser adoptat, perquè sap per tot el que es passa a nivell psicològic i emocional en cada etapa de la vida i en aquest sentit el podria ajudar més que una altra persona.

Arnau: Jo sóc partidari d'adoptar aquí a Catalunya sobretot perquè no hi ha xoc entre cultures. Però si a l'hora de ser pare optés per l'adopció, sempre en seria una d'un infant, perquè un nen o nena més gran ja té records i una manera d'actuar i de pensar, com més gran és el nen més difícil és educar-lo, imposar-li unes normes de vida quotidiana i també és més difícil l'adaptació a la nova família i a la nova vida.